

ויצעקו כולם עליו, ויגשו אליו בחרבות שלופות, ויבהילו את יהודה. ויצעק יהודה מעל החומה אל אחיו, ויעקב ובניו משכו בקשת מתחת החומה, ויכו באנשים אשר על החומה שלושה אנשים. ויוסף יהודה ויצעק ויקרא: ה' עזרנו, ה' חלצנו, ויצעק בקול גדול ותשמע הצעקה למרחוק. ויהי בצעקו ויוסף עוד שנית לצעוק, ויבהלו כל האנשים אשר סביבות יהודה על החומה, וישליכו איש חרבו מידו מקול צעקות יהודה ומפחדו, וינוסו להם. ויקח יהודה את החרבות אשר נפלו מידם, וילחם בם יהודה ויהרוג מהם עשרים איש על החומה. ויעלו עוד מן העיר אל החומה כשמונים איש ואשה ויסובבו כולם את יהודה, ויתן ה' פחד יהודה בלבם ולא יכלו לגשת אליו. ויעקב וכל אשר אתו משכו בקשת מתחת החומה ויהרגו עשרה אנשים על החומה, ויפלו תחת החומה לפני יעקב ובניו. ויראו אנשי החומה כי נפלו מהם שלשים איש, וירוצו עוד אל יהודה בחרבות שלופות, אך לא יכלו לגשת לפניו כי יראו מאד מגבורת יהודה. ויגש גבור אחד מהם ושמו ערוד, ויכה את יהודה בחרבו על ראשו. וימהר יהודה וישם מגינו על ראשו, ותך החרב במגן ויחלק לשנים. והגבור ההוא, בהכותו את יהודה, רץ לנפשו מפחד יהודה, וימעדו רגליו על החומה ויפול בתוך בני יעקב תחת החומה ויכוהו בני יעקב וימיתוהו. ותכאב ראש יהודה ממכת הגבור וכמעט אשר לא מת יהודה במכה ההיא. ויצעק יהודה מכאב המכה ההיא. וישמע דן את קול צעקת יהודה, ותבער בו חמתו, ויקם גם הוא וילך מרחוק, וירץ וידלג בארץ ויעל על החומה בחמת כוחו. ויהי בעלות דן על החומה אצל יהודה ויברחו משם כל אנשי החומה אשר עמדו נגד יהודה, ויעלו על החומה השנית, וישליכו עוד חצים ואבנים מן החומה השנית אל דן ויהודה, ויבקשו להבריחם מן החומה. ויבואו החצים והאבנים בדן וביהודה, וכמעט אשר לא מתו על החומה. והיה למקום אשר ינוסו דן ויהודה על החומה ויבואו עליהם חצים ואבנים מן החומה השנית. ויעקב ובניו עודם פתח שער העיר תחת החומה הראשונה,

ולא היה להם מקום למשוך בקשת אל יושבי העיר, כי לא היו נראים להם, כי היו על החומה השנית. ודן ויהודה, כאשר לא יכלו לסבול את האבנים ואת החצים אשר ירדו להם מהחומה השנית, וידלגו שניהם אל החומה השנית אצל אנשי העיר. ויראו אנשי העיר אשר על החומה השנית כי באו דן ויהודה לפניהם לחומה השנית, ויצעקו כולם וירדו בין החומות. וישמע יעקב ובניו את קול צעקת אנשי העיר, והם עודם פתח שער העיר, וייראו מאד על דן ויהודה כי לא היו נראים להם, כי הם על החומה השנית. ויעל נפתלי בחמת כוחו וידלג על החומה הראשונה לראות מה קול הצעקה אשר שמעו בעיר. וישכר וזבולון נגשו לשבור דלתי העיר, ויפתחו את שערי העיר, ויבואו כולם העירה. ונפתלי קפץ מהחומה הראשונה אל השנית ויבוא אצל אחיו לעזרם.

ויראו יושבי געש אשר על החומה כי עלה נפתלי שלישי לעזור לאחיו, וינוסו ויברחו כולם וירדו אל תוך העיר. ויעקב ובניו וכל נעריהם באו העירה אליהם, ויהודה ודן ונפתלי ירדו מן החומה אל תוך העיר וירדפו אחרי יושבי העיר. ושמעון ולוי היו מִגֵּם לעיר, ולא ידעו כי נפתח השער, ויעלו משם לחומה וירדו אל אחיהם תוך העיר. ויושבי העיר ירדו כולם תוך העיר, ויבואו עליהם כל בני יעקב מפה ומפה, ותהי להם המלחמה פנים ואחור. ויכו בהם בני יעקב מכה רבה עד מאד, ויהרגו מהם כעשרים אלף איש ואשה, ולא עמד איש מהם בפני בני יעקב. וירב הדם בעיר ויהי כנחל מים, ויצא הדם כנחל על חוץ לעיר ויגיע עד מורד בית חורון.

ויראו אנשי בית חורון מרחוק את הדם יוצא מעיר געש, וירוצו מהם כשבעים איש לראות את הדם ההוא. ויבואו עד מקום הדם וילכו במסילות הדם ויבואו עד חומת בית געש, ויראו את הדם יוצא מן העיר. וישמעו את קול צעקת יושבי געש עלתה השמימה, והדם הולך ורב מאד לצאת כנחל מים. וכל בני יעקב עודם מכים ביושבי געש ויהרגו בהם עד הערב כעשרים אלף איש ואשה. ויאמרו האנשים ההם החורונים:

אך זה מעשה העברים הוא, כי עודם נלחמים בערי כל האמורי. וימהרו האנשים ההם וירוצו בית חורון, ויקחו איש כלי מלחמתו, ויזעיקו לכל יושבי בית חורון, ויחגרו גם הם כלי מלחמתם ללכת להלחם בבני יעקב.

ובני יעקב, ככלותם להכות ביושבי געש ויתהלכו בתוך העיר לפשט את כל החללים. ויבואו לפנים העיר והלאה, וימצאו שלושה אנשים גבורים מאד, וחרב אין בידם. ויבואו בני יעקב עד מקומם, וירוצו הגבורים אליהם, ויקח אחד מהם את זבולון, כי ראהו נער קטן וקצר קומה, ויפילהו ארצה בכוחו. וירץ יעקב אליו בחרבו ויכהו יעקב מתחת למתניו בחרב, ויחלקו לשנים, ותפול הגויה על זבולון. ויגש השני פתאום, ויחזק ביעקב להפילו לארץ, ויפן אליו יעקב ויצעק עליו, וירוצו שמעון ולוי ויכוהו בחרבם אל השוקים ויפילוהו לארץ. ויקם הגבור בחמת כוחו מן הארץ, וירץ אליו יהודה טרם עומדו, ויכהו בחרב על ראשו, ותבקע ראשו וימת. והגבור השלישי, בראותו כי מתו רעיו, וירץ לפני בני יעקב, וירדפו אחריו בני יעקב כולם בתוך העיר. ויהי בנוס הגבור וימצא חרב אחת מיושבי העיר, וישאנה, ויפן אל בני יעקב וילחם אתם בחרב ההיא. וירץ הגבור אל יהודה ויכהו בחרב על ראשו, ומגן אין ביד יהודה. ויהי בהכותו, וימהר נפתלי ממנו ויתן מגינו על ראש יהודה, ותך חרב הגבור במגן נפתלי ויוצל יהודה מן החרב. וירוצו שמעון ולוי על הגבור בחרבותם, ויכוהו בחרבות על ראשו בכוח, וירדו שני החרבות בגויית הגבור ויחלקו אותו לשנים באורך. ויהרגו בני יעקב את שלושת הגבורים ההם בעת ההיא, עם כל יושבי געש, והיום נטה לערוב. ויתהלכו בני יעקב בגעש ויקחו את כל שלל העיר, אך הטף והנשים לא המיתו. ויעשו בני יעקב לגעש כאשר עשו לסרטן ולשילה. וינהגו בני יעקב את כל שלל געש, ויצאו מהעיר לילה.

המה יצאו וילכו עד מעלה בית חורון, המה עלו המעלה ויושבי בית חורון עולים במעלה לקראתם. וילחמו בני יעקב את יושבי בית חורון במעלת בית חורון בלילה ההוא. וכל

יושבי בית חורון גבורים כולם, אחד מהם לא ינוס מפני אלף אנשים. וילחמו בלילה ההוא על המעלה בחושך, ויצעקו כל אנשי בית חורון על המעלה ותשמע צעקותם בלילה ההוא למרחוק, ותרעש כל הארץ מצעקותם. וייראו כל בני יעקב מהאנשים ההם, כי לא ניסו להלחם בחושך, ויבהלו מאד. ויצעקו בני יעקב אל ה' לאמר: הושיעה ה' לנו והצילנו ולא נמות ביד הערלים האלה. וישמע ה' בקול בני יעקב, ויביא ה' על אנשי בית חורון חרדה גדולה ובהלה, וילחמו ביניהם אלה באלה במחשך הלילה, ויכו אלה באלה רבים. ובני יעקב ידעו כי הביא ה' בקרב האנשים ההם רוח עושים וילחמו איש ברעהו. ויצאו כולם מאגודת אנשי בית חורון וילכו עד מורד מעלת בית חורון והלאה וילינו שם עם נעריהם בלילה ההוא לבטח. וכל אנשי בית חורון נלחמים כל הלילה איש באחיו ואיש ברעהו, ויצעקו מפה ומפה על המעלה, ותשמע צעקתם למרחוק, ותרעש כל הארץ מקולם, כי היו גבוהים מאד על כל הארץ. וישמעו כל ישובי עיר הכנעני החתי והאמורי והחוי וכל מלכי כנען, וגם אשר בעבר הירדן, את קול הצעקה בלילה ההוא, ויאמרו: אך הנה מלחמות העברים אשר הם נלחמים בשבעת הערים הנגשים אליהם, ומי יוכל לעמוד לפני העברים ההם. וייראו כל יושבי ערי הכנעני וכל אשר בעבר הירדן מאד מפני בני יעקב, כי אמרו: הנה כאשר עשו לערים האלה יעשו לנו גם אנחנו, ומי יוכל לעמוד בפני גבורתם החזקה.

והחורונים גדלה צעקתם בלילה ההוא, ויהיו הולך וצועק, ויכו איש את רעהו עד אור הבוקר, וימותו מהם רבים. ויאר הבקר בעלות השחר, ויקומו כל בני יעקב, ויעלו המעלה ויכו הנותרים מהחורונים מכה רבה, וימותו כולם במעלה ההיא. ויאר היום ביום הששי, ויראו כל יושבי כנען מרחוק את כל אנשי בית חורון מתים ומושלכים במעלה בית חורון ככבשים וכעתודים מתים. ובני יעקב נהגו את כל השביה אשר שבו מגעש וילכו בית חורון. ויבואו בית חורון וימצאו העיר מלאה אנשים כחול, וילחמו בהם ויכו בהם בני יעקב עד עת הצהרים.

ויעשו בני יעקב אל בית חורון כאשר עשו לגעש ולתפוח וכאשר עשו לחסר ולסרטן ולשילה. ויקחו בני יעקב את שבי בית חורון וכל שלל הערים עמם, וילכו שכמה אל מקומם ביום ההוא.

ויבואו בני יעקב ביום הששי עיר שכם אל ביתם, וישבו מחוץ לעיר, וינוחו שם מהמלחמה בעת ההיא, וילינו שם. וגם כל עבדיהם וכל השלל אשר לקחו מהערים הניחו מחוץ לעיר ולא באו אל תוך העיר כי אמרו: פן תהיה מלחמה עוד עלינו ויבואו לצור עלינו בשכם. וישבו יעקב ובניו ועבדיהם ביום ההוא ומחרתו בחלקת השדה אשר קנה יעקב מאת חמור בחמשת שקלים, וכל שביהם אתם. ותהי כל השביה וכל השלל אשר בזזו בני יעקב בחלקת השדה כחול אשר על שפת הים אשר אין מספר. ויושבי הארץ רואים מרחוק, וייראו מאד כל יושבי הארץ מפני בני יעקב אשר עשו את הדבר הזה, כי אין כל מלך מימי קדם עושה כדבר הזה.

ויוועדו כל שבעת מלכי הכנעני להשלים עם בני יעקב כי יראו לגפשותם מאד מפני בני יעקב. ויהי ביום ההוא, הוא יום השביעי, וישלח יפיע מלך חברון בסתר אל מלך העי ואל מלך גבעון ואל מלך שלם ואל מלך עדולם ואל מלך לכישה ואל מלך חצור ואל כל מלכי הכנעני אשר תחת ידיהם לאמר: עלו אתי ובואו אלי ונלכה אל בני יעקב ונשלים אתם בשלום ובברית, פן תחרב כל ארצכם בחרבות בני יעקב, כאשר עשו לשכם ולערים אשר סביבותיה כאשר שמעתם וראיתם. והיה בבואכם אלי אל תבואו באנשים רבים, רק כל מלך יביא את שלשה שריו הגדולים, וכל שר יבוא את שלשה אנשים משרתיו. ובאתם כולכם אלי חברונה, ובאנו כולנו יחד אל בני יעקב ונתחנן לפניהם ויכרתו לנו ברית שלום.

ויעשו כל המלכים האלה כאשר שלח אליהם מלך חברון, כי היו כולם תחת עצתו ומאמרו. ויתקבצו כל מלכי כנען ללכת אל בני יעקב לעשות עמהם שלום. ובני יעקב שבו ויצאו אל חלקת השדה אשר בשכם, כי לא האמינו במלכי הארץ. וישבו

וישבו בני יעקב בחלקת השדה עשרה ימים ואין בא אליהם למלחמה. ויראו בני יעקב כי אין מלחמה, ויאספו כולם ויבואו עיר שכם וישבו בני יעקב בשכם. ויתקבצו כל מלכי האמורי מכל מקומותיהם מקץ ארבעים יום, ויבואו כולם חברונה אל יפיע מלך חברון. ויהי מספר המלכים אשר באו חברונה להשלים את בני יעקב עשרים ואחד מלכים, ומספר השרים אשר באו אתם ששים ושלשה שרים, ואנשיהם תשע ושמונים ומאה איש. ויחנו כל המלכים האלה ואנשיהם הר חברון, ויצא אליהם מלך חברון עם שלשה שריו ותשעת אנשים עמהם. ויתייעצו המלכים האלה יחד ללכת אל בני יעקב לשלום. ויאמרו אל מלך חברון: לך אתה לפנינו עם אנשיך ודברת אל בני יעקב בעדינו, ואחר נבוא אחריך ומלאנו את דבריך. ויעש מלך חברון כן.

ובני יעקב שמעו כי התקבצו כל מלכי כנען ויחנו בחברון. וישלחו בני יעקב מרגלים, ארבעה עבדים מעבדיהם, לאמר: לכו ורגלו את המלכים האלה ודרשו וחקרו את אנשיהם ואם הם מעט או הרבה, והיה אם תראום במתי מספר, וספרתם את כולם ובאתם. וילכו עבדי יעקב יעקב בסתר אל המלכים האלה ויעשו כאשר צוה בני יעקב. ויבואו אל בני יעקב ביום ההוא ויאמרו אליהם: באנו אל המלכים האלה, והנה הם מתי מספר, ונספור את כולם והנה שמונים ושמונה ומאתים איש, מלכים ואנשיהם. ויאמרו בני יעקב: מתי מספר הם, ולא נצא אליהם כולנו.

ויהי בבוקר ויקומו בני יעקב ויבחרו מאנשיהם ששים ושנים איש, ויצאו עמהם עשרה בני יעקב, ויחגרו איש כלי מלחמתו, כי אמרו: למלחמה באים עלינו, כי לא ידעו כי לשלום הם באים אליהם. ויצאו בני יעקב עם עבדיהם אל שער שכם לקראת המלכים האלה, ויעקב אביהם אתם. ויהי בצאתם, והנה מלך חברון ושלשה שריו ותשעה אנשים עמו באים בדרך מול בני יעקב. וישאו בני יעקב את עיניהם ויראו מרחוק, ויכירו את יפיע מלך חברון ושריו באים לקראתם, ויתיצבו בני יעקב במקומם בשער שכם ולא הלכו. ומלך חברון הולך הלוך וקרב

הוא ושריו, עד געתו אל בני יעקב, וישתחו להם ארצה עם שריו.

וישב מלך חברון עם שריו לפני יעקב ובניו. ויאמרו לו בני יעקב: מה לך מלך חברון, למה באת אלינו היום, מה תבקש מאתנו? ויאמר מלך חברון אל יעקב: בי אדוני, כי מלאכי הכנעני באו כולם אליכם היום לעשות עמהם שלום. וישמעו בני יעקב את דברי מלך חברון ולא אבו לדבריו, כי לא האמינו לו בני יעקב, כי חשבו כי במרמה דיבר אליהם מלך חברון. וידע מלך חברון מדברי בני יעקב כי לא האמינו אל כל דבריו. ויגש עוד מלך חברון לפני יעקב ויאמר אליו: בי אדוני, כי כל המלכים האלה לשלום באו אליכם, כי לא באו עם כל אנשיהם, וגם כל כלי מלחמתם לא הביאו עליהם, כי על שלום מאת אדוני ובניו באו לבקש. ויענו בני יעקב את מלך חברון לאמר: שלח נא אתה ויבואו כל המלכים האלה לבדם לפנינו, אם באמת תדבר אלינו. והיה אם יבואו אלינו בלא כלי מלחמתם, ונדעה כי שלום יבקשו ממנו.

וישלח יפיע מלך חברון אחד מאנשיו אל המלכים, ויבואו כולם לפני בני יעקב וישתחו להם אפים ארצה. וישבו המלכים האלה לפני יעקב ולפני בניו, וידברו אליהם לאמר: שמענו את כל אשר עשיתם למלכי האמורי בחרבכם הקשה ובזרועכם הגדולה מאד, כי לא עמד איש מהם בפניכם. ונירא מאד לנפשותינו מכם פן יקראנו(!) כמקריהם, ונבוא אליכם לכרות לנו ברית שלום. ועתה כרתו לנו ברית ושלום אמת, באשר לא תגעו בנו ולא נגע בכם.

וידעו בני יעקב כי באמת באו לבקש השלום מאתם, וישמעו להם כל בני יעקב ויכרתו להם ברית שלום. וישבעו אליהם כל בני יעקב אשר לא יגעו בהם וגם כל מלכי הכנעני נשבעו להם. וישימום בני יעקב למס מהיום ההוא והלאה. ואחרי כן באו כל שרי המלכים האלה עם כל אנשיהם לפני בני יעקב ומנחות בידיהם אל יעקב ואל בניו, וישתחו להם אפים ארצה. ויפצרו המלכים האלה בבני יעקב, ויתחננו אליהם להשיב את

כל השביה אשר שבו משבעת ערי האמורים. ויעשו כן בני יעקב, וישיבו את כל השביה, את הנשים ואת הטף ואת כל הבהמה וכל השלל אשר לקחו, וישלחו אותם, וילכו איש לעירו. וישתחוו כל המלכים האלה עוד אל בני יעקב, וישלחו ויביאו אליהם מנחות רבות בימים ההם. וישלחו בני יעקב את המלכים האלה ואת אנשיהם וילכו מאתם לשלום אל עריהם. וגם בני יעקב שבו אל מקומם שכמה. ויהי שלום מהיום ההוא והלאה בין בני יעקב ובין מלכי הכנעני עד בוא בני ישראל ארץ כנען לנחלה.

פרק ארבעה-עשר

מעשה יוסף

ויהי לתקופת השנה ויסעו בני יעקב משכם וישבו ויבואו חברונה אל יצחק אביהם, וישבו שם. אך צאנם ובקרם וכל אשר להם רועים בשכם יום יום, כי מרעה טוב ושמן היה בשכם בימים ההם. וישב יעקב ובניו וכל ביתם בעמק חברון. ויהי בימים ההם, בשנה ההיא, שנת מאה שנה ושש שנים לחיי יעקב, בשנה העשירית לבוא יעקב מפדן ארם, ותמת לאה אשת יעקב בשנה ההיא, בת אחת וחמשים שנה במותה בחברון. ויקברו אותה יעקב ובניה במערת שדה המכפלה אשר בחברון אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר.

ובני יעקב ישבו עם אביהם בעמק חברון וידעו כל יושבי הארץ את גבורתם ויהי שמעם בכל הארץ. ויוסף בן יעקב ובנימין אחיו, בני רחל אשת יעקב, עודם קטנים בימים ההם, ולא יצאו את אחיהם במלחמותם בכל ערי האמורי. וירא יוסף את גבורת אחיו וגדולתם, וישבח אותם ויהללם, אך גידל את נפשו עליהם ויתנשא בנפשו אליהם. וגם יעקב אביו אהב אותו מכל בניו, כי בן זקונים הוא לו, ויעש לו כתונת פסים באהבתו אותו. וירא יוסף כי אותו אהב אביו מכל אחיו, ויוסף עוד ויתנשא יוסף על אחיו ויבא לאביו דיבה רעה עליהם.

ויראו בני יעקב את כל מעשה יוסף אחיהם אתם, וכי אהב אותו אביהם מכולם, וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום כל הימים. ויהי יוסף בן שבע עשרה שנה והוא עודנו גדל את נפשו על אחיו ויאמר להתנשא עליהם. בעת ההיא חלם חלום, ויבוא

אל אחיו ויגד להם את חלומו. ויאמר אליהם: חלום חלמתי והנה כולנו מאלמים אלומות בשדה, ותקם אלומתי ותתיצב בארץ, ויסבבוה אלומותיכם וישתחוו לה. ויענו אותו אחיו ויאמרו לו: מה החלום הזה אשר חלמת, התאמר בלבבך למלוך או למשול עלינו? ויבוא עוד ויגד הדבר ליעקב אביו, וינשק יעקב את יוסף בשמעו את הדברים מפיו ויברך יעקב את יוסף. ויראו בני יעקב כי ברך אביהם את יוסף וינשק אותו ויאהבהו מאד, ויקנאו בו מאד וישנאו אותו עוד.

ויהי אחרי כן ויחלום עוד יוסף חלום אחר, ויספר את החלום לאביו לעיני אחיו. ויאמר יוסף אל אביו ואל אחיו: הנה חלמתי חלום עוד, והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי. וישמע אביו את דברי יוסף ואת חלומו, וירא כי אחיו שונאים את יוסף בדבר הזה. ויגער יעקב ביוסף לפני אחיו על הדבר הזה לאמר: מה החלום הזה אשר חלמת, ותגדל את נפשך על אחיך הגדולים ממך. התחשוב בלבבך אשר בוא נבוא אני ואמך ואחד עשר אחיך להשתחוות אליך, כי תדבר כדברים האלה? ויקנאו בו אחיו על כל דבריו וחלומותיו, ויוסיפו עוד שנא אותו. ויעקב שמר את החלומות בלבו.

ויהי היום וילכו בני יעקב לרעות צאן אביהם בשכם, כי עודם רועים בשכם בימים ההם. ויהי בהיות בני יעקב רועים בשכמה ביום ההוא, ויתמהמהו, ויעבור עת האסף כל המקנה ולא באו. וירא יעקב כי התמהמהו בניו בשכם, ויאמר יעקב בלבו, פן יקומו עליהם אנשי שכם להלחם בהם, על כן התאחר בואם היום הזה. ויקרא יעקב אל יוסף בנו ויצווהו לאמר: הלא אחיך רועים בשכם היום, והנה לא באו עד עתה, לך נא וראה איפה הם והשיבני דבר את שלום אחיך ואת שלום הצאן. וישלח יעקב את יוסף בנו מעמק חברון, ויבוא יוסף אל אחיו שכמה ולא מצאם. וילך יוסף בשדה אשר אצל שכם לראות אנה פנו אחיו, וילך ויתעה במדבר ולא ידע אנה ילך. וימצאהו מלאך ה' תועה בדרך בשדה, ויאמר אליו: יוסף יוסף, אנה תלך ומה תבקש? ויאמר יוסף אל מלאך ה': את אחי אנכי

מבקש, הלא שמעת איפה הם רועים? ויאמר מלאך ה' אל יוסף: ראיתי את אחיך רועים פה, ושמעתי אומרים הם ללכת להם לרעות בדותן. וישמע יוסף בקול מלאך ה' וילך דוּתִינָה אל אחיו, וימצאם בדותן רועים הצאן.

ויבוא יוסף אל אחיו, ובטרם יקרב לפניהם ויראוהו אחיו מרחוק ויתיעצו עליו להמיתו. ויאמר שמעון אל אחיו: הנה בעל החלומות בא אלינו היום הזה, ועתה לכו ונהרגהו ונשליכהו באחד הבורות אשר במדבר הזה, והיה בבקשו אותו אבינו ממנו ואמרנו: חיה רעה אכלתהו. וישמע ראובן את דברי אחיו על יוסף ויאמר אליהם: אל תעשו הדבר הזה, ואיך נישא פנינו לפני יעקב אבינו, אך השליכו אותו אל הבור הזה למות שם, ויד אל תשלחו בו לשפוך דמו. וראובן אמר למען הצילהו מידם להשיבו אל אביו. ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו וישב לפניהם, ויקומו עליו ויחזיקו בו ויכוהו לארץ ויפשיטוהו מכתנת הפסים אשר עליו, ויקחוהו וישליכו אותו הבורה. הבור ריק אין בו מים, כי אם נחשים ועקרבים. ויירא יוסף מפני הנחשים והעקרבים אשר בבור, ויצעק יוסף בקול גדול, ויסתר ה' את הנחשים ואת העקרבים בקירות הבור ולא הריעו ליוסף.

ויקרא יוסף מתוך הבור אל אחיו ויאמר אליהם: מה עשיתי לכם ומה חטאתי, למה לא תיראו מפני ה' בעדי, הלא אנכי עצמכם ובשרכם, ויעקב אביכם אבי הוא, ולמה תעשו לי הדבר הזה היום, ואיך תשאו פניכם לפני יעקב אבי? ויהי צועק וקורא אל אחיו מתוך הבור. ויאמר יהודה, ראובן, שמעון ולוי, אחי, שאוני ממחשכים אשר שמתם אותי בו וראו היום את פני ה' ואת פני יעקב אבי, ואם אני חטאתי לכם, הלא בני אברהם יצחק ויעקב אתם אשר אם ראו יתום עליו ירחמו, ואם רעב יאכילוהו לחם, ואם צמא ישקוהו מים, ואם ערום יכסוהו. ואיך אתם לא תרחמו על אחיכם, כי עצמכם ובשרכם אני, ואם חטאתי אליכם, הלא תעשו בעבור אבי.

ויוסף מדבר כל הדברים האלה מתוך הבור, ולא שמעו אחיו אליו ולא הטו את אזניהם לכל דברי יוסף, ויהי צועק ובוכה

בתוך הבור. ויאמר יוסף: מי יתן וידע אבי היום את המעשה אשר עשו לי אחי ואת הדברים אשר דברו אלי היום. וישמעו כל אחיו את צעקתו ואת בכייתו בתוך הבור, וילכו אחיו ויתרחקו מן הבור למען לא ישמעו את צעקת יוסף ואת בכייתו בבור. וילכו וישבו מנגד הרחק כמטחוי קשת וישבו שם לאכול לחם. ויהי המה אוכלים ויתיעצו יחד מה לעשות לו, אם להמיתו ואם להשיבו אל אביו.

המה מתיעצים וישאו עיניהם ויראו והנה אורחת ישמעאלים באה מרחוק מדרך גלעד הולכים לרדת מצרימה. ויאמר אליהם יהודה: מה בצע כי נהרוג אנחנו את אחינו, פן ידרשהו אלהים ממנו. זאת היא העצה היעוצה עליו אשר תעשו לו: והנה אורחת הישמעאלים הזאת הבאה עלינו הולכת דרך מצרים; עתה לכו ונמכרהו אליהם, וידינו אל תהי בו, והם יוליכוהו אל דרכם, ואבד בין אנשי כל הארץ וימות ולא נמיתהו אנחנו בידינו. וייטב הדבר בעיני אחיו ויעשו כדבר יהודה.

ויהי הם מדברים בדבר הזה, ובטרם באה נגדם אורחת ישמעאלים, ויעברו מאצלם שבעה אנשים מדינים סוחרים. ויהי בעברם ויצמאו למים, וישאו עיניהם ויראו את הבור אשר יוסף שם, ויראו והנה עליו כל עוף למינהו. וירוצו האנשים המדינים ההם אל הבור לשתות מים, כי חשבו כי מים בו. ויבואו לפני הבור, וישמעו את קול יוסף צועק ובוכה בבור. וישקיפו אל הבור ויראו והנה נער יפה תואר ויפה מראה מאד. ויקראו לו ויאמרו לו: מי אתה ומי הביאך הלום ומי שמך בבור הזה במדבר? ויתנו כולם את ידם וישאו את יוסף וימשכו ויעלוהו מן הבור, ויקחוהו וילכו להם לדרכם. ויעברו מאצל אחיו, ויראו אחיו את יוסף ביד המדינים. ויאמרו אליהם: למה תעשו את הדבר הזה לקחת את עבדנו מאתנו ותלכו לכם? הלא אנחנו אשר שמנו את הנער הזה בבור, כי מרד בנו, ותבואו אתם ותעלו אותו ותוליכו אותו, ועתה תנו לנו את עבדנו. ויענו המדינים ויאמרו אל בני יעקב: הזה הוא עבדכם או הזה ישרת אתכם, אולי אתם כולכם עבדים לו, כי הוא יפה תואר ויפה

מראה וטוב רואי מכולכם, ולמה תדברו כולכם אלינו כזבים ?
ועתה לא נשמע לדבריכם ולא נאזין אליכם, כי אנחנו מצאנו
את הנער בבור ונקחהו ונלך.

ויגשו אליהם כל בני יעקב, ויקומו עליהם ויאמרו אליהם :
תנו לנו את עבדינו, ולמה תמותו כולכם לפי חרב ? ויצעקו
עליהם המדינים, וישליפו כולם את חרבותיהם, ויגשו להלחם
בבני יעקב. והנה שמעון קם ממושבו עליהם, וידלג בארץ,
וישלוף את חרבו ויגש אל המדינים, ויצעק צעקה גדולה
לפניהם, ותשמע צעקתו למרחוק, ותרעש הארץ מצעקת שמעון.
וייראו המדינים מפני שמעון ומקול צעקתו, ויפלו על פניהם
ויבהלו מאד. ויאמר אליהם שמעון : הלא אנכי שמעון בן יעקב
העברי אשר החרבתי את כל עיר שכם לבד ואת ערי האמורי
עם אחי, כה יעשה לי אלהים וכה יוסיף כי אם באו אתכם
כל אנשי מדין אחיכם, וגם מלכי כנען אתכם, לא יוכלו להלחם
בי. ועתה תנו את הנער אשר לקחתם פן אתן את בשרכם לעוף
השמים ולבהמת הארץ.

וייראו עוד המדינים מפני שמעון, ויגשו אל בני יעקב בפחד
ואימה ובדברי רכה לאמר : הלא כי אמרתם עבדכם הוא הנער
הזה וימרוד בכם, על כן שמתם אותו בבור, ומה תעשו לכם
בעבד אשר ימרוד באדוניו ? עתה מכרו אותו לנו ונתנה לכם
כל אשר תחפצו בו. וה' חפץ לעשות הדבר הזה לבלתי המית
בני יעקב את אחיהם. ויראו המדינים את יוסף יפה תואר ויפה
מראה, ויחמדו אותו בלבם, ויתחזקו לקנות אותו מאת אחיו.
וישמעו בני יעקב אל המדינים וימכרו אליהם את יוסף אחיהם
בעשרים כסף. וראובן אחיהם אין אתם.

ויקחו המדינים את יוסף וילכו להם גלעדה. המה הולכים
בדרך, וינחמו המדינים על אשר עשו אשר קנו את הנער.
ויאמרו איש אל רעהו : מה הדבר הזה אשר עשינו, אשר
לקחנו מאת העברים הנער הזה אשר הוא יפה תאר ויפה מראה,
אולי כי גנוב גונב זה מארץ העברים, ולמה עשינו את הדבר
הזה, והיה אם יבוקש ונמצא בידינו ומתנו בו. והלא אנשים

קשים וחזקים כאשר ראיתם היום את גבורת אחד מהם, מכרו אותו אלינו. אולי כי בכוחם ובזרועם הקשה גנבוהו מארצו, על כן מכרו אותו במחיר מעט אשר נתתם להם. ויהי בדברם הדבר הזה ויראו והנה אורחת הישמעאלים הבאה בתחילה, אשר ראו בני יעקב, הולכת ובאה לקראת המדינים. ויאמרו המדינים איש אל רעהו: לכו ונמכור את הנער הזה לאורחת הישמעאלים הבאים לקראתינו, ונקח בו אף את המחיר המעט אשר נתנו בו, ונוצל מרעתו. ויעשו כן. ויגיעו עד הישמעאלים ההם, וימכרו המדינים את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף אשר נתנו בו לאהיו. וילכו המדינים לדרכם גלעדה, ויקחו הישמעאלים את יוסף וירכיבוהו על הגמלים ויוליכוהו מצרימה. וישמע יוסף כי הולכים הישמעאלים מצרימה, ויצעק יוסף ויבכה על הדבר הזה, כי התרחק מארץ כנען, מאביו. ויבך יוסף מאד על הגמל אשר רכב עליו. וירא אותו איש אחד מהם, ויורידהו מעל הגמל, וילך ברגליו. ובכל זאת היה יוסף צועק ובוכה, ויאמר: אבי, אבי. ויקם עליו איש אחד מהישמעאלים ההם, ויכה את יוסף על הלחי, ויוסף עוד יוסף לבכות. וילאה יוסף בדרך ולא יכול ללכת ממר נפשו, ויכוהו כולם ויענוהו בדרך ויפחידו אותו למען יחריש מהבכי. וירא ה' את עני יוסף ואת עמלו ויורד ה' על האנשים ההם חושך ובהלה, ותיבש יד כל מכהו. ויאמרו איש אל רעהו: מה הדבר הזה אשר עשה אלהים לנו בדרך הזאת? והם לא ידעו כי בעבור יוסף קרה להם הדבר הזה.

וילכו האנשים בדרך, ויעברו מדרך אפרת אשר עם קבורת רחל. ויגע יוסף עד קבר אמו, וימהר וירץ יוסף אל קבר אמו ויפול על הקבר ויבכה. ויצעק יוסף על קבר אמו ויאמר: אמי, אמי יולדתני, עורי נא וקומי וראי את בנך איך נמכר לעבד ואין מרחם, קומי וראה(!) בנך והביטי אליו וראה את דמעות עיני הנוזלות על לחיי. אמי, אמי, עורי והקיצה, קומי וראה את בנך ובכי עמו על צרתו, וראה את לב אחי האכזרי. עורי אמי, עורי והקיצה משנתיך, עמדי וערכי מלחמותיך נגד אחי,

איכה שלחו אותי מכתנתי, וימכרו אותי לעבד זה פעמים, ויפרידו אותי מאבי ואין מרחם. עורי וערכי את טענותיך נגדם לפני האלהים, וראי את מי יצדיק האלהים במשפט ואת מי ירשיע. קומי אמי, קומי והקיצה משנתיך וראי את אבי, איכה נפשו ולבו עלי ביום הזה עמדי, ונחמהו ודבר על לבו. ויוסף עוד לדבר כדברים האלה, ויצעק ויבך יוסף בכי גדול על קבר אמו. ויכל לדבר וידום כאבן על הקבר ממר לבו.

וישמע יוסף את קול מדבר אליו מתחת הארץ, ויענהו בלב מר ובקול בכי ותחינה כדברים האלה: בני בני יוסף, שמעתי את קול בכייתך ואת קול צעקותיך, ראיתי את דמעותיך, ידעתי את צרתך בני ויצר לי עליך, ותוסף לי יגון רב על יגוני. ועתה בני חכה את ה' והתחולל לו, ואל תירא כי ה' עמך, הוא יציל אותך מכל צרה. קום בני ולך לך מצרימה עם אדוניך, ואל תירא, כי האלהים עמך בני. ותוסף לדבר אל יוסף כדברים האלה ותדום. וישמע יוסף את הדבר הזה ויתמה מאד מזה, ויוסף עוד לבכות. וירא אותו אחרי כן אחד מהישמעאלים ההם צועק ובוכה על הקבר, ויחר אפו עליו ויגרשוהו משם, ויכהו ויקללהו. ויאמר יוסף אל האנשים: אמצא חן בעיניכם אשר תשיבוני בית אבי, והוא יעשיר אתכם עושר רב. ויענוהו לאמר: הלא עבד אתה, איפה אביך, ואם יש לך אביך, לא תמכר לעבד במעט מחיר זה פעמים. ויחר אפם עליו עוד ויוסיפו להכותו ולייסרו עוד, ויבך יוסף בכי גדול.

וירא ה' את עוני יוסף, ויוסף ה' ויך את האנשים וייסרם. וישלח ה' עליהם רוח חזק מאד, ותחשך עליהם הארץ. ויברקו ברקים וירעמו רעמים ותרעש הארץ מקול הרעם והרוחה חזק, ויבהלו האנשים, ולא ידעו אנה ילכו. ויעמדו הבהמות וכל הגמלים, וינהגום ולא יכלו ללכת, ויכו אותם וירבצו לארץ. ויאמרו איש אל רעהו: מה זאת עשה אלהים לנו, מה פשעינו ומה חטאתינו כי קרה לנו הדבר הזה היום? ויען האחד ויאמר אליהם: אולי מעון עני העבד הזה קרה לנו הדבר הזה היום. ועתה חלו נא את פניו ופצרו בו וימחול לנו, אז נדע באשר

למי הרעה הזאת לנו. והיה אם רחם ירחמנו האלהים וידענו כי מעון העבד הזה היה לנו כל זה. ויעשו האנשים כן, ויתחננו אל יוסף ויפצרו בו למחול להם, ויאמרו: חטאנו לה' ולך, עתה הואיל ובקש נא מאלהיך ויסר מעלינו המותה זה כי חטאנו לו. ויעש יוסף כדבריהם, וישמע ה' אל יוסף, ויסר ה' מעל האנשים ההם את המכה אשר הכה אותם בעבור יוסף. ויקומו הבהמות מהארץ, וינהגום וילכו, ויעמוד הרוח מזעפו ותנח הארץ, וילכו האנשים לדרכם לרדת מצרימה. וידעו האנשים ההם כי בעבור יוסף היה להם המקרה ההוא. ויאמרו איש אל רעהו: הנה ידענו כי מאת העבד הזה היתה לנו הרעה הזאת, ועתה מה לנו להביא על נפשותינו את המות הזה, עוצו לנו עצה מה לעשות לעבד הזה. ויען האחד ויאמר: הלא כי אמר לנו להשיבו אל אביו, עתה לכו ונשובה אתו ונבואה אל המקום אשר יאמר, ולקחנו מביתו את המחיר אשר נתנו בו, ונלכה לנו. ויען האחד ויאמר: הנה כי העצה הזאת טובה מאד, אך לא נוכל לעשות כן כי רחק ממנו הדרך מאד, ולא נוכל לשוב מדרכינו. ויען האחד ויאמר אליהם: זאת העצה היעוצה בזה וממנה לא נסור. הנה אנחנו באים היום מצרימה, והיה בבואנו מצרים ומכרנו אותו שם במחיר רב, ונוצל מרעתו. ויטב הדבר הזה בעיני האנשים ויעשו כן, וילכו לדרכם מצרימה עם יוסף.

ובני יעקב, כאשר מכרו את יוסף אחיהם אל המדינים ויך את לבם עליו וינחמו על מעשיהם, ויבקשו ללכת להביאו, ולא מצאו. וראובן שב אל הבור אשר היה יוסף בו לשאת אותו להשיבו אל אביו. ויעמוד ראובן על הבור ולא שמע דבר, ויקרא: יוסף יוסף, ואין עונה ואין דובר דבר. ויאמר ראובן: אך כי מת יוסף מיראה, או כי נחש המיתו. וירד ראובן עד תוך הבור ויבקש את יוסף ולא מצא אותו בבור, ויעל. ויקרע ראובן את בגדיו ויאמר: הילד איננו, איך אשיב את אבי עליו אם מת. וילך אל אחיו וימצא אותם עצבים על דבר יוסף, ומתיעצים יחד איכה ישיבו את אביהם עליו. ויאמר ראובן אל אחיו: באתי אל הבור והנה אין יוסף שם, ומה נאמר

לאבינו, כי אין אבי מבקש את הילד כי אם מעמי. ויענוהו אחיו לאמר: כזה וכזה עשינו, ויך לבנו על המעשה הזה אחר כן, ונשב לבקש עלילה מה נשיב את יעקב אבינו על ככה. ויאמר אליהם ראובן: מה המעשה הזה אשר עשיתם להוריד שיבת אבינו ביגון שאולה, לא טוב הדבר אשר עשיתם. וישב ראובן אתם, ויקומו כולם וישבעו איש את אחיו לבלתי הגד את הדבר הזה ליעקב. ויאמרו כולם: כל איש אשר יגיד את הדבר הזה לאבינו ולביתו, או אשר ישמיע את הדבר הזה לכל בני הארץ, ועמדנו כולנו עליו והרגנוהו יחד בחרב. וייראו בני יעקב איש מאת אחיו, כקטון כגדול, על הדבר הזה, ואין דובר דבר, ויסתירו את הדבר בלבם.

וישבו אחרי כן בארץ יחד ולבקש עלילה מה יאמרו אל יעקב אביהם על כל הדברים האלה. ויאמר אליהם יששכר: הנה לכם עצה, אם טוב בעיניכם לעשות כדבר הזה. קחו לכם את הכתנת אשר ליוסף וקרעו אותה, ושחטו שעיר עזים וטבלתם אותה בדמו, ושלחתם אותה לאבינו, והיה בראותו אותה ואמר: חיה רעה אכלתהו, על כן קרעה את כתנתו, והנה דמו בכותנתו. והיה בעשותכם הדבר הזהו נקינו אנהנו מתלונת אבינו. ותישר בעיניהם עצת יששכר, וישמעו אליו, ויעשו כדבר יששכר אשר יעץ אותם. וימהרו ויקחו את כתונת יוסף, ויקרעוה וישחטו שעיר עזים, ויטבלו את הכתונת בדם השעיר וירמסוה בעפר. וישלחו את הכתונת ביד נפתלי אל יעקב אביהם, ויצווהו לאמר כדברים האלה: אנחנו אספנו את המקנה ונבוא עד דרך שכם והלאה. ונמצא את הכתונת הזאת במדבר על הדרך, טבולה בדם ובעפר. ועתה הכר נא, הכתונת בנך היא אם לא. וילך נפתלי ויבוא אל אביו ויתן לו את הכתונת וידבר אליו את כל דברי אחיו אשר צוו אותו. וירא יעקב את כתונת יוסף ויכירה, ויפול על פניו ארצה וידום כאבן. ויקם אחרי כן ויצעק בקול גדול ובבכי ויאמר: כתונת יוסף בני הוא. וימהר יעקב וישלח אל בניו עבד מעבדיו, וימצאם באים בדרך עם הצאן. ויבואו בני יעקב אל אביהם בערב והנם קרועים בגדים ואדמה

על ראשם, וימצאו את אביהם צועק ובוכה בקול גדול. ויאמר יעקב אל בניו: הלא תגידו לי מה הרעה הבאה עלי פתאום ביום הזה? ויענו את יעקב אביהם לאמר: אנחנו באים היום כאשר נאספו הצאן, ונבוא עד עיר שכם במדבר על הדרך, ונמצא את הכתונת הזאת מלאה דם בארץ, ונכיר אותה, ונשלח אותה אליך התוכל להכירה. וישמע יעקב את דברי בניו ויצעק בקול גדול ויאמר: כתונת בני, חיה רעה אכלתהו, טרוף טורף יוסף, כי אנכי שלחתינו אליכם היום לראות את שלומכם ואת שלום הצאן להשיבני דבר מאתכם, וילך כאשר צויתיהו ותקראנה אותו כאלה היום הזה, ואני אמרתי כי אתכם הוא בני. ויענו ויאמרו בני יעקב: לא בא אלינו ולא ראינו אותו מעת צאתנו מאתך עד פה.

ויהי כשמוע יעקב את דבריהם ויצעק עוד צעקה גדולה, ויקם ויקרע שמלותיו וישם שק במתניו ויבכה בכי גדול. ויספור וישא את קולו בבכי ויקרא ויאמר כדברים האלה: יוסף בני בני יוסף, שלוח שלחתיך היום אל שלום אחיך, והנה נטרפת, מידי היתה זאת לך בני. צר לי עליך יוסף בני, צר לי עליך, מה מתקת לי בחיים, ועתה מה מרה עלי מותך מאד. מי יתן מותי תחתיו היום בני יוסף, כי צר לי עליך מאד בני. בני בני יוסף, אנה אתה ואיפה נפשך, עורה עורה ממקומך, בוא וראה את צרתי עליך בני יוסף, בוא נא וספור דמעות עיני הנוזלות על פני והעליתם לפני ה' וישוב אפו ממני. איך נפלת יוסף בני ביד אשר לא נפל אדם למיום היות עולם עד היום הזה, כי מכת אויב הוכית, מוסר אכזרי, אך ידעתי כי על רוב עונותי היה לך הדבר הזה בני. עורה נא וראה מה מרה עלי צרתך בני, ואף לא גדלתיך ולא טפחתיך וגם רוח ונפש לא נתתי בך, כי אם האלהים אשר יצר אותך והוא בנה את עצמותיך ויתן עליהם בשר מלמעלה ויפח באפך נשמת חיים ויתן אותך אלי. ואולם האלהים אשר נתנך אלי הוא אשר לקח אותך ממני, ותקראנה אותך כאלה היום הזה. וכל מעשה האלהים טוב. ויוסף יעקב לדבר על יוסף כדברים האלה, ויבך בכי גדול, ויפול לארץ וידום.

ויראו כל בני יעקב את צרת אביהם, וינחמו על אשר עשו, ויבכו גם הם בכי גדול. ויקם יהודה ויקח את ראש אביו מעל הארץ וישם אותה בין ברכיו, ויסר את דמעות אביו מלחייו. ויבך יהודה בכי גדול מאד וראש אביו על ברכיו ודומם כאבן. ויראו בני יעקב את צרת אביהם וישאו את קולם ויוסיפו עוד לבכות, ויעקב עודנו נופל בארץ כאבן דומם. ויקומו כל בניו וכל עבדיו וכל בנות עבדיו ויסובבוהו לנחמו וימאן להתנחם. ויקומו כל בית יעקב ויספדו מספד גדול על יוסף ועל צרת אביהם. ויגע הדבר ליצחק בן אברהם אבי יעקב, ויבך בכי גדול על יוסף, הוא וכל ביתו. ויבוא מהמקום אשר גר שם בחברון ואנשיו עמו, וינחם את יעקב בנו, וימאן להתנחם.

ויהי אחרי כן ויקם יעקב מהארץ ודמעותיו נוזלות על פניו, ויאמר אל בניו: קומו וקחו חרבותיכם וגם קשתותיכם וצאו השדה ובקשו, אולי תמצאו גויית בני והבאתם אותה אלי וקברתיה. ואתם בקשו נא בעד החיות וצודו אותם, ואשר תמצאו לקראתכם בראשונה ותפשתם אותה והבאתם אותה אלי, אולי יראה ה' בעניי היום הזה והכין לכם את אשר טרף אל בני והבאתם אלי ואנקם נקמת בני. ויעשו בניו כאשר צוה אביהם, וישכימו בבוקר ויקחו איש חרבו וקשתו בידו ויצאו השדה לצוד החיות. ויעקב עודנו צועק ובוכה, הולך ובא בבית ומכה כף אל כף ויאמר: יוסף בני, יוסף בני.

ובני יעקב הלכו המדברה אל החיות לתפשם, והנה לקראתם זאב אחד, ויתפשוהו ויביאוהו אל אביהם. ויאמרו אליו: זאת מצאנו בראשונה ונביא אותו אליך כאשר צויתנו, ואת גויית בנך לא מצאנו. ויקח יעקב את החיה מיד בניו, ויצעק עוד בקול גדול ובבכי ובידו החיה. ויאמר במר לב ונפש אל החיה: מדוע אכלת את יוסף בני, ואיך לא יראת מאלהי הארץ ומצרתי על יוסף בני, ותאכל את בני חנם על לא חמס, ותשימני עליו, ולכן האלהים יבקש את נרדף. ויפתח ה' את פי החיה בעבור נחם את יעקב בדבריה. ותעץ את יעקב ותדבר אליו כדברים האלה: חי האלהים אשר בראנו בארץ, וחי נפשך אדוני, לא

ראיתי את בנך ולא טרפתיהו, אך מארץ רחוקה באתי לבקש את בני גם אני, כי כאשר קרה לך עם בנך קרה לי עם בני גם אני, כי זה עשרה ימים אשר באתי בארץ הזאת מבקש את בני אשר הלך מאתי היום שנים עשר יום, ולא ידעתי אנה הוא, ואם מת ואם חי הוא. ואבוא היום בשדה לבקש את בני, וימצאו אותי בניך ויתפשוני ויוסיפו לי יגון על יגוני, ויביאו אותי אליך היום ואדבר אליך את כל דברי. ועתה בן אדם, הנני בידך ועשית לי כטוב בעיניך היום, אך חי האלהים אשר בראנו בארץ, לא ראיתי את בנך ולא טרפתיהו ולא בא אל פי בשר אדם כל ימי חיי.

ויהי כשמוע יעקב את דברי החיה ויתמה מאד, וישלח מידו את החיה ותלך לדרכה. ויעקב עודנו צועק ובוכה על יוסף יום יום, ויתאבל יעקב על יוסף ימים רבים.

ובני ישמעאל אשר קנו את יוסף מאת המדינים מאת אחיו, הלכו מצרימה עם יוסף, ויבואו עד גבול מצרים. ויהי כאשר הקריבו לבוא מצרימה ויפגעו ארבעה אנשים מבני מדן בן אברהם יצאו מארץ מצרים לדרכם. ויאמרו אליהם הישמעאלים: התחפצו בעבד הזה לקנות אותו ממנו? ויאמרו: תנהו לנו. ויתנו את יוסף אליהם, ויראו אותו והנה נער יפה מראה מאד, ויקנוהו מהם בחמשת שקלים. ויבואו הישמעאלים מצרימה לדרכם, וגם המדנים שבו מצרימה ביום ההוא.

ויאמרו המדנים איש אל רעהו: הנה שמענו כי פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים מבקש עבד טוב אשר יעמוד לפניו לשרתו ולהפקיד אותו על ביתו ועל כל אשר לו. עתה לכו ונמכרנו אליו באשר נחפוץ אם יוכל לתת לנו את אשר חפצנו בו. וילכו המדנים ההם ויבואו בית פוטיפר, ויאמרו אליו: שמענו אשר אתה מבקש עבד טוב לשרתך, הנה אתנו עבד אשר כרצונך, אם תוכל לתת לנו את אשר חפצנו בו ונמכרנו לך. ויאמר פוטיפר: הביאוהו לפני ואראנו, והיה אם ייטב בעיני ונתתים לכם את אשר תחפצו בו. וילכו המדנים ויביאו את יוסף, ויעמידוהו לפני פוטיפר, ויראהו וייער בעיניו מאד.

ויאמר אליהם פוטיפר: הגידו נא לי אשר תחפצו בנער הזה. ויאמרו: ארבע מאות כסף חפצנו בו. ויאמר פוטיפר: אני אתן לכם אם תביאו אלי מוכרו אליכם ותגידו לי את דברו, אולי גנוב הוא, כי הנער הזה לא עבד ולא בן עבד הוא כי דם טוב ויפה אני רואה בו. וילכו המדנים ויביאו לו הישמעאלים אשר מכרוהו אליהם, ויודו אליו ויאמרו: עבד הוא, ואנחנו מכרנו אותו אליהם. וישמע פוטיפר את דברי הישמעאלים וישקול פוטיפר אל המדנים את הכסף אשר דברו לו, ארבע מאות כסף, ויתנהו ביד הישמעאלים לתתו אל המדנים. ויקחו המדנים את הכסף מיד הישמעאלים וילכו לדרכם, וגם הישמעאלים שבו אל מקומם.

ויקח פוטיפר את יוסף ויביאהו אל ביתו וישרת אותו. וימצא יוסף חן בעיני פוטיפר, ויאמן בו ויפקידהו על ביתו כל אשר לו נתן בידו. ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח, ויברך ה' את בית פוטיפר בגלל יוסף. ויעזוב פוטיפר את כל אשר לו ביד יוסף, ויהי יוסף הוא המוציא והוא המביא, ועל פיו יהיה כל דבר בבית פוטיפר. ויוסף בן שמונה עשרה שנה, בחור יפה עינים וטוב רואי כמוהו לא היה בכל ארץ מצרים. בעת ההיא בהיות יוסף בבית אדוניו יוצא ובא בבית ומשרת את ה', ותשא זליכה אשת אדוניו את עיניה אל יוסף ותראהו והנה נער יפה תאר ויפה מראה מאד, ותחמוד יופיו בלבה, ותדבק נפשה ביוסף מאד, ותסיתהו יום יום להיות אתה, ותלבישהו בגדים יום יום. ותפתה זליכה את יוסף בכל דבר יום יום, ולא נשא יוסף את עיניו לראות באשת אדוניו. ותאמר אליו זליכה: מה טוב מראך מאד ותארך, הלא ראיתי בכל עבד ולא ראיתי עבד יפה תואר כמותך. ויאמר אליה יוסף: הלא אשר בראני בבטן אמי הוא אשר ברא את כל האדם. ותאמר אליו: מה נאוו עיניך, כי הרהבת בהם את כל יושבי מצרים, איש ואשה. ויאמר אליה: מה טובם — בעודני חי, ואם ראיתם בקבר הלא תנוד מהם. ותאמר אליו: מה יפו ומה נעמו כל דבריך, קח נא לך את הכנור אשר בבית ונגן בידך ואשמע

את דבריך. ויאמר אליה: מה יפו ומה נעמו דברי בדברי את שבת אלהי ואת תהילתו. ותאמר אליו: מה יפה מאד שער ראשך, הנה מסרק הזהב אשר בבית, קח נא לך והסרק את שער ראשך. ויאמר אליה: עד מתי תדבר אלי כדברים האלה, עזוב לך את כל הדברים האלה מעלי וקום ועשה לך את כל דברי ביתך. ותאמר אליו: אין דבר בביתי ואין מאמר כי אם דברך ומאמריך. ובכל זאת לא הביט יוסף אליה ולא נשא את עיניו בה, ויתן את עיניו בארץ למטה.

ותאהב זליכה את יוסף בלבה לשכב עמה. והיה בעת אשר ישב בבית לעשות מלאכתו ותבוא זליכה ותשב לפניו, ותסיתהו בדברים יום יום לשכב עמה או להביט אליה, ולא אבה יוסף לשמוע אליה. ותאמר אליו: אם לא תעשה את דברי איסרך במשפט מות ואתנה עליך עול ברזל. ויאמר אליה יוסף: הלא האלהים אשר ברא את האדם הוא מתיר אסורים והוא אשר יציל אותי ממאסריך וממשפטיך. ויהי כאשר לא יכלה עליו לפתותו, ונפשה דבקה בו, ותפול זליכה בחולי כבד מתאותו. ויבואו כל נשי מצרים לבקרה, ויאמרו אליה: מדוע את ככה דלה ורזה, ואת לא חסרה דבר? הלא אשת שר נכבד וגדול מאד בעיני המלך את, החסרת דבר מכל אשר תאוו נפשך? ויען זליכה אותם לאמר: היום יודע לכם על מה היה לי הדבר הזה אשר ראיתם אותי בו. ותצו את נערותיה וישימו לחם לכל הנשים, ויעשו כן, ותעש להם משתה, ויאכלו כל הנשים בבית זליכה, ותתן בידם אתרוגים, ותתן להם סכינים לקלף האתרוגים לאכלם. ותצו וילבישו את יוסף בגדים יקרות ולהביאו לפניהם. ויבוא יוסף לפניהם, ויביטו כל הנשים ביוסף ויראו את יופיו ולא הפנו את עיניהם ממנו. ויחתכו כולם את ידיהם בסכינים אשר בידיהן, וימלאו כל האתרוגים אשר בידיהן בדמם. ולא ידעו את אשר עשו, אך הביטו לראות ביופי יוסף, ולא הפנו ממנו את עפעפיהן. ותרא זליכה את אשר עשו, ותאמר אליהן: מה המעשה אשר עשיתן, הלא אתרוגים נתתי לפניכם לאכול ותחתכו אתם כולכם את ידיכן. ויראו כל הנשים

את ידיהן והנה מלאים דם, וירד דמן על כל בגדיהן. ויאמרו אליה: כי זה העבד אשר לך בביתך הרהיבנו ולא יכולנו להסיר עפעפינו ממנו מיופיו. ותאמר אליהם: הלא כרגע אשר ראיתם אותו קרה לכם הדבר הזה ולא יכולתם להתאפק עליו, ואף אנכי אשר הוא בביתי תמיד תמיד, ואראה אותו יום יום הולך ובא בביתי, ואיך לא אדל ולא אמות מזה. ויאמרו אליה: אמת תדברי, כי מי יוכל לראות את התואר הזה בביתו ויתאפק ממנו, והלא עבדך הוא ומשרת את ביתך, ולמה לא תדבר אליו את אשר עם לבבך, ותעזוב את נפשך למות בדבר הזה? ותאמר אליהם: מתחזקת אנכי בכל יום להסיתו, ולא אבה אל דברי, ואבטיחהו בכל טובה, ולא מצאתי בו דבר, על כן דלותי כאשר ראיתם אותי.

וזליכה חלטה מאד מתאוות יוסף, ויכבד עליה חוליה מאהבתו. וכל אנשי בית זליכה ואישה לא ידעו את הדבר הזה וכי חלטה זליכה מאהבת יוסף. וישאלוה כל אנשי ביתה לאמר, מדוע את ככה דלה וחולה ואת לא חסרת דבר? ותאמר אליהם: לא ידעתי את הדבר הזה אשר יבוא יום יום אלי. וכל הנשים וכל מאהבותיה באות יום יום לראותה ולדבר עמה, ותאמר אליהן: אין זה כי אם מאהבת יוסף. ותאמרנה אליה: פתי אותו והחזיקי בו בסתר, אולי ישמע אליך ויסיר מעליך רק את המות הזה. ותוסף זליכה לחלות מאהבת יוסף ותלך הלך ודלה עד כי לא היה בה כוח לעמוד.

ויהי היום ויוסף עושה מלאכת אדוניו בבית, ותבוא זליכה בסתר ותפול עליו פתאום, ויקם יוסף עליה ויתחזק ממנה ויושיבה לארץ. ותבכה עליו זליכה מהתאוה אשר בלבבה אליו ותתחנן לפניו בבכיה ודמעותיה יורדות על פניה. ותדבר אליו בקול תחינה ובמר נפש לאמר: הראית או השמעת או הידעת אשה יפה כמוני או טובה ממני, אשר אדבר אליך יום יום ואדל מאהבתך, ואעש לך את כל הכבוד הזה, ולא שמעת בקולי, ואם על אשר יראת מאדוניך פן ייסר אותך, חי המלך אם יקרר עון בדבר הזה מאדוניך. ועתה שמע נא אלי ועשה

נא למען הכבוד אשר כבודתיך, והסר מעלי את המות הזה, ולמה אמות בעבוריך ?

ותכל לדבר, ויען יוסף אותה לאמר : חדל לך מעלי ועזוב את הדבר הזה, חלילה חלילה לי מעשות את הדבר הזה לאדוני. הן אדוני לא ידע אתי מה בבית וכל אשר יש לו נתן בידי, ואיך אעשה את הדברים האלה בבית אדוני, כי גם הוא כבדני מאד בביתו וגם הפקיד אותי על ביתו וינשאני, אין איש גדול בבית הזה ממני, ולא חשך אדוני ממני מאומה כי אם אותך, באשר את אשתו, ואיך תדבר אלי כדברים האלה ואיך אעשה הרעה גדולה הזאת וחטאתי לאלהים ולאישך. ועתה חדל לך עוד מעלי ואל תדבר אלי עוד כדברים האלה כי אינני שומע אל דבריך.

וזליכה לא שמעה אל יוסף בדברו אליה את הדברים האלה, אך מסיתה אותו יום יום לשמוע אליה. ויהי אחרי כן ויתמלא נחל מצרים על כל גדותיו, ויצאו כל יושבי מצרים וילכו לראות את הנחל בכל כלי שיר, כמשפטם בארץ מצרים. וגם המלך והשרים יצאו לראות בתופים ובמחולות כי שמחה היא גדולה למצרים ויום טוב בעת אשר יתמלא ים שיחור והלכו שם לשמוח על המים. ויהי בצאת המצרים אל היאור לשמוח כמשפטם, ויצאו גם כל אנשי בית פוטיפר אתם. אך זליכה לא יצאה לה, כי אמרה : חולה אנכי, ותשב בבית לבדה בעבור המצא לה יוסף ביום ההוא.

ויהי בצאתם ותשאר זליכה בבית לבדה ואין אחר בבית אתה. ותקם ותעל אל הבית אל היכלה ותלבש בגדים כבגדי מלכות, ותשם על ראשה אבנים יקרות מאבני שוהם משובצים זהב וכסף ותיפה את פניה ואת בשרה בכל תמרוקי הנשים, ותקטיר את ההיכל ואת הבית בקדה ולבונה ותפזר בכל ההיכל מור ואהלות. ותשב אחרי כן בפתח היכלה על דרך הבית במקום אשר יעבור משם יוסף לעשות מלאכתו.

והנה יוסף בא מהשדה ויבוא הביתה לעשות מלאכת אדוניו. ויבוא עד המקום אשר יעבור משם, וירא את כל מעשה זליכה

וישב אחורנית. ותרא זליכה את יוסף שב אחורנית מפניה ותקרא לו לאמר: מה לך יוסף, בוא אל מלאכתך, והנני פניתי את הדרך עד עברך אל מושביך. וישב יוסף ויבוא הבית ויעבור משם אל מקום מושבו וישב לעשות מלאכת אדוניו כמשפט. והנה זליכה באה אליו, ותעמוד לפניו בבגדי מלכות וריח שלמותיה יצאו למרחוק. ותמהר ותחזק ביוסף בבגדיו, ותאמר אליו: חי המלך אם אינך עושה דברי כי היום תומת. ותמהר ותשלח את ידה האחרת ותשלוף את החרב מתחת בגדיה ותתן על צואר יוסף ותאמר: קום ועשה את דברי, ואם אין אתה מת היום. ויירא יוסף מלפניה בעשותה את הדבר הזה, ויקם לברוח מלפניה והיא תפשה את בגדו ממול פניו. ויהי בברחו בבהלה ותקרע הבגד אשר החזיקה בו זליכה, ויעזוב יוסף הבגד ביד זליכה וינס, ויצא החוצה, כי ירא.

ותרא זליכה כי נקרעו בגדי יוסף ויעזבם בידה וינס, ותפחד לנפשה מאד פן ישמע עליה הדבר. ותקם ותעש בערמה, ותסר את הבגדים אשר לבשה אותם ותלבש את בגדיה. ותקח את בגדי יוסף ותנח אצלה, ותלך ותשב במקום מושב חוליה אשר ישבה שם טרם צאת אנשי ביתה אל היאור. ותקרא את נער אחד קטן אשר היה בבית, ותצווהו לקרוא אל אנשי ביתה, ויבואו אנשי הבית אליה. ויהי כראותה אותם ותאמר אליהם בקול גדול ובצעקה: ראו אשר הביא אלי אדוניכם איש עברי אל הבית, כי בא היום לשכב עמי, ויהי בצאתכם ויבוא הביתה, וירא כי אין אחד בבית ויבוא אלי ויחזיק בי לשכב עמי. ואחזיק בבגדיו ואקרעם, ואקרא עליו בקול גדול. ויהי כהרימי קולי ויירא לנפשו ויעזוב בגדו לפני ויצא וינס החוצה. ולא דברו אנשי ביתה מאומה, אך חרה אפם מאד ביוסף, וילכו אל אדוניו וידברו לו את דברי אשתו.

ויבוא פוטיפר אל ביתו בחרון אף, ותצעק עליו אשתו לאמר: מה הדבר אשר עשית לי להביא אל ביתי עבד עברי, כי בא אלי היום לצחק בי, וכזאת וכזאת עשה לי היום. וישמע פוטיפר את דברי אשתו, ויצו להכות את יוסף במכות גמרצות,

ויעשו לו כן. ויהי בהכותם אותו, ויצעק יוסף בקול גדול, וישא עיניו אל השמים ויאמר: ה' אלהים, אתה ידעת כי אני נקי מכל הדברים האלה, ולמה אמות היום על שקר ביד הערלים הרשעים האלה אשר לא ידעתי אותם. ויהי מידי הכות אנשי פוטיפר את יוסף, ויצעק ויבכה עוד. ויהי שם עבד אחד מעבדי פוטיפר בן עשתי עשר חדש. ויפתח ה' את פה הילד, וידבר לפני אנשי פוטיפר המכים את יוסף כדברים האלה לאמר: מה לכם באיש הזה ועל מה תעשו לו את הרעה זאת, שקר אמי דוברת וכזב תאמר, כזה וכזה היה הדבר. ויגד אליהם הילד את כל הדברים על נכון, ואת כל דברי זליכה אל יוסף יום יום הגיד אליהם. וישמעו כל האנשים את דברי הילד ויתמהו מאד מכל דברי הילד, ויכל לדבר הילד וידום. ופוטיפר נכלם מאד מדברי בנו ויצו את אנשיו לבלתי הכות את יוסף עוד, ויחדלו האנשים מהכות את יוסף.

ויקח פוטיפר את יוסף, ויאמר להביאו במשפט לפני הכהנים השופטים אשר למלך לשפטו על הדבר הזה. ויבא פוטיפר ויוסף לפני הכהנים שופטי המלך, ויאמר אליהם: שפטו נא מה משפט יש לעבד הזה, כי כזה וכזה עשה. ויאמרו הכהנים אל יוסף: למה תעשה את הדבר הזה לאדוניך? ויען אותם יוסף לאמר: לא אדוני, כי כזה וכזה היה הדבר. ויאמר פוטיפר אל יוסף: הלא כל אשר לי שמתי בידך ולא חשכתי ממך דבר כי אם אשתי, ואיך תעשה לי את הרעה הזאת? ויען יוסף ויאמר: לא אדוני, חי ה' וחי נפשך אדוני אם אמת הדבר אשר שמעת מאשתך כי כזה וכזה היה הדבר היום. זה לי שנה תמימה היום בביתך, הראית בי עוולה או דבר אשר יחייב את ראשי אליך? ויאמרו הכהנים אל פוטיפר: שלח נא ויבא בגד יוסף הקרוע לפנינו, ונראה בו את הקרע. והיה אם מלפני הבגד היה הקרע ממול פניו — היא החזיקתהו לבוא אליה, ובערמה עשתה את כל אשר תדבר אשתך. ויביאו את בגד יוסף לפני הכהנים השופטים, ויראו והנה הקרע ממול פני יוסף, וידעו כל הכהנים השופטים אשר היא הציקתהו, ויאמרו: אין לעבד הזה משפט

מות כי לא עשה מאומה. אך משפטו — אשר יותן בבית הסוהר בעבור השמועה אשר יצאה על אשתך מאתו. וישמע פוטיפר את דבריהם ויקח את יוסף ויתנהו אל בית הסוהר מקום אשר אסירי המלך אסורים שם.

ויהי יוסף בבית הסוהר שנים עשרה שנה, ובכל זאת לא שבה אשת אדוניו מעליו ולא חדלה מדבר אל יוסף יום יום לשמוע אליה. ויהי מקץ שלשה חדשים ותוסף זליכה ותלך אל יוסף אל בית הסוהר יום יום ותסיתהו לשמוע אליה, ותאמר זליכה אל יוסף: עד מתי תעמוד בבית הזה, אך שמע נא בקולי ואוציאך מן הבית הזה. ויען יוסף אותה לאמר: טוב שבתי בבית הזה מלשמוע אל דברך לפשוע באלהים. ותאמר אליו: אם לא תעשה את דברי אנקר את עיניך ואוסיף נחושתיים ברגלך ואמסרך ביד אשר לא ידעת תמול שלשום. ויען יוסף אותה ויאמר: הנה אלהי כל הארץ יוכל להצילני מכל אשר תעשה לי, כי הוא פוקח עורים ומתיר אסורים ושומר את כל הגרים אשר הם בארץ לא ידעו. ויהי כאשר לא יכלה זליכה לפתות את יוסף לשמוע אליה, ותחדל ללכת אליו להסיתו, ויוסף עודנו אסור בבית הסוהר.

ויעקב אבי יוסף וכל אחיו אשר בארץ כנען עודם מתאבלים ובוכים על יוסף בימים ההם, כי מאן יעקב להתנהם על יוסף בנו. ויהי יעקב צועק ובוכה ומתאבל על יוסף כל הימים. ויהי בעת ההיא, בשנה ההיא, היא שנת רדת יוסף מצרימה כאשר מכרו אותו אחיו, וילך ראובן בן יעקב תמנתה ויקח את אליוורם בת עזי הכנעני לו לאשה ויבוא אליה, ותהר ותלד אליוורם אשת ראובן לו את חנוך ואת פלוא ואת הצרון ואת כרמי, בנים ארבעה. ושמעון אחיו לקח את דינה אחותו לאשה, ותלד לו ימואל וימין ואהד ויכין וצוחר, בנים חמשה. ואחרי כן בא שמעון אל בונה הכנענית, היא בונה אשר שבה שמעון מעיר שכם. ותהי בונה לפני דינה ותשרת אותה, ויבוא אליה שמעון ותלד לו את שאול.

ויהודה הלך בעת ההיא אל עדולם ויט עד איש עדולמי ושמו

חירה, וירא שם יהודה בת איש כנעני ושמה עליה בת שוע, ויקחה ויבוא אליה. ותלד עליה ליהודה ער ואונן ושילה, בנים שלשה. וילכו לוי ויששכר ארץ הקדם, ויקחו להם משם את בנות יובב בן יקטן בן עבר לנשים. וליובב בן יקטן שתי בנות, שם הגדולה עדינה ושם הקטנה ארידה. ויקח לוי את עדינה ויששכר לקח את ארידה, ויביאום ארצה כנען בית אביהם. ותלד עדינה ללוי גרשון קהת ומררי, בנים שלשה. וארידה ילדה לו ליששכר תולע ופוע ויוב ושמרון, בנים ארבעה.

ודן הלך ארץ מואב ויקח את אפללת בת חמודן המואבי לאשה ויביאה ארצה כנען. ותהי אפללת עקרה ימים רבים, אין לה ולד. ויזכור אלהים את אפללת אשת דן אחרי כן ותהר ותלד בן ותקרא את שמו חושים. וילכו גד ונפתלי חרנה, ויקחו משם את בנות אמורם בן עוז בן נחור לנשים. ואלה שמות בנות אמורם, שם הגדולה מרימית ושם הקטנה עוצית, ויביאום ארצה כנען בית אביהם. ותלד מרימית לנפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם בנים ארבעה. ועוצית ילדה לגד צפיון וחגי ושוני ואצבון ערי וארודי ואראלי בנים שבעה. וילך אשר ויקח את עדון בת אפלל בן חדד בן ישמעאל לאשה, ויביאה ארצה כנען. ותמת עדון אשת אשר בימים ההם, אין לה ולד. ויהי אחרי מות עדון וילך אשר עבר הנהר ויקח את הדורה בת אבימאל בן עבר בן שם לו לאשה. והנערה טובת מראה ובעלת שכל ותהי למלכיאל בן עילם בן שם לאשה. ותלד הדורה למלכיאל בת ויקרא את שמה שרה. וימת מלכיאל אחרי כן, ותלך הדורה ותשב בית אביה. ויהי אחרי מות אשר וילך ויקח את הדורה לאשה, ויביאה ארצה כנען. ויביא גם סרח בתה עמה, והיא בת שלש שנים, ותגדל הנערה בבית יעקב. והנערה טובת מראה, ותלך בדרכי בני יעקב בקדושה, לא חסרה דבר, ויתן לה ה' חכמה ושכל. ותהר הדורה אשת אשר ותלד לו ימנה וישוה וישוי ובריעה, בנים ארבעה.

וזבולון הלך לו מדינה ויקח את מרושה בת מולד בן אבידע בן מדין לאשה, ויביאה ארצה כנען. ותלד מרושה לזבולון

סרד ואילון ויחלאל, בנים שלשה. וישלח יעקב אל ארם בן צובא בן תרח, ויקח את מחליא בת ארם אל בנימין בנו, ותבוא ארצה כנען בית יעקב. ובנימין בן עשר שנים בקחתו את מחליא בת ארם לאשה. ותהר מחליא ותלד לבנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן, בנים חמישה. ואחרי כן הלך בנימין ויקח את ערבת בת זמרון בן אברהם על אשתו לאשה, והוא בן שמונה עשרה שנה. ותלד ערבת לבנימין אחי וראש מופים וחופים וארד, בנים חמשה.

ויהי בימים ההם וילך יהודה בית שם, ויקח את תמר בת עילם בן שם לער בכורו לאשה. ויבוא ער אל תמר אשתו ותהי לו לאשה. ויהי בבואו אליה וישחית את זרעו חוצה, וירע בעיני ה' את מעשהו, וימת אותו ה'. ויהי אחרי מות ער בכור יהודה ויאמר יהודה אל אונן: בוא אל אשת אחיך ויבם אותה והקם זרע לאחיך. וידע אונן את תמר לאשה ויבוא אליה, ויעש אונן גם הוא כמעשה אחיו, וידע ה' את מעשהו, וימת גם אותו. ויהי כאשר מת אונן ויאמר יהודה אל תמר: שבי בית אביך עד יגדל שלה בני. ויהודה לא חפץ עוד בתמר לשלה, כי אמר יהודה פן ימות גם הוא כאחיו. ותקם תמר ותלך ותשב בית אביה, ותהי תמר בבית אביה ימים. ויהי לתקופת השנה ותמת עליה אשת יהודה, וינחם יהודה על אשתו. ויהי אחרי מות עליה וילך יהודה ויעל עם רעהו חירה תמנת לגוז את צאנם. ותשמע תמר כי עלה יהודה תמנתה לגוז הצאן, ושלה גדל, ויהודה לא חפץ בה. ותקם תמר ותסר את בגדי אלמנותה ותלבש עליה צעיף ותתעלף, ותלך ותשב בפתח עינים אשר על דרך תמנת. וירד יהודה ויראה ויקחה ויבוא אליה ותהר לו. ויהי בעת לידתה והנה תאומים בבטנה. ויקראו את שם הראשון פרץ ושם השני זרח.

בימים ההם ויוסף בן יעקב עודנו אסור בבית הסוהר בארץ מצרים. בעת ההיא ושרי פרעה עומדים לפניו, שר המשקים ושר האופים אשר למלך מצרים. ויקח שר המשקים את היין וישם לפני המלך לשתות, וגם שר האופים שם את הלחם לפני

המלך לאכול. וישת המלך מן היין ויאכל מן הלחם, הוא וכל עבדיו ושריו אוכלי שולחן המלך. ויהי הם אוכלים ושותים ושר המשקים ושר האופים יושבים עמהם. וימצאו שרי פרעה זבובים רבים ביין אשר הביא שר המשקים, וגם אבני נתר נמצאו בלחם שר האופים. וירא פרעה את המעשה אשר עשו לו שריו ויצו לייסרם ולתתם בבית הסוהר במשמר, ויעשו להם כן. בשנה העשירית למאסר יוסף באו עמו שר האופים ושר המשקים במשמר.

ויפקוד שר הטבחים את יוסף לשרת את שרי פרעה, ויהיו שם שרי פרעה במשמר שנה תמימה. ויהי מקץ השנה ויחלמו שניהם חלומות בלילה אחד במשמר אשר היו שם. ויהי בבוקר ויבוא אליהם יוסף לשרת אותם כמשפט, וירא אותם והנה שניהם פניהם זועפים ורעים. וישאל אותם יוסף לאמר: מדוע פניכם רעים וזועפים היום? ויאמרו אליו: חלום חלמנו ופותר אין אותו. ויאמר אליהם יוסף: ספרו נא לי את חלומותיכם, והאלהים יענה את שלומכם כאשר תחפצו. ויספר שר המשקים את חלומו ליוסף ויאמר: בחלומי ואראה והנה גפן גדולה לפני, ובגפן ההיא ראיתי שלשה שריגים, ותמהר ותפרח ותעל נץ ויבשילו אשכולותיה ויהיו ענבים. ואקח את הענבים ואשחטם בכוס ואתן על כף פרעה וישת. ויאמר יוסף אליו: שלשת השריגים אשר בגפן שלשת ימים הם, בעוד שלשת ימים יצוה המלך והוציאך מזה והשיבך על כנך והשקית את המלך יין כאשר היית משקהו בראשונה. אך אמצא חן בעיניך אשר תזכרני אל המלך כאשר ייטב לך, ועשית עמדי חסד והוצאתני מן הסוהר הזה, כי גנוב גונבתי מארץ כנען ואמכר לעבד במקום הזה, וגם אשר הוגד לכם על אשת אדוני שקר, כי שמו אותי בבור הזה חנם. ויען שר המשקים את יוסף לאמר: אם היטיב ייטיב לי המלך כבתחילה כאשר פתרת לי, כל אשר תחפוץ אעשה לך, ואוציאך מן הבור הזה.

וירא שר האופים כי פתר יוסף את חלום שר המשקים על נכון, ויגש גם הוא ויספר את כל חלומו ליוסף. ויאמר אליו:

בחלומי ואראה והנה שלשה סלי תורי על ראשי, וארא והנה בסל העליון מכל מאכל פרעה, מעשה אופת, והנה העוף אוכל אותם מעל ראשי. ויאמר אליו יוסף: שלשת הסלים אשר ראית — שלשת ימים הם. בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אותך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך כאשר ראית בחלומך.

בימים ההם והמלכה הרה ללדת, ויהי ביום ההוא ותלד בן. למצרים יאמרו: יולד בן בכור למלך, וישמחו כל מצרים וכל שרי פרעה ועבדיו מאד. ויהי ביום השלישי ללדתו ויעש פרעה משתה לכל שריו ועבדיו חיל ארץ צוען וארץ מצרים. ויבואו כל מצרים וכל עבדי פרעה לאכול ולשתות עם המלך במשתה בנו ולשמוח בשמחת המלך. וכל שרי המלך ועבדיו שמחים בעת ההיא כל שמונת הימים במשתה, וישמחו בכל כלי שיר ובתופים ובמחולות בבית המלך שמונה ימים. ושר המשקים אשר פתר לו יוסף את חלומו שכח את יוסף ולא זכר אותו אל המלך כאשר דבר לו, כי מאת ה' היה הדבר בעבור ענות את יוסף כי בטח באדם. וישב יוסף אחרי כן בבית הסוהר שנתים ימים עד מלאת לו שתים עשרה שנה.

ויצחק בן אברהם עודנו חי בימים ההם בארץ כנען, זקן מאד, בן שמונים ומאת שנה. ועשו בנו אחי יעקב היה בארץ אדום ויאחזו בה הוא ובניו בתוך בני שעיר. וישמע עשו כי קרבו ימי יצחק אביו למות ויבוא הוא ובניו וביתו ארצה כנען אל יצחק אביו. ויעקב ובניו יצאו מהמקום אשר גרו שם בחברון ויבואו כולם אוהל יצחק אביהם, וימצאו את עשו ואת בניו באוהל. וישבו יעקב ובניו לפני יצחק אביהם, ויעקב עודנו מתאבל על יוסף בנו. ויאמר יצחק אל יעקב: הגישה לי את בניך ואברכם. ויגש יעקב את אחד עשר ילדיו לפני יצחק אביו. וישם יצחק את ידיו על כל בני יעקב, ויאחז בהם ויחבקם וינשקם אחד אחד, ויברכם יצחק ביום ההוא ויאמר אליהם: ה' אלהי אבותיכם יברך אתכם וירבה זרעכם ככוכבי השמים לרוב. וגם את בני עשו ברך יצחק לאמר: ישימכם האלהים

למורא ולפחד על כל רואיכם וכל אויביכם. ויקרא יצחק אל יעקב ואל בניו, ויבואו כולם וישבו לפני יצחק. ויאמר יצחק אל יעקב: ה' אלהי כל הארץ דבר אלי לאמר, לזרעך אתן את הארץ הזאת לרשתה. אם ישמרו בניך את חקותי ואת דרכי, והקימותי להם את השבועה אשר נשבעתי לאברהם אביך. ועתה בני, למד את בניך ואת בני בניך ליראה את ה' וללכת בדרך הטובה אשר ייטב בעיני ה' אלהיך. כי אם שמור תשמרון את דרכי ה' ואת חוקותיו גם ה' ישמור לכם את בריתו את אברהם, והיטיב לכם ולזרעכם כל הימים.

ויכל יצחק לצוות את יעקב ואת בניו, ויגוע וימת ויאסף אל עמיו. ויפול יעקב ועשו על פני יצחק אביהם ויבכו. ויצחק בן מאת שנה ושמונים שנה במותו בארץ כנען בחברון. וישאו אותו בניו אל מערת המכפלה אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר. וכל מלכי ארץ כנען הלכו עם יעקב ועשו לקבור את יצחק, ויעשו כל מלכי כנען ליצחק כבוד גדול במותו. ובני יעקב ובני עשו הולכים יחיפי רגל סביב המטה הלוך וקונן עד געתם אל קרית הארבע. ויקברו יצחק ועשו את יצחק אביהם במערת המכפלה אשר בקרית הארבע בחברון. ויקברוהו בכבוד גדול מאד כקבור את המלכים. ויספדו לו יעקב ובניו ועשו ובניו וכל מלכי כנען מספד גדול וכבד מאד, ויברוהו ויתאבלו עליו ימים רבים.

ויהי אחרי מות יצחק ויעזוב את כל מקנהו ואת קנינו ואת כל אשר לו לבניו. ויאמר עשו אל יעקב: הבה נא את אשר הניח אבינו אלינו, ונחלקהו לשנים, ואני אבחר. ויאמר יעקב: כן נעשה. ויקח יעקב את כל אשר הניח להם יצחק בארץ כנען, את הבהמה ואת העושר ואת כל הרכוש, ויחץ אותו יעקב לשנים לפני עשו ובניו. ויאמר אל עשו: הנה כל אלה לפניך, עתה בחר לך מהם את החצי אשר תקח לך. ויאמר יעקב אל עשו: שמע נא אחי לאשר אדבר אליך לאמר, ה' אלהי השמים והארץ דבר אל אבותינו אברהם ויצחק לאמר, לזרעך אתן את הארץ הזאת לרשתה עד עולם. עתה הנה כל אשר עזב אבינו

לפניך, והנה כל הארץ לפניך, בחר לך מהם את אשר תחפוץ, אם את כל הארץ תחפוץ, קחנה לך ולבניך עד עולם, ואני אקח את העושר הזה, ואם את העושר תחפוץ, קחנו לך, ואני אקח את הארץ הזאת לי ולבני לרשתה עד עולם. ושם היה נביות בן ישמעאל עם בניו בארץ, וילך עשו ביום ההוא ויתיעץ עמו לאמר: כזה וכזה דבר אלי יעקב וכזאת וכזאת השיבני, עתה עוצה עצתך ונשמענה. ויאמר אליו נביות: מה הדבר הזה אשר ידבר יעקב אליך, הנה כל בני כנען יושבים בארצם לבטח, ויעקב יאמר יירשנה עם זרעו כל הימים. עתה לך לך ולקחת כל עושר אביך ועזבת את יעקב אחיך בארץ כאשר דבר.

ויקם עשו וישב אל יעקב, ויעש כל אשר יעץ עליו נביות בן ישמעאל. ויקח עשו את כל העושר אשר עזב יצחק, את הנפש ואת הבהמה ואת המקנה ואת הרכוש ואת כל העושר, לא נתן ליעקב אחיו ממנה מאומה. ויעקב לקח את כל ארץ כנען, מנחל מצרים ועד נהר פרת, ויקחנה לאחוזת עולם לבניו ולזרעו אחריהם עד עולם. וגם מערת המכפלה אשר בחברון אשר קנה אברהם מאת עפרון לקח יעקב לאחוזת קבר לו ולזרעו עד עולם מאת עשו אחיו. ויכתוב יעקב את כל הדברים האלה בספר המקנה ויחתום ויעד עדים נאמנים על כל אלה. ואלה הדברים אשר כתב יעקב בספר לאמר: ארץ כנען וכל עריה, החתי והחוי והיבוסי והאמורי והפרזי וכל שבעת גויי הכנעני מנהר מצרים ועד נחל פרת, וכל עיר חברון קרית הארבע והמערה אשר בה, את הכל קנה יעקב מאת עשו במחיר לאחוזת לו ולבניו ולנחלה לזרעו אחריהם עד עולם. ויקח יעקב את ספר המקנה ואת החתום. המצוה והחוקים ואת ספר הגלוי ויתנם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים, ויתנם ביד בניו. ועשו לקח את כל אשר הניח אביו אחרי מותו מיד יעקב אחיו, ויקח את כל הרכוש מאדם ועד בהמה, מגמל ועד חמור, משור ועד שה, מכסף ועד זהב אבנים ובדולח וכל העושר אשר ליצחק בן אברהם, לא נותר דבר אשר לא לקח לו עשו מכל אשר הניח יצחק אחרי מותו. ויקח עשו את כל אלה וילך אל ארץ שעיר

החורי, הוא ובניו, אל מקומם, מפני יעקב אחיו ובניו. ויאחו עשו בתוך בני שעיר ולא שב עשו ארצה כנען מהיום ההוא והלאה. ותהי כל ארץ כנען לבני ישראל לנחלה עד עולם, ועשו וכל בניו ירשו את הר שעיר.

בימים ההם אחרי מות יצחק ויצו ה' ויקרא רעב על כל הארץ. בעת ההיא ופרעה מלך מצרים יושב על כסאו בארץ מצרים, וישכב במשכב הלילה ויחלום חלומות. וירא פרעה בחלומו והנה הוא עומד על שפת יאור מצרים, הוא שיחור. ויהי בעמדו וירא והנה שבע פרות בריאות בשר וטובות עולות מן היאור. ותעלינה אחריהן שבע פרות אחרות, דקות בשר ורעות מאד, ותבלענה שבע הרעות את שבע הטובות ועודינה מראיהן רע כבתחילה. וייקץ, וישן ויחלום שנית וירא והנה שבע שבלים עולות בקנה אחד מלאות וטובות. ותצמחנה אחריהן שבע שבלים דקות ושדופות כרוח הקדים, ותבלענה השבלים הדקות את המלאות. ויקץ פרעה מחלומו.

ויהי בבוקר ויזכור המלך את חלומותיו ותפעם רוחו מאד מחלומותיו. וימהר המלך וישלח ויקרא אל כל חרטומי מצרים והחכמים, ויבואו ויעמדו לפני המלך. ויאמר אליהם המלך: חלומות חלמתי ופותר אין להם. ויאמרו אל המלך: ספר נא לעבדיך את חלומותיך ונשמע אותם. ויספר להם המלך חלומותיו, ויענו ויאמרו כולם פה אחד אל המלך: יחי המלך לעולם, וזה פתרון חלומותיך. שבעה פרות הטובות אשר ראית — שבע בנות יולדו לך באחרית הימים. ושבעה פרות הרעות העולות אחריהן ותבלענה אותם ואתה רואה לאות כי הבנות אשר יולדו לך ימותו כולם בחיי המלך. ואשר ראית בחלום השני שבע שבלים מלאות וטובות עולות בקנה אחד — זה פתרונם: שבע ערים תבנה לך בכל ארץ מצרים באחרית הימים. ואשר ראית שבע שבלים שדופות צומחות אחריהן ותבלענה אותן ועיניך רואות, לאות כי הערים אשר תבנה יחרבו כולנה באחרית הימים בחיי המלך.

ויהי בדברם הדברים האלה והמלך לא הטה את אזניו את

דבריהם ולא שם לבו אליהם כי ידע המלך בחכמתו כי לא פתרו את החלומות על נכון. ויהי ככלותם לדבר לפני המלך ויען המלך אותם לאמר: מה הדבר הזה אשר דברתם אלי, הלא כזב ושקר הוצאתם מפיכם, אך ספרו נא את פתרון חלומותי על נכונה, ולא — תמותו. ויצו המלך אחרי כן וישלחו ויקראו עוד אל חכמים אחרים ויבואו ויעמדו לפני המלך. ויספר להם המלך חלומותיו וישיבוהו כולם כפתרון הראשון. ויחר אף המלך ויקצוף מאד מזה, ויאמר המלך אליהם: הלא כזב תדברו ושקר תאמרו בדבריכם.

ויצו המלך ויעבירו קול בכל ארץ מצרים לאמר: מטעם המלך וגדוליו, כל איש חכם אשר יודע ומבין לפתור חלומות, אשר לא יבוא היום לפני המלך — יזמת. והיה האיש אשר יגיד למלך את פתרון חלומותיו על נכונה יינתן לו כל אשר ישאל מאת המלך. ויבואו כל חכמי ארץ מצרים לפני המלך, וכל החרטומים וכל המכשפים אשר במצרים ובגושן וברעמסס ובתחפנחס ובצוען ובכל גבול מצרים. ויעמדו כולם לפני המלך. ויספר המלך את חלומותיו לפני החכמים, וכל השרים, ויתמהו כל היושבים לפני המלך מן המראה. ויתחלקו כל החכמים אשר לפני המלך בפתרם את חלומותיו לחלקים רבים. מהם פתרו אל המלך לאמר: שבע הפרות הטובות — שבעה מלכים הם אשר יעמדו על מצרים מזרע המלך, ושבע הפרות הרעות — שבעה שרים יעמדו עליהם באחרית הימים והשחיתום. ושבע השבלים הטובות הם שבעה שרים הגדולים אשר למצרים אשר יפלו ביד שבעה שרים אויביהם בלתי חזקים במלחמות אדוני המלך. ומהם אשר פתרו אל המלך בדבר הזה לאמר: שבע פרות הטובות הם שבע ערי כל מצרים החזקים, ושבע פרות הרעות הם שבעת גויי ארץ כנען אשר יבואו על שבעת ערי מצרים באחרית הימים והשחיתו אתהן. ואשר ראית את שבעת השבלים הטובות והרעות בחלום השני, לאות כי תשוב עוד ממשלת מצרים להיות לזרעך כבתחילה, והיה במשלם ושבו כל אנשי ערי מצרימה עם כל השבעה ערי כנען החזקים מהם

והשחיתו אותם ושבה כל מלכות מצרים לזרעך. ומהם אשר אמרו אל המלך: זה פתרון חלומותיך, שבע פרות הטובות — שבע מלכות הנה אשר תקח לנשים באחרית הימים, ושבע הפרות הרעות — לאות כי ימותו הנשים ההמה כולנה בחיי המלך. ושבע השבלים הטובות והרעות אשר ראית בחלום השני הם ארבעה עשר בניהן, והיה באחרית הימים ועמדו ונלחמו ביניהם ונגפו השבעה מהם את השבעה החזקים מהם. ומהם יאמרו אל המלך כדברים האלה לאמר: שבעה פרות הטובות — שבעה בנים וילדו לך, ויהרגום שבעת בני שריך באחרית הימים. ושבע השבלים הטובות אשר ראית בחלום השני הם השרים אשר ילחמו בם שבעה שרים אחרים בלתי חזקים כמותם, וישחיתו אותם באחרית הימים, וינקמו מהם נקמת בניך ושבה המלוכה עוד לזרעך.

וישמע המלך את כל דברי חכמי מצרים וכל פתרון חלומותיו, ולא ישרו כולם בעיני המלך. וידע המלך בחכמתו כי לא דברו אליו נכונה בכל דבריהם יחד, כי מאת ה' היתה זאת לסכל את דברי חכמי מצרים למען צאת יוסף מן בית האסורים ולמען גדלו במצרים. וירא המלך כי אין דובר אליו נכונה בכל החכמים והחרטומים אשר למצרים, ויחר אף המלך מאד וחמתו בערה בו. ויצו המלך ויוציאו כל החכמים וכל החרטומים מלפניו, ויצאו כולם בבושת וכלימה מלפני המלך. ויצו המלך ויעבירו קול במצרים לאמר, אשר ימותו כל החכמים וכל החרטומים אשר במצרים לא יחיה מהם איש. ויקומו שרי הטבחים אשר למלך וישלפו כולם איש חרב, ויחלו להכות בחרטומי מצרים וחכמיה.

ויהי אחרי כן ויבוא מירוד שר המשקים אשר למלך וישתחו למלך וישב לפניו. ויאמר שר המשקים אל המלך: יחי המלך לעולם ותגדל מלכותו בארץ. אתה קצפת על עבדך בימים ההם, זה שנתים ימים, ותתן אותי במשמר, ואהי ימים במשמר, אותי ואת שר האופים. ושם היה אתנו בבור עבד עברי אשר לשר הטבחים, יוסף שמו, כי קצף עליו אדוניו ויתנהו שם

בבית הסוהר, וישרת אותנו שם. ויהי מימים, בהיותנו במשמר, ונהלמה חלומות בלילה אחד אני ושר האופים, איש כפתרון חלומו חלמנו. ונבוא ונגד לעבד ההוא בבוקר, ויפתור לנו את חלומותינו, איש כחלומו פתר לנו על נכונה. ויהי כאשר פתר לנו כן היה הדבר, לא נפל מכל דבריו ארצה. ועתה אדוני המלך. אל תהרוג את אנשי מצרים חנם, כי הנה העבד ההוא עודנו אסור בבית שר הטבחים אדוניו בבית הסוהר. אם על המלך טוב ישלח אליו ויבוא לפניך והוא יודיעך את פתרון החלום אשר חלמת על נכונה. וישמע המלך דברי שר המשקים ויצו המלך לבלתי המית את חכמי מצרים.

ויצו המלך את עבדיו להביא את יוסף לפניו, ויאמר המלך אליהם: לכו אליו ואל תבהלוהו, פן יבהל ולא ידע לדבר נכונה. וילכו עבדי המלך אל יוסף, ויריצוהו מן הבור, ויגלחו לו עבדי המלך, ויחלף את בגדי כלאו, ויבוא לפני המלך, והמלך יושב על כסא מלכותו בלבוש מלכות, אפוד באפוד זהב, והפז אשר עליו נוצץ, והברקת והאודם והנופך מתלפדים, וכל אבני התפארת אשר בראש המלך מתלהטים. ויפלא יוסף מן המלך מאד. והכסא אשר ישב עליו המלך מצופה זהב וכסף עם אבני השוהם ולו שבעים מעלות. ויהי משפטם בכל ארץ מצרים: כל איש אשר יבוא לדבר אל המלך, והיה אם איש שר וחשוב בעיני המלך הוא, ועלה אל המלך על הכסא עד המעלה האחת ושלישים, וירד המלך על מעלת הששה ושלישים ודבר עמו. ואם מיתר העם הוא, ועלה עד שלשה מעלות, וירד המלך ברביעית ודבר עמו. ויהי משפטם עוד: כל איש אשר יבין לדבר בכל שבעים הלשונות, ועלה שבעים מעלות, ועלה עולה ודבר, עד געתו לפני המלך. וכל איש אשר לא ישלים השבעים, ועלה אל המעלות כמספר אשר ידע ויבין לדבר. ומשפט מצרים היה בימים ההם אשר לא ימלוך עליהם איש כי אם איש אשר ידע לדבר בשבעים לשון.

ויהי בבוא יוסף לפני המלך וישתחו למלך ארצה, ויעל עד שלש המעלות וישב במעלה השלישית. וירד המלך אליו וישב

במעלה הרביעית וידבר עם יוסף. ויאמר המלך אל יוסף: חלום חלמתי ופותר אין לפתור אותו על נכון, ואצוה היום ויבואו לפני כל חרטומי מצרים וכל חכמיה, ואספר אליהם את חלומותי ואין פותר אותם לי על נכונה. ואחרי כן שמעתי עליך היום הזה כי חכם אתה, אשר תשמע כל חלום לפתור אותו על נכון. ויען יוסף את פרעה לאמר: יספר פרעה את חלומו אשר חלם, הלא לאלהים פתרונים. ויספר פרעה ליוסף את חלומותיו, חלום הפרות וחלום השבלים, ויכל המלך לדבר.

ורוח אלהים לבשה את יוסף בעת ההיא לפני המלך, וידע כל הדברים אשר יבואו על המלך מהיום ההוא והלאה. וידע את פתרון חלום המלך על נכונה, וידבר לפני המלך. וימצא יוסף חן בעיני המלך, ויטה המלך את אזניו ולבו, וישמע את כל דברי יוסף. ויאמר יוסף אל פרעה: אל יחשוב המלך כי שתי חלומות הן, אך חלום אחד הוא. כי את אשר חפץ אלהי השמים לעשות בכל הארץ הראה את המלך בחלומו, וזה פתרון חלומך על נכונה: שבע הפרות ושבע השבלים הטובות — שבע שנים הנה, ושבע הפרות ושבע השבלים הרעות — שבע שנים הנה, חלום אחד הוא. הנה שבע שנים באות, שובע גדול בכל הארץ. ואחרי כן יבואו שבע שני רעב אחריהן, רעב כבד מאד, ונשכח כל השובע ההוא מן הארץ, וכילה הרעב את יושבי כל הארץ. חלום אחד חלם המלך, ועל השנות החלום אל המלך — כי נכון הדבר מאד וממהר האלהים לעשותו. ועתה איעצך נא עצה ומלט את נפשך ואת נפש יושבי הארץ מרעת הרעב: אשר תבקש בכל מלכותך איש גבון וחכם מאד אשר ידע בכל דברי המלוכה, ותשיתו לצאת ולבוא על כל ארץ מצרים. ויפקד האיש ההוא אשר תשית על מצרים פקידים תחת ידו, ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות הבאות ויצברו בר וישימוהו בחצרות פקידיו. ושמרו את האוכל ההוא לשבע שני הרעב ונמצא לך ולאנשיך ולכל ארצך, ולא תכרת אתה וכל ארצך. ברעב. וגם כל יושבי ארצך יצוה ויקבצו איש איש מתבואת שדהו מכל אוכל שבע השנים הטובות ונתנו באוצר-

רותיהם ונמצא להם בימי הרעב, וחיו בו. זה פתרון חלומך על נכונה, וזאת העצה היעוצה למלט את נפשך ואת נפש כל עבדיך.

ויען המלך ויאמר ליוסף: מי יאמר ומי יודע כי דבריך נכונה? ויאמר יוסף אל המלך: זה לך אות על כל דברי כי נכונים הם וכי עצתי טובה לך. הנה אשתך יושבת על המשבר ביום הזה וילדה לך בן ושמחת בו. והיה בצאת הילד ממעי אמו ומת בנך בכורך אשר יולד לך זה שנתים ימים, ונחמת בילד היולד לך היום. ויכל יוסף לדבר את כל הדברים האלה אל המלך וישתחו למלך ויצא. והיה בצאת יוסף מאת פני המלך ותבאנה האותות האלה אשר דבר יוסף אל המלך ביום ההוא. ותלד המלכה בן ביום ההוא, ויתבשר המלך בבנו וישמח. והיה בצאת המבשר מאת פני המלך וימצאו עבדי המלך את בן המלך הבכור נופל ארצה מת. ותהי צעקה ומהומה בבית המלך, וישמע המלך ויאמר: מה המהומה והצעקה אשר שמעתי בבית? ויגידו למלך כי מת בנו בכורו. אז ידע המלך כי כל דברי יוסף אשר דבר אליו — נכונה. וינחם המלך אל בנו בילד היולד לו ביום ההוא, כאשר דבר אליו יוסף.

אחר הדברים האלה שלח המלך ויקבוץ את כל שריו ועבדיו וכל הפחות והפרתמים אשר למלך, ויבואו כולם לפני המלך. ויאמר אליהם המלך: הנה ראיתם ושמעתם את כל דברי האיש העברי וכל האותות אשר אמר בי באו, ולא נפל מכל דבריו אשר דבר ארצה. ידעתי כי גם פתרון החלום אשר פתר נכונה הוא, ובוא יבוא. ועתה עוצו נא עצה ודעו מה תעשו ואיך תמלט הארץ מהרעב. בקשו נא וראו הנמצא בזה אשר חכמה ודעת בלבו ואפקידהו בארץ, כי אתם שמעתם את העצה אשר יעץ האיש העברי על זאת למלט בה את הארץ מהרעב. ואני ידעתי כי לא תמלט הארץ מהרעב כי אם בעצת האיש העברי אשר יעץ אותי. ויענו כולם את המלך ויאמרו: טובה העצה אשר יעץ העברי על זה. ועתה אדוני המלך, הנה כל ארצך בידך, את אשר ייטב בעיניך — עשה; את אשר תחפוץ ואשר

תדע בחכמתך אשר הוא חכם למלט את הארץ בחכמתו הוא אשר יפקיד המלך תחת ידו על הארץ. ויאמר המלך אל כל השרים: אני אמרתי אחרי אשר הודיע אלהים את האיש העברי את כל אשר דיבר, אין נבון וחכם כמוהו בכל הארץ. אם טוב בעיניכם אשיתהו על הארץ, כי הוא אשר ימלט את הארץ בכל חכמתו. ויענו כל השרים את המלך ויאמרו: והלא כתוב בדתי מצרים, ולא יעבור, אשר לא ימלוך איש במצרים ולא משנה למלך כי אם היודע בכל לשון בני האדם, ועתה אדוני המלך הגה האיש העברי הזה לא ידבר כי אם לשון עברית, ואיך יהיה עלינו למשנה איש אשר לא ידע גם את לשוננו? אך שלח נא אליו ויבוא לפניך ונסו נא אותו בכל דבר, וכאשר תראה, עשה. ויאמר המלך להעשות כן למחר, וטוב הדבר אשר דברתם. ויצאו כל השרים מלפני המלך ביום ההוא.

ויהי בלילה ההוא וישלח ה' מלאך אחד ממלאכיו המשרתים לפניו ויבוא ארץ מצרים אל יוסף. ויעמוד מלאך ה' על יוסף, והנה יוסף שוכב במשכב הלילה בבית אדוניו בבור, כי השיבהו אדוניו אל הבור מפני אשתו. ויעירהו המלאך משנתו, ויקם יוסף ויעמוד על רגליו והנה מלאך ה' עומד לנגדו. וידבר מלאך ה' את יוסף, וילמדהו כל לשון האדם בלילה ההוא, ויקרא את שמו יהוסף. וילך מלאך ה' מאתו, ויוסף שב וישכב במשכבו, ויתמה יוסף על המראה אשר ראה.

ויהי בבקר וישלח המלך אל שריו ועבדיו, ויבואו כולם וישבו לפני המלך. ויצו המלך להביא את יוסף, וילכו עבדי המלך ויביאו את יוסף לפני פרעה, ויצו המלך ויעל יוסף על מעלות הכסא. וידבר יוסף אל המלך בכל הלשונות, ויעל יוסף עלה ודבר אל המלך עד געתו לפני המלך במעלת השבעים, וישב לפני המלך. וישמח המלך על יוסף מאד, וכל השרים אשר למלך שמחו מאד עם המלך בשמעם את כל דברי יוסף. וייטב הדבר בעיני המלך והשרים להפקיד את יוסף למשנה למלך על כל ארץ מצרים. וידבר המלך אל יוסף לאמר: אתה יעצת לי עצה להפקיד בכל ארץ מצרים איש חכם למלט

בחכמתו את הארץ מהרעב, ועתה אחרי הודיע אותך אלהים את כל זאת ואת כל הדברים אשר דברת, אין חכם ונבון כמוך בכל הארץ, ולא יקרא שמך עוד יוסף, כי אם צפנת פענח יהיה שמך. אתה תהיה לי למשנה, ועל פיך יהיו כל דברי מלכותי, ועל דבריך יצאו ויבואו עמי. גם מתחת ידך יקחו עבדי ושרי את חוקם אשר ינתן להם מדי חודש, ולך ישתחוו כל אנשי הארץ. רק בכסא אשר לי אגדל ממך. ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף.

וילבש המלך את יוסף לבוש מלכות, ויתן עטרת זהב על ראשו, וישם רצפת זהב על צוארו, ויצו המלך את עבדיו וירכיבו את יוסף במרכבה השנית אשר למלך ההולכת מול מרכבת המלך. וירכיבוהו על סוס עצום וגדול מאד מסוסי המלך, ויוליכוהו ברחוב כל ארץ מצרים. ויצו המלך ויצאו את יוסף כל המשחקים במצלצלים ובכנורות וכל כלי זמר, ואלף תופים ואלף מחולות ואלף נס(?) הלכו אחריו. וחמשת אלפי איש בחרבותיהם שלופות בידיהם מתלהטים וילכו הלוך ושחק לפני יוסף. ועשרים אלף איש מגדולי המלך אזורים באזור עור מצופה זהב הולכים לימין יוסף, ועשרים אלף לשמאלו. וכל הנשים והנערות עלו על הגגות ותצבנה ברחובות משחקות ושמחות ביוסף, ותראנה בתואר יוסף וביופיו. וכל אנשי המלך הולכים לפניו ולאחריו ומקטרים בכל הדרך בלבונה ובקדה ובכל הריח הטוב ומפזרים בכל הדרך מור ואהלות לפני יוסף. ועשרים איש קוראים לפניו בכל הארץ בקול גדול, הלוך וקרוא כדברים האלה: הראיתם את האיש הזה אשר בחר בו המלך למשנה, וכל דברי המלוכה על פיו יהיו, ואשר ימרה את פיו ואשר לא ישתחוו לו ארצה — יומת, כי מרד במלך ובמשנהו. וככלות הקוראים לדבר והשתחוו כל מצרים ליוסף ארצה, ויאמרו: יחי המלך יחי המשנה, וכל יושבי מצרים ישתחוו כולם על הדרך הלוך וקרוא הקוראים והשתחוות ושמחים בכל תוף ומחול ונבל לפני יוסף.

וישא יוסף את עיניו אל השמים מעל הסוס ויקרא ויאמר:

מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון. ה' צבאות, אשרי אדם בוטח בך. ויעבור יוסף עם עבדי פרעה וכל שריו בכל ארץ מצרים, ויראוהו את כל ארץ מצרים ואת כל אוצרות המלך. וישב יוסף ויבוא לפני פרעה ביום ההוא. ויתן המלך ליוסף אחוזה בארץ מצרים, אחוזת שדות וכרמים. ויתן המלך ליוסף שלשת אלפים ככרי כסף ואלף ככרי זהב ואבני שוהם ובדולח ומתנות רבות. ויהי ממחרת ויצו המלך לכל מצרים להביא אל יוסף מנחות ומתנות, וכל אשר ימרה את פי המלך — יומת. ויעשו במה גדולה ברחוב העיר, ויפרשו שם בגדים, והיה כל המביא אל יוסף דבר יתן אל הבמה ההיא. וישליכו כל מצרים על הבמה ההיא איש נזם זהב אחד ואיש קשיטה אחת, טבעות ועגולים וכל כלי מעשה וזהב וכסף ואבני שוהם ובדולח נתן על הבמה ההיא, איש אשר נמצא בידו נתן. ויקח יוסף את כל אלה וישם באוצרותיו. וכל השרים והפרתמים אשר למלך מגדלים את יוסף, ויתנו לו גם הם מתנות רבות כראותם כי בחר בו המלך למשנה.

וישלח המלך אל פוטיפרע בן אחידם כהן און ויקח את אסנת בתו הקטנה ויתן אותה אל יוסף לאשה. והנערה טובת מראה מאד, בתולה ואיש לא ידעה, ויקח יוסף אותה לו לאשה. ויאמר המלך אל יוסף: אני פרעה, ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו לצאת ולבוא על עמי בכל ארץ מצרים. ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה. ויצא יוסף מלפני המלך ויהי למשנה המלך במצרים.

ויתן המלך ליוסף מאה עבדים לשרתו בביתו, וגם יוסף שלח ויקנה עבדים רבים, ויהיו בבית יוסף. אז בנה לו יוסף בית גדול מאד, כבתי המלכים, לפני חצר בית המלך, ויעש בבית היכל גדול נחמד למראה מאד וטוב למושב, שלש שנים עשה יוסף את כל ביתו. ויעש לו יוסף כסא נחמד מאד מזהב וכסף לרוב וירצפהו באבני שהם ובדולח. ויעש בו תבנית כל ארץ מצרים ותבנית יאור מצרים ומשקה את כל ארץ מצרים. וישב יוסף לבטח בביתו על כסאו אשר עשה לו, ויוסף ה' ליוסף

חכמה על חכמתו. וכל יושבי מצרים ועבדי פרעה ושריו אהבו את יוסף מאד, כי מאת ה' היה הדבר הזה ליוסף. ויהי ה' את יוסף, ויגדל מאד, הולך וגדל. ויהי שומעו(!) בכל הארץ. ויהי ליוסף חיל עושה מלחמה יוצאי צבא לגדוד מספר ארבעת אלפים ושש מאות איש עושי מלחמה בכוח חיל לעזור למלך וליוסף על האויב. לבד משרי המלך ועבדיו ויושבי מצרים, אין מספר להם. ויתן יוסף לגבוריו ולכל צבאיו מגינים ורמחים וכובעים ושריונות ולאבני קלעים.

בעת ההיא באו בני תרשיש על כל בני ישמעאל וילחמו בהם, וישטו בני תרשיש את ישמעאל ימים רבים. ובני ישמעאל היו מתי מספר בימים ההם, ולא יכלו על כל בני תרשיש, ויצר להם מאד. וישלחו כל זקני ישמעאל ספר אל מלך מצרים לאמר: שלח נא לעבדיך שרים וצבא לעזור אותנו, ונלחמה בבני תרשיש, כי כלונו מאד זה ימים רבים. וישלח פרעה את יוסף ואת הגבורים ואת הצבא אשר אתו וגבורים מבית המלך. וילכו ארץ החוילה, אל בני ישמעאל לעזור אותם להלחם בבני תרשיש. וילחמו בני ישמעאל את בני תרשיש, ויך יוסף את התרשישים וילכוד את כל ארצם, וישבו בה מבני ישמעאל עד היום הזה. ויהי כאשר נלכדה ארץ תרשיש ויברחו כל התרשישים ויבואו בגבול בני יוון אחיהם. ויוסף וכל הגבורים וכל הצבא אשר לו שבו מצרימה לא נפקד מהם איש.

ויהי לתקופת השנה, בשנה השנית למלוך יוסף על מצרים, ויתן ה' שובע גדול בכל הארץ שבע שנים כאשר דבר יוסף. כי ברך ה' את כל תבואות הארץ בימים ההם שבע שנים, ויאכלו וישבעו מאד. ויפקד יוסף פקידים בעת ההיא תחת ידו, ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות, ויצברו בר שנה ושנה וישימהו באוצרות יוסף. והיה בכל עת אשר יקבצו את האוכל וצוה יוסף והביאו את הבר בשבלים, והביא עמו עפר שדהו, לבלתי הפסיד. ויעש יוסף כדבר הזה שנה שנה, ויצבור בר כחול הים הרבה מאד, כי אין מספר לאוצרותיו, כי לא יכלו לספור מרוב. וגם יושבי מצרים אספו אוכל באוצרותיהם הרבה

מאד מכל אוכל שבע השנים הטובות, אך לא עשו לו כאשר עשה יוסף, ויהי כל האוכל אשר אספו יוסף וכל מצרים בשבע שני השובע לפקדון לארץ באוצרות לשבע שנות הרעב למחית כל הארץ. וימלאו כל יושבי מצרים איש אוצרו ואיש מטמונו למחייתם ברעב. ויתן יוסף את כל האוכל אשר אסף בכל ערי מצרים, ויסתום את כל האוצרות וישם שומרים עליהם.

ואסנת בת פוטיפרע אשת יוסף ילדה לו שני בנים, את מנשה ואת אפרים. ויוסף בן שלשים וארבע שנים בלדת אותם. ויגדלו הנערים וילכו בדרכי ה' ובמוסרו, לא סרו מן הדרך אשר למדם אביהם ימין ושמאל. ויהי ה' את הנערים, ויגדלו ויבינו וישכילו בכל חכמה ובכל דברי המלוכה, וכל שרי המלך וגדולי יושבי מצרים מנשאים את הנערים. ויגדלו בקרב בני המלך.

ותכלינה שבע שני השובע אשר היו בכל הארץ, ותבאנה אחריהם שבע שני הרעב, כאשר אמר יוסף, ויהי רעב בכל הארץ. ויראו כל מצרים כי החל הרעב להיות בארץ מצרים, ויפתחו כל מצרים את כל אוצרות הבר אשר להם כי חזק עליהם הרעב. וימצאו את כל האוכל אשר באוצרותיהם מלא סם ועש, ולא יצליח לאכול. ויחזק הרעב בכל הארץ, ויבואו כל יושבי מצרים ויצעקו לפני פרעה כי כבד עליהם הרעב. ויאמרו אל פרעה: תנה לעבדיך אוכל, ולמה נמות לעיניך ברעב גם אנחנו גם טפנו. ויען אותם פרעה לאמר: למה תצעקו אלי, והלא כל שבע שני השובע ציוה יוסף לצבור בר לשני הרעב, ולמה לא שמעתם בקולו? ויענו המצרים את המלך: חי נפשך אדוני כי כל אשר דבר יוסף כן עשו עבדיך, כי גם עבדיך אספו כל אוכל שדותיהם בשני השובע ונתנוהו באוצרות עד היום הזה. ויחזק הרעב על עבדיך, ונפתחה את אוצרותינו והנה כל אוכלנו מלא עש וסם, ולא יצליח לאכול.

ויהי כשמוע המלך את כל אשר קרה ליושבי מצרים ויירא מאד המלך מפני הרעב ויבהל מאד. ויען המלך את אנשי מצרים לאמר: אחרי אשר קרה לכם את כל אלה לכו אל יוסף, אשר יאמר אליכם — תעשו, לא תמרו את פיו. וילכו כל

המצרים אל יוסף ויאמרו אליו: תנה לנו אוכל ולמה נמות ברעב נגדך, כי אנחנו אספנו את תבואותינו בשבע השנים כאשר ראית, ונשם אותם באוצר, וכזה וכזה קרה לנו. ויהי כשמוע יוסף את כל דברי מצרים ואת אשר קרה להם, ויפתח יוסף את כל אוצרות האוכל אשר לו וישבור למצרים. והרעב היה על פני כל הארץ, ויהי רעב בכל הארצות, ובארץ מצרים היה אוכל לשבור. וכל יושבי מצרים באו אל יוסף לשבור אוכל, כי חזק עליהם הרעב, וכל אוכלם הופסד. וישבור יוסף לכל מצרים יום יום.

וישמעו כל יושבי ארץ כנען ופלשתים ועבר הירדן ובני קדם וכל ערי הארץ הקרובים והרחוקים כי יש שבר במצרים, ויבואו כולם מצרימה לשבור בר, כי חזק עליהם הרעב. ויפתח יוסף את אוצרות האוכל וישם עליהם פקידים ויעמדו וישברו לכל הבאים יום יום. וידע יוסף כי גם אחיו יבואו מצרימה לשבור אוכל, כי חזק הרעב על כל הארץ. ויצו יוסף את כל אנשיו ויעבירו קול בכל מצרים לאמר: מטעם המלך והמשנה וגדוליהם, איש איש אשר יחפוץ לשבור בר במצרים אל ישלח עבדיו אל מצרים לשבור, כי אם בניו, וגם כל איש מצרי או כנעני אשר יבוא מכל הארצות לשבור במצרים והלך ומכרו בכל הארץ — יומת, כי לא ישבור כל איש כי אם מחיית ביתו. וגם כל איש אשר ינהג שתים או שלש בהמות — יומת, כי לא ינהג אדם כי אם בהמתו. וישם יוסף שומרים בשערי מצרים ויצום לאמר: כל איש אשר יבוא לשבור אוכל אל תתנוהו לבוא עד כתבו שמו ושם אביו ושם אבי אביו, ואשר תכתבו בכל יום ושלחתם את שמותם אלי בערב, וידעתי את שמותם. ויפקד יוסף פקידים בכל מצרים ויצום לעשות את כל הדברים האלה. ויוסף עשה את כל הדברים האלה וכל החוקים למען אשר ידע בבוא אחיו מצרימה לשבור אוכל. ובכל יום ויום יעבירו אנשי יוסף קול במצרים בכל הדברים האלה והחוקים אשר צוה יוסף. וישמעו כל ישובי ארץ מזרח ומערב וכל הארץ את כל החוקים וכל הדברים אשר שם יוסף במצרים. ויבואו כל יושבי

קצות הארץ וישברו בר במצרים יום יום, וילכו לדרכם. וכל שוערי מצרים עושים את כל אשר צוה יוסף, ויהי כל הבא מצרימה לשבור אוכל וכתבו השוערים את שמותם ואת שמות אבותם והביאו לפני יוסף בערב יום יום.

וישמע יעקב אחרי כן כי יש שבר במצרים, ויקרא אל בניו ללכת מצרימה לשבור בר, כי חזק עליהם גם הם הרעב. ויקרא יעקב אל בניו לאמר: הנה שמעתי כי יש שבר במצרים, וכל הארץ הולכים שמה לשבור. ועתה למה תיראו את נפשכם שבעים לפני כל הארץ, רדו גם אתם מצרימה וישברו לנו מעט אוכל בתוך הבאים ונחיה ולא נמות. וישמעו בני יעקב בקול אביהם ויקומו לרדת מצרימה לשבור אוכל בתוך הבאים. ויצו אותם יעקב אביהם לאמר: בבואכם העירה אל תבואו יחד בשער אחד מפני יושבי הארץ. ויצאו בני יעקב וילכו מצרימה, ויעשו בני יעקב ככל אשר צום אביהם. ואת בנימין לא שלח יעקב, כי אמר: פן יקרהו אסון בדרך כאחיו. וילכו מבני יעקב עשרה.

ויהי בלכת עשרת בני יעקב בדרך, וינחמו על יוסף ככל אשר עשו לו, ויאמרו איש אל אחיו לאמר: ידענו כי יוסף אחינו ירד למצרים, ועתה נבקשהו שם באשר הלכנו. ויהיה אם מצאנוהו ולקחנוהו מאדוניו בפדיון ואם אין — בחזקה, ומתנו עליו. וישמעו בני יעקב לדבר הזה, ויתחזקו על יוסף להצילו מיד אדוניו, וילכו בני יעקב מצרימה. ויהי בקרבם מצרימה ויתפרדו איש מעל אחיו ויבואו בעשר שערי מצרימה. והשוערים כתבו את שמותם ביום ההוא ויביאום אל יוסף בערב. ויקרא יוסף את השמות מיד שוערי העיר וימצא את אחיו, באו בעשר שערי העיר. ויצו יוסף בעת ההיא ויעבירו קול בכל מצרים לאמר: לכם כל שומרי האוצרות, סיגרו כל אוצרות הבר ולא תשאירו פתוח כי אם אחד לשבור ממנו כל הבאים. ויעשו כל פקידי יוסף כן, בעת ההיא, ויסתמו כל האוצרות ולא הותירו כי אם אחד פתוח. ויתן יוסף את שמות אחיו כתובים לאשר על האוצר הפתוח ויאמר אליו: כל אשר יבוא

אליך לשבור בר תשאל את שמו, והיה בבוא אליך השמות האלה ותפשתם ושלחתם אלי. ויעש כן.

ובני יעקב כאשר באו אל תוך העיר ויתקבצו יחד בתוך העיר לבקש את יוסף טרם ישברו להם אוכל. וילכו להם אל חומות הזונות, ויבקשו את יוסף בחומות הזונות שלשת ימים, כי אמרו, כי יוסף בחומות הזונות יבוא כי יוסף יפה תואר ויפה מראה מאד. ויבקשו בני יעקב בחומות ההם שלשת ימים ולא מצאו. והאיש אשר על האוצר הפתוח ביקש את השמות ההם אשר נתן לו יוסף, ולא מצא. וישלח אל יוסף לאמר: זה שלשת ימים לא באו אלי האנשים ההם אשר נתת לי שמותם. וישלח יוסף עבדים לבקש את האנשים בכל מצרים, להביאם לפני יוסף. וילכו עבדי יוסף ויבקשו במצרים ולא מצאו, וילכו גושנה ואין, וילכו עיר רעמסס ולא מצאו. ויבואו אל יוסף ויאמרו: בקשנו בכל הארץ עד עיר רעמסס ולא מצאנו. ויוסף עוד יוסף וישלח ששה עשר עבדים לבקש את אחיו, וילכו ויתפזרו בארבע פינות העיר. וילכו ארבעה עבדים בית הזונות וימצאו את עשרת האנשים שמה, מבקשים את אחיהם. ויקחום ארבעת האנשים ההם ויביאום לפני יוסף.

ויבואו בני יעקב ביתה יוסף וישתחוו לו אפים ארצה. ויוסף יושב בהיכלו על כסאו, מלוכש בגדי בוש וארגמן ובראשו עטרת זהב גדולה וכל הגבורים יושבים סביביו. ויראו בני יעקב את יוסף, ויפלא בעיניהם מאד תארו וטוב יופיו והדר פניו, וישתחוו לו עוד אפים ארצה. וירא יוסף את אחיהם ויכירם, והם לא הכירוהו, כי גדל יוסף מאד בעיניהם על כן לא הכירו אותו. וידבר יוסף אליהם לאמר: מאין באתם ויענו כולם ויאמרו: מארץ כנען באו עבדיך לשבור אוכל, כי חזק הרעב בכל הארץ, וישמעו עבדיך כי יש שבר במצרים, ויבואו עבדיך בתוך הבאים לשבור בר למחייתנו. ויען יוסף אותם לאמר: ואם באתם לשבור אוכל כאשר אמרתם, למה תבואו בעשר שערי העיר, אין זה כי אם להפוך את כל הארץ באתם. ויענו כולם יחד את יוסף ויאמרו: לא אדוני, כנים אנחנו, לא היו עבדיך מרגלים,

כי לשבור אוכל באנו, כי כל עבדיך אחים, בני איש אחד בארץ כנען, ויצוה עלינו אבינו לאמר: בבואכם העירה אל תבואו יחד בשער אחד מפני יושבי הארץ. ויען אותם יוסף עוד ויאמר: הוא הדבר אשר דברתי אליכם, לחפור את כל הארץ באתם, על כן באתם כולכם בעשר שערי העיר, לראות את ערות הארץ באתם, הלא כל בא לשבור — ישבור והלך לדרכו, ואתם שלשת ימים היום לכם בארץ, ומה תעשו בחומות הזונות אשר הייתם שם זה שלשת ימים, הלא כי מרגלים יעשו כאלה. ויאמרו אל יוסף: חלילה לאדוני מדבר הדבר הזה, כי אנחנו שנים עשר אחים, בני יעקב אבינו בארץ כנען, בני יצחק בן אברהם העברי. והנה הקטן את אבינו היום בארץ כנען, והאחד איננו כי נאבד מאתנו, ונאמר, אולי בארץ הזאת הוא, ונבקש בכל מצרים, ונבוא גם בבתי הזונות לבקש אותו שם. ויאמר אליהם יוסף: והלא בקשתם אותו בכל הארץ עד לא נשאר לכם כי אם מצרים לבקש אותו בה? וגם מה אשר יעשה אחיכם בבתי הזונות אף אם הוא במצרים, והלא אמרתם כי מבני יצחק בן אברהם אתם, ומה יעשו בני יעקב בבתי הזונות? ויאמרו אליו: כי שמענו אשר גבוהו הישמעאלים מאתנו, ויוגד לנו כי מכרו אותו מצרימה, ועבדך אחינו יפה תאר ומראה מאד, ונאמר, איננו כי אם בבתי הזונות, על כן הלכו שם עבדיך לבקשו לפדותו. ויען אותם יוסף עוד לאמר: הלא שקר תאמרו וכזב תדברו לאמר בנפשכם, בני אברהם אתם, חי פרעה כי מרגלים אתם, על כן באתם בבתי הזונות לבלתי דעת איש בכם. ויאמרו לו עוד: לא אדוני, כי הלוך הלכו כל עבדיך שם לבקש את אחינו לפדותו, כאשר דברנו אל אדוני. ויאמר אליהם יוסף: והנה אם מצאתם אותו וביקש מכם אדוניו מחיר רב, התתנוהו בו? ויאמרו: ניתן. ויאמר אליהם: ואם לא יחפוץ אדוניו לתתו במחיר רב, מה תעשו להם עליו? ויענוהו לאמר: ואם לא יתנוהו, והרגנו אותו ולקחנו את אחינו והלכנו. ויאמר אליהם יוסף: הוא הדבר אשר דברתי אליכם, מרגלים אתם כי להרוג את יושבי הארץ באתם. כי שמענו אשר שנים

מאחיכם הכו את כל יושבי שכם בארץ כנען בעבור אחותיכם ותבואו לעשות גם במצרים על אחיכם כדבר הזה. אך בזאת אדע כי כנים אתם, אם תשלחו אחד מכם לקחת את אחיכם הקטן מאת אביכם ולהביאו אלי הנה. ויהי בעשותכם הדבר הזה ואדעה כי כנים אתם.

ויקרא יוסף אל שבעים גבורים מגבוריו ויאמר אליהם: קחו את האנשים האלה והבאתם אותם אל משמר. ויקחו הגבורים את עשרת האנשים ויחזיקו בם ויתנום במשמר, ויהיו במשמר שלשת ימים. ויהי ביום השלישי ויוציאם יוסף מהמשמר ויאמר אליהם: זאת עשו לכם אם כנים אתם, וחיייתם: אחיכם אחד יאסר במשמר, ואתם לכו והביאו שבר בתיכם אוֹצֵה כנען. ולקחתם את אחיכם הקטן והבאתם אלי הנה, ואדעה כי כנים אתם, כאשר תעשו הדבר הזה. ויצא יוסף מעליהם ויבוא החדרה, ויבך בכי גדול, כי נכמרו רחמיו אליהם. וירחץ פניו ויצא אליהם, ויקח מאתם את שמעון ויאמר לאסרו. ולא אבה שמעון לעשות כן, כי היה גבור חיל מאד, ולא יכול יוסף לאסרו. ויקרא יוסף אל גבוריו ויבואו לפניו שבעים איש גבור חיל וחרבותם שלופות בידם, ויבהלו כל בני יעקב מהם. ויאמר אליהם יוסף: תפשו את האיש הזה ואסרתם אותו בבית הסוהר עד בוא אחיו אליו. וימהרו גבורי יוסף ויחזיקו כולם בשמעון לאסור אותו. ויצעק עליהם שמעון צעקה גדולה מאד ומרה, ותשמע הצעקה למרחוק. ויבהלו כל גבורי יוסף מקול הצעקה ויפלו על פניהם, וייראו מאד וינוסו להם, וגם כל האנשים אשר היו את יוסף נסו, כי יראו מאד לנפשותם, וישאר אך יוסף ומנשה בנו שם.

וירא מנשה בן יוסף את גבורת שמעון ויחר אפו מאד. ויקם מנשה בן יוסף ויגש אל שמעון ויכה מנשה את שמעון באגרופו מכה רבה בערפו, וינח שמעון מחמתו. ויאחז מנשה בשמעון ויחזיק בו, ויאסור אותו וידחהו אל בית הכלא. ויתמהו כל בני יעקב ממעשה הנער. ויאמר שמעון אל אחיו: איש מכם אל יאמר כי מכת מצרי זאת, אין זאת כי אם מכת בית אבי.

ויצו יוסף אחרי כן ויקרא לאשר על אוצר למלא את כליהם בר כאשר יוכלון שאת, ולתת איש כספו בשקו ולתת להם צדה לדרך, ויעש להם כן. ויצו אותם יוסף לאמר: השמרו לכם פן תמרו את פי ולא תביאו את אחיכם כאשר דברתי לכם. והיה כאשר תביאו את אחיכם אלי, הנה ידעתי כי כנים אתם ואת הארץ תסחרו. והשיבותי לכם את אחיכם ושבתם בשלום אל אביכם. ויענו כולם ויאמרו: כאשר דבר אדוני כן נעשה. וישתחוו לו ארצה. וישאו איש שברו על חמורו ויצאו ללכת ארצה כנען אל אביהם. ויבואו אל המלון, ויפתח לו את שקו לתת מספוא לחמורו, וירא והנה כספו במשקלו עודנו באמתחתו. ויירא האיש מאד ויאמר אל אחיו: הושב כספי והנה הוא באמתחתי, וייראו האנשים מאד, ויאמרו: מה זאת עשה אלהים לנו? ויאמרו כולם: ואיה חסדי ה' את אבותינו, את אברהם יצחק ויעקב אבינו, כי נתננו ה' היום ביד מלך מצרים להתעולל עלינו. ויאמר אליהם יהודה: הלא אשמים אנחנו וחטאים לפני ה' אלהינו במכרנו את אחינו בשרנו, ולמה תאמרו איה חסד ה' את אבותינו. ויאמר אליהם ראובן: הלא אמור אמרתי אליכם, אל תחטאו בילד, ולא שמעתם ממני, כי דמו דרש אלהים ממנו, ואיך תאמרו איה חסד ה' את אבותינו, ואתם חטאתם לו.

וילינו במקום ההוא וישכימו בבוקר וישאו את שברם על חמוריהם וינהגו אותם, וילכו ארצה כנען, ויבואו ארצה כנען בית אביהם. ויצא יעקב וביתו לקראת בניו, וירא יעקב והנה אין שמעון אחיהם אתם. ויאמר יעקב אל בניו: איפה שמעון אחיכם אשר לא ראיתיו אתכם? ויגידו לו בניו את כל הקורות אותם במצרים. ויבואו בתיהם ויפתחו איש את שקו ויראו והנה איש צרור כספו בשקו, וייראו מאד מזה המה ואביהם. ויאמר אליהם יעקב: מה זאת עשיתם לי, שלוח שלחתי אליכם את יוסף אחיכם לדרוש את שלומכם, ותאמרו לי חיה רעה אכלתהו; וילך שמעון אתכם לשבור אוכל, ותאמרו: מלך מצרים אסר אותו בכלא. ואת בנימין תאמרו לקחתו להמית גם אותו, והורדתם את שיבתי ביגון שאולה על בנימין ויוסף

אחיו. עתה לא ירד בני אתכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר, וקרהו אסון בדרך אשר תלכו בה כאשר קרה לאחיו. ויאמר ראובן אל אביו: את שני בני תמית אם לא אביא לפניך את בנך והצגתיו לפניך. ויאמר יעקב אל בניו: שבו לכם ואל תרדו מצרימה, כי לא ירד בני אתכם מצרימה ולא ימות כאחיו. ויאמר אליהם יהודה: חדלו נא לכם ממנו עד כלות לו את השבר, והוא יאמר הורידו את אחיכם כי ימצא את נפשו ברעב ואת נפש ביתו. והרעב היה כבד בכל הארץ בימים ההם, וכל אנשי הארץ הולכים ובאים מצרים לשבור אוכל, כי חזק עליהם הרעב מאד. וישבו בני יעקב בארץ כנען ימים ושני חדשים, עד כלות להם את השבר. ויהי כאשר כלה להם את השבר ותרעב נפשם מאד, כל בית יעקב. ויבואו ילדי בני יעקב יחד, וישובבו אותו כולם ויאמרו לו: תנה לנו לחם, ולמה נמות כולנו ברעב נגדך. וישמע יעקב את דברי ילדי בניו, ויבך בכי גדול, ויכמרו רחמיו אליהם. ויקרא יעקב אל בניו, ויבואו כולם אליו וישבו לפניו. ויאמר אליהם יעקב: הלא ראיתם כי בניכם בוכים עלי היום, תנה לנו לחם, ואין. עתה שובו, שברו לנו מעט אוכל. ויען יהודה ויאמר אל אביו: אם ישך משלח את אחינו אתנו, נרדה ונשברה לך אוכל, ואם אינך משלח — לא נרד, הלא כי מלך מצרים העד העיד עלינו: לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם, כי מלך מצרים מלך אדיר וחזק הוא, והיה אם הלכנו אליו בלתי אחינו, ומתנו כולנו. הלא ידעת אם לא שמעת כי המלך ההוא גבור וחכם מאד ואין כמוהו בכל הארץ. הנה ראינו את כל מלכי הארץ, לא ראינו כמלך ההוא, מלך מצרים. הלא אין גדול כאבימלך מלך פלשתים מכל מלכי הארץ, ומלך מצרים גדול ועצום ממנו, ולא יהיה לו אבימלך כאחד שריו. לו ראית, אבי, את היכלו ואת כסאו ואת כל עבדיו העומדים לפניו. לו ראית המלך ההוא בשבתו על כסאו, ביופיו ובתארו, מלוּבש בבגדי מלכות ועטרת זהב גדולה על ראשו, לו ראית ההוד וההדר אשר נתן לו אלהים, כי אין כמוהו בכל הארץ, לו ראית, אבי, החכמה והתבונה והדעת אשר נתן אלהים בלבך,

הראית את קולו הנעים בדברו אלינו. לא ידענו, אבי, מי הודיעהו את שמותינו ואת כל אשר קרה לנו, וישאל גם עליך, לאמר: העוד אביכם חי, השלום לו. לו ראית את כל דברי מלכות מצרים, על פיו יצא ועל פיו יבוא, ואין שואל בפרעה אדוניו. לו ראית את פחדו ואת אימתו על כל מצרים. וגם אנחנו בצאתנו מלפניו ונאמר לעשות למצרים כיתר ערי האמורי, ויחר אפנו מאד על כל דבריו אשר דבר לתתנו מרגלים, והיה בבואנו עוד לפניו נפלה אימתו עלינו יחד, ואין איש יוכל לדבר אליו דבר קטון או גדול. ועתה, אבינו, שלח נא את הנער אתנו, ונרדה ונשברה לך אוכל מחייתנו, ולא נמות ברעב.

ויאמר יעקב: למה הרעותם לי להגיד למלך כי יש לכם את, מה הדבר אשר עשיתם לי? ויאמר יהודה אל יעקב אביו: תנה הנער בידי ונקומה ונרדה מצרימה ונשברה אוכל ונבוא. והיה בבואנו ואין הנער אתנו, וחטאתי לך כל הימים. הראית את כל ילדינו הקטנים בוכים עליך ברעב ואין לאל ידיך, עתה יכמרו נא רחמיך עליהם ושלחה את אחינו אתנו והלכנו. ואיה חסד ה' את אבותינו אתך אשר תאמר כי מלך מצרים יקח את בנך, חי ה' לו אמות עליו עד הביאותיו והצגתיו לפניך. אך התפלל נא בעדנו אל ה' אלהינו ויעשה אתנו חסד לתתנו לחן ולחסד לפני מלך מצרים ואנשיו, כי לולי התמהמהנו, כי עתה שבנו זה פעמים אליך עם בנך.

ויאמר יעקב אל בניו: בה' אלהי אבטח אשר יציל אתכם ונתן אתכם לחן בעיני מלך מצרים ובעיני כל אנשיו. ועתה קומו ולכו אל האיש, וקחו לו בידכם מנחה מן הנמצא בארץ הזאת, והביאו לפניו. ואל שדי יתן לכם רחמים לפניו, ושלח לכם את בנימין ואת שמעון אחיכם.

ויקומו כל האנשים ויקחו את בנימין אחיהם ומנחה גדולה מזמרת ארץ כנען לקחו בידם, וגם משנה כסף לקחו. ויצו יעקב את בניו מאד על בנימין: השמרו בו בדרך אשר תלכו בה, ואל תתפרדו מעמו גם בדרך גם במצרים. ויקם יעקב מאת בניו ויפרוש כפיו ויתפלל אל ה' בעד בניו לאמר: ה' אלהי השמים

ואלהי הארץ, זכור לאברהם אבינו את בריתך אותו, וזכור ליצחק אבי ועשה חסד עם בני ואל תתנם ביד מלך מצרים. עשה נא אלהי למען רחמך, ופדה את כל בני והצילם מיד מצרים, ושלחו להם את שני אחיהם. וגם כל נשי יעקב וילדיהם נשאו כולם את עיניהם השמימה ויבכו כולם אל ה' ויצעקו להציל את אבותם מכף מלך מצרים. ויכתוב יעקב ספר אל מלך מצרים ויתנה ביד יהודה וביד בניו אל מלך מצרים לאמר: מאת עבדך יעקב בן יצחק בן אברהם העברי, נשיא אלהים, אל המלך האדיר והחכם צפנת פענח מלך מצרים, שלום. ידוע יהי לאדוני מלך מצרים כי חזק עלינו הרעב בארץ כנען, ושלחתי אליך בני לשבור לנו מעט אוכל מאתך למחייתנו. כי אני סבבוני בשבעים נפש בני, ואני זקן מאד אינני רואה בעיני כי כבדו מזוקן עיני עד מאד. וגם בוכה בכל יום תמיד על בני, על יוסף, אשר נאבד מלפני. ואצוה את בני אשר לא יבואו יחד בשערי העיר בבואם מצרימה מפני יושבי הארץ. וגם כי צויתים להתהלך במצרים ולבקש את בני יוסף, אולי ימצאוהו שמה, ויעשו כן, ותתנם אתה כמרגלים את הארץ. הלא שמענו עליך כי אתה חכם ונבון מאד, הלא תראה את פניהם, איך יהיו מרגלים? עם כי שמענו אשר פתרת אתה את חלום פרעה ותודיעהו ברעב הזה טרם יבוא, ותדבר אליו נכונה, ואיך לא תדע בחכמתך את בני המרגלים הם אם לא? ועתה אדוני המלך, הנה שלחתי לפניך את בנימינ בני כאשר דברת אל בני. אחלה נא את פניך אשר תשים עינך עליו עד השיבותיו אלי בשלום עם אחיו. והלא ידעת אם לא שמעת את אשר עשה אלהינו לפרעה בקחתו את שרה אמי, ואשר עשה לאבימלך מלך פלשתים עליה, וגם את אשר עשה אברהם אבינו לתשעת מלכי עילם אשר המית את כולם במתי מספר אנשים אשר היו אתו. וגם את אשר עשו שמעון לוי שני בני לשמונת ערי האמורי אשר חריבו אתהן בעבור דינה אחותם. ואף בעבור בנימין אחיהם אשר התנחמו בו על יוסף אחיו, מה יעשו עליו בראותם כי תגבר יד אחד העם עליהם בעבורו.

הלא ידעת מלך מצרים כי גבורת אלהינו אתנו, וגם שומע אלהינו את תפילתינו תמיד כי לא יעזבנו כל הימים. חי ה' כי בהגיד בני אלי את מעשיך אתם, לו קראתי אליו עליך כי אז נאבדת עם אנשיך טרם בא בנימין בני לפניך. אך אמרתי כי שמעון בני בביתך, אולי טובה תעשה אתו, על כן לא עשיתי לך הדבר הזה. ועתה הנה בני בנימין בא אליך עם בני; השמר לך בו ושים עינך עליו, וישים אלהינו את עיניו עליך בכל מלכותך. ועתה הנה הגדתי לך את אשר עם לבבי, והנה בני באים אליך עם אחיהם, ראה נא בעדם את פני כל הארץ ושלחתם עם אחיהם לשלום.

ויתן יעקב את הספר אל בניו ביד יהודה לתתה למלך מצרים. ויקומו בני יעקב ויקחו את בנימין ואת כל המנחה, וילכו ויבואו מצרימה ויעמדו לפני יוסף. וירא יוסף אתם את בנימין אחיו, ויתן יוסף אליהם שלום, ויבואו האנשים ההם ביתה יוסף. ויצו יוסף את אשר על ביתו לטבוח להם טבח לאכול, ויעש להם כן. ויהי בצהרים וישלח יוסף אל האנשים לבוא לפניו את בנימין. ויגידו האנשים אל האיש אשר על בית יוסף את דבר הכסף המושב באמתחותיהם, ויאמר להם: שלום לכם, אל תיראו, ויוצא אליהם שמעון אחיהם. ויאמר שמעון אל אחיו: טובה רבה עשה אתי אדוני מצרים, אך לא אסרני כאשר ראיתם בעיניכם. כי בצאתכם מהעיר הוציא אותי, ויעש אתי טובה בביתו.

ויקח יהודה את בנימין בידו ויבואו לפני יוסף וישתחוו לו אפים ארצה, ויתנו האנשים את המנחה אל יוסף, וישבו כולם לפניו. ויאמר יוסף: השלום לכם, השלום לבניכם, השלום לאביכם הזקן? ויאמרו: שלום. ויקח יהודה את הספר אשר שלח יעקב ויתנהו ביד יוסף. ויקרא יוסף את הספר ויכיר את מכתב אביו ויבקש לבכות, לא יוכל להתאפק, וילך החדרה ויבך בכי גדול ויצא. וישא עיניו וירא את בנימין אחיו, ויאמר: הזה אחיכם אשר אמרתם אלי? ויגש בנימין לפני יוסף, ויתן יוסף ידו על ראשו ויאמר לו: אלהים יחנך בני. ויהי כראות

יוסף את אחיו בן אמו, ויבקש לבכות שנית, ויבוא החדרה ויבך שמה, וירחץ פניו ויצא ויתאפק, ויאמר: שימו לחם. ויהי ביד יוסף גביע אשר ישתה בו, והוא מכסף רצוף באבני שהם ובדולח טוב מאד. ויך יוסף בגביע ההוא לעיני אחיו בשבתם לאכול אתו, ויאמר יוסף אל האנשים: ידעתי בגביע הזה כי ראובן הבכור, ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולון בני אם אחת, שבו לכם לאכול כאשר יולדתם. ויושב גם את האחרים כתולדותם. ויאמר: ידעתי כי אחיכם הקטן הזה אין לו את, ואני כמוהו אין לי את, ישב נא אתי לאכול. ויעל בנימין לפני יוסף וישב על הכסא, ויראו האנשים את מעשה יוסף ויתמהו על ככה. ויאכלו וישתו האנשים עם יוסף בעת ההיא, ויתן להם מתנות ומנות בעת ההיא. ויוסף ויתן יוסף לבנימין מנה אחת, ויראו מנשה ואפרים את מעשה אביהם ויתנו לו גם הם את מנותיהם, וגם אסנת נתנה לו מנה אחת, ותהיינה ביד בנימין חמש מנות. ויוצא להם יוסף יין לשתות, ולא אבו לשתות, ויאמרו: מיום אשר נאבד יוסף אחינו מאתנו לא שתינו יין ולא אכלנו אוכל טוב. וישבע להם יוסף ויפצר בם מאד, וישתו וישכרו עמו ביום ההוא.

ויהי אחרי כן ויפן יוסף אל בנימין אחיו לדבר אתו, ובנימין עודנו יושב על הכסא לפני יוסף. ויאמר אליו יוסף: הילדת, היש לך בנים? ויאמר בנימין: יש לעבדך עשרה בנים, ואלה שמותם: בלע ובכר ואשבבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד. ואקרא את שמותם על כל אשר קרה ליוסף אחי אשר לא ראיתיו. ויצו יוסף ויביאו לפניו את משטר הכוכבים אשר לו, אשר בו ידע יוסף את כל העתים. ויאמר יוסף אל בנימין: שמעתי כי העברים יודעים בכל חכמה, התוכל דעת מאומה בזה? ויאמר בנימין: גם עבדך ידע בכל חכמה כאשר הורני אבי. ויאמר יוסף אל בנימין: הבט נא בזה הכלי והבן איפה הוא אחיך יוסף במצרים, אשר אמרתם, למצרים ירד. ויקח בנימין את הכלי ההוא, את משטר כוכבי השמים, ויתחכם, ויבט בו לדעת איפה אחיו. ויחלק בנימין את כל ארץ מצרים

לארבעה חלקים וימצא את יוסף אחיו כי הוא היושב לפניו על הכסא, ויתמה בנימין מאד.

וירא יוסף את בנימין כי תמה מאד, ויאמר אל בנימין: מה ראית ועל מה תתמה? ויאמר בנימין אל יוסף: רואה אני בזה כי יוסף אחי יושב אתי פה על הכסא. ויאמר אליו יוסף: אני הוא יוסף אחיך, אך אל תגלה את הדבר הזה אל אחיך. הנני שולח אותך עמם וילכו, וצויתי להשיב אתכם העירה ולקחתך מאתם. והיה אם נתנו את נפשם והלחמו עליך, אז ידעתי כי נחמו על אשר עשו לי, ונודעתי אליהם. ואם עזבוך, ולקחתי אותך וישבת אתי ושלחתי אותם וילכו להם, ולא אוודע אליהם. בעת ההיא ציוה יוסף את פקידו למלא את כליהם אוכל ולשים את כסף איש בשקו ולתת את הגביע בשק בנימין, ולתת להם צדה לדרך, ויעש להם כן. ויהי ממחרת וישכימו האנשים בבוקר וישאו את שברם על חמוריהם ויצאו להם עם בנימין וילכו ארצה כנען עם שמעון אחיהם.

הם יצאו ממצרים, לא הרחיקו, ויוסף צוה לאשר על ביתו לאמר: קום רדוף אחרי האנשים טרם ירחיקו ממצרים, ואמרת אליהם: למה גנבתם את גביע אדוני? ויקם פקיד יוסף וירדפם וישיגם וידבר אליהם את כל דברי יוסף. ויהי בשמעם את הדבר הזה ויחר אפם מאד, ויאמרו: כל הנמצא אתו את גביע אדוניך יומת, וגם אנחנו נהיה לעבדים. וימהרו ויורידו איש את שקו מעל חמורו ויחפשו באמתחותיהם, וימצא הגביע באמתחת בנימין. ויקרעו כולם את שמלותיהם וישוּבו העירה, ויכו את בנימין בדרך הלוך והכות אותו עד בואם העירה, ויעמדו לפני יוסף. ויחר אף יהודה ויאמר: חי ה' כי לא השיבנו האיש הזה כי אם להחריב את מצרים היום. ויובאו האנשים ביתה יוסף, וימצאו את יוסף יושב על כסאו וכל גבוריו עומדים עליו מימינו ומשמאלו. ויאמר אליהם יוסף: מה המעשה הזה אשר עשיתם, כי לקחתם את גביע הכסף אשר לי ותלכו לכם. אך ידעתי כי בעבור דעת בו איפה אחיכם בכל הארץ לקחתם את הגביע אשר לי.

ויאמר יהודה: מה נאמר לאדוני, מה נדבר ומה נצטדק, האלהים מצא את עון כל עבדיך היום, על כן עשה לנו הדבר הזה היום. ויקם יוסף ויחזיק בבנימין ויקחהו מאת אחיו בחזקה, ויבוא הביתה וינעל את הדלת בפניהם. ויצו יוסף לאשר על ביתו ויצאו, ויאמר אליהם: כה אמר המלך, לכו לשלום אל אביכם, הנה לקחתי את האיש אשר נמצא גביעי בידו.

ויהי כראות יהודה את מעשה יוסף אתם, ויגש אליו יהודה וישבור את הדלת ויבוא עם אחיו לפני יוסף. ויאמר יהודה אל יוסף: אל יחר בעיני אדוני, ידבר נא עבדך דבר לפניך. ויאמר לו יוסף: דבר. וידבר יהודה לפני יוסף, ואחיו עומדים לפניו שם. ויאמר יהודה אל יוסף: הלא בתחילה כאשר באנו אל אדוני לשבור אוכל ות[שפוט] אותנו כמרגלים את הארץ. ונביא לפניך את בנימין אחינו, ועודך מתעולל עלינו היום. ועתה ישמע נא המלך את דברי, ושלח נא את אחינו וילך לו אתנו אל אביו, פן תאבד את נפשך ואת נפש כל יושבי מצרים היום הזה. הלא ידעת את אשר עשו שני אחי שמעון ולוי אל עיר שכם ואל שבעת ערי האמורי בעבור דינה אחותנו, ואף מה יעשו בעבור בנימין אחיהם. ואני בכוחי חזק וגדול משניהם היום הזה עליך ועל כל ארצך אם לא תאבה לשלוח את אחינו. הלא שמעת את אשר עשה אלהינו אשר בחר בנו לפרעה בעבור שרה אמנו אשר לקחה מעם אבינו, אשר הכה אותו ואת ביתו בנגעים גדולים אשר עוד כל מצרים מספרים את הפליאה הזאת איש אל רעהו עד היום הזה. כן יעשה לך אלהינו על בנימין אשר לקחת מאביו היום ועל הרעות אשר אתה מתגולל עלינו בארצך היום. כי יזכור אלהינו את בריתו עם אברהם אבינו והביא עליך רעה בעבור אשר דאגת את נפש אבינו היום. ועתה שמע נא את דברי אשר דברתי אליך היום, ושלח את אחינו וילך לו, פן תומת אתה וארצך בחרב, כי לא תוכלו כולכם עלי.

ויען יוסף את יהודה לאמר: למה הרחבת את פיך בכל הדברים האלה ותתפאר עלינו לאמר, יש אתך גבורה. חי פרעה,

לו צויתי עליכם את כל גבורי להלחם אתכם הלא תטבע ברוקם אתה ואחריך אלה. ויאמר יהודה אל יוסף: הלוא לך ולאנשיך לירוא מפני, חי ה' כי אם שלפתי את חרבי לא השיבותיה ריקם עד אם הרגתי היום הזה את כל מצרים, ואחל ממך ואכלה בפרעה אדוניך. ויען יוסף ויאמר אליו: הלא לא לבדך היא הגבורה, גם אנכי גבור וחזק ממך, הלא אם הוצאת את חרבך אשיב אותה אל צואריך וצואר כל אחיך אלה. ויאמר אליו יהודה: הלא אם פתוח אפתח את פי היום עליך כי עתה בלעתיך ותכחד מן הארץ ותאבד היום ממלכותיך. ויען יוסף: הלא אם תפתח את פיך יש אתי כוח וגבורה לסתום את פיך באבן גדולה עד כי לא תוכל לדבר דבר. ראה כמה אבנים יש לפנינו, הלא אוכל לקחת אבן ושמתי בפוך ואשבר מלתעותיך. ויאמר יהודה: עד האלהים בינינו כי לא בקשנו מלחמותיך מאז ועד עתה, אך תנה לנו את אחינו והלכנו מאתך. ויען יוסף ויאמר: חי פרעה כי אם יבואו כל מלכי כנען עמכם יחד לא לקחתם אותו מידי. עתה לכו לכם לדרככם אל אביכם ואחיכם יהיה לי לעבד כי גנב את בית המלך. ויאמר יהודה: מה לך ולשם מלך, הלא מלך יצא מביתו אל כל הארץ כסף וזהב הרבה מאד אם במתן אם באבידה, ואתה עודך מדבר על גביעך אשר נתת אותו באמתחת אחינו ותאמר כי גנב אותו מאתך. חלילה חלילה לבנימין אחינו ולזרע אברהם מעשות הדבר הזה לגנוב מאתך או מזולתך, אם מלך או שר או כל האדם. ועתה דום לך מהדבר הזה פן ישמעו דברך כל הארץ לאמר, על כסף מעט נלחם מלך מצרים עם אנשים ויתגולל עליהם ויקח את אחיהם לעבד. ויען יוסף ויאמר: קחו לכם את הגביע הזה ולכו מעלי ועזבו את אחיכם לעבד, כי משפט הגנב להיותו עבד. ויאמר יהודה: למה לא תבוש בדברך לעזוב את אחינו ולקחת את גביעך, הלא אם תתן לנו כגביעך אלף פעמים, לא נעזוב את אחינו על כסף הנמצא ביד כל האדם, ולו נמות עליו. ויען יוסף ויאמר: ולמה עזבתם את אחיכם ותמכרו אותו בעשרים כסף עד היום הזה,

ולמה לא תעשו כן גם לאחיכם זה ?

ויאמר יהודה : ה' עד ביני וביניך כי לא חפצנו במלחמתך, עתה הנח את אחינו והלכנו מאתך בלא מלחמה. ויען יוסף ויאמר : האסף תאספו את כל מלכי הארץ, לא יוכלו להם לקחת את אחיכם מידי. ויאמר יהודה : מה נאמר לאבינו בראותו כי אין אחינו בא אתנו ודאג עליו ? ויען יוסף ויאמר : זה הדבר אשר תדברו אל אביכם לאמר : הלך החבל אחר הדלי. ויאמר יהודה : הלא מלך אתה, ולמה תדבר כדברים האלה לשפוט משפט שקר, אוי למלך אשר יהיה כמוך. ויען יוסף ויאמר : אין משפט שקר בדבר אשר דברתם בעבור אחיכם יוסף, כי מכרתם אותו כולכם למדינים בעשרים כסף ותכחשו כולכם אל אביכם ותאמרו לו, חיה רעה אכלתהו, טרוף טורף יוסף.

ויאמר יהודה : הנה אש שכם נבערה בלבי, עתה אשרוף אתכם ואת כל ארצכם באש. ויען יוסף ויאמר : הלא אש תמר כלתך אשר הרגה את בניך מכבה את אש שכם. ויאמר יהודה : חי ה' כי אם הסירותי מבשרי שער אחד עד מלאתי בדמה את כל מצרים. ויען יוסף ויאמר : כן משפטכם לעשות כאשר עשיתם לאחיכם אשר מכרתם, ותטבלו את כתנתו בדם ותביאו אותה אל אביכם בעבור יאמר חיה רעה אכלתהו והנה דמו בכתנתו. וישמע יהודה את הדבר הזה ויחר אפו מאד וחמתו בערה בו. ותהי לפניו במקום ההוא אבן אחת משקלה כארבע מאות שקל. ויחר אף יהודה ויקח את האבן בידו האחת ויזרק השמימה, ויקחנה בידו השנית השמאלית. ויתן אותה אחרי כן תחת רגליו וישב עליה בחמת כוחו ותהי האבן לעפר מכוח יהודה. וירא יוסף את מעשה יהודה ויירא מאד, אך ציוה אל מנשה בנו ויעש גם הוא באבן אחרת כמעשה יהודה. ויאמר יהודה אל אחיו : אל יאמר מכם כי האיש הזה מצרי הוא, כי אם ממשפחת אבינו הוא בעשותו הדבר הזה. ויאמר יוסף : הלא לכם לבדכם נתנה הגבורה, כי גם אנחנו גבורים, ולמה תתפארו עלינו כולכם. ויאמר יהודה אל יוסף : שלח נא את אחינו ואל תחריב את ארצך היום הזה. ויען יוסף ויאמר אליהם : לכו

אמרו אל אביכם, חיה רעה אכלתהו כאשר אמרתם על יוסף אחיכם.

ויפן יהודה אל נפתלי אחיו ויאמר אליו: לך נא וספור את שווקי כל מצרים ובוא והגד לי. ויאמר אליו שמעון: אל נא יהיה לך הדבר הזה לטורח, עתה אלך אני ההרה ונשאתי אבן אחת גדולה מההר ושמתייה על כל מצרים כולה והמתי את כל אשר בה. ויוסף שמע את כל הדברים אשר דברו אחיו לפניו והם לא ידעו כי שומע יוסף כי אמרו כי לא ידע דבר עברית. ויירא יוסף מאד מדברי אחיו פן יחריבו את מצרים, ויצו את מנשה בנו לאמר: לך נא מהר והזעיק לי את כל יושבי מצרים וכל הגברים יחד ויבואו אלי עתה בסוסים וברגליו בכל כלי זמר. וילך מנשה ויעש כן. ונפתלי הלך כאשר צוהו יהודה, כי נפתלי קל ברגליו מאד כאחת הצבאים הקלים, והלך על שבלי הזרע ולא ישברו תחתיו. וילך ויספור את כל שווקי מצרים וימצא בהם שנים עשר, ויבוא מהרה ויגד אל יהודה. ויאמר יהודה אל אחיו: מהרו לכם ושימו איש חרבו על יריכו ונבואה על מצרים ונכה את כולם ולא תשאירו מהם שריד. ויאמר יהודה: הנני אחריב את שלושה שווקים בכוחי, ואתם כולכם יחריב מכם איש שוק אחד.

ויהי כדבר יהודה את הדבר הזה והנה יושבי מצרים וכל הגבורים באו כולם נגדם בכל כלי זמר ובזעקות רבות, ויהי כל מספרם חמש מאות איש רוכבי סוסים ועשרת אלפים רגלי וארבע מאות גבורים אשר יוכלו להלחם בלא חרב ובלא חנית כי אם בידיהם ובגבורתם. ויבואו כל הגדודים האלה ברעש גדול ובצעקות, ויסובבו כולם את בני יעקב, ויבהלוהו, ותבקע האדמה מקול צעקותם. ויהי כראות בני יעקב את הגדודים האלה וייראו מאד לנפשם. ויוסף עשה כן למען הפחיד את בני יעקב להחריש מעליו.

וירא יהודה את מקצת אחיו נבהלים ויאמר אליהם: למה תתראו וחסר אלהים אתנו, וירא יהודה את כל אנשי מצרים סובבים אותם כמצות יוסף להפחידם, אך יוסף צוה להם לאמר:

אל תגעו באחד מהם. וימהר יהודה וישלוח חרבו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאד, ויך בחרבו וידלג על הארץ, ויוסף עוד לזעוק על כל האנשים. ויהי בעשותו הדבר הזה ויפל ה' פחד יהודה ואחיו על כל הגבורים וכל האנשים אשר סביבותם, וינוסו כולם מקול הצעקה והפחד, ויפלו איש על רעהו וימותו מהם הרבה בנפלם, ויברחו כולם מפני יהודה ואחיו ומפני יוסף. ויהי בנוסם וירדפם יהודה ואחיו עד בית פרעה, וימלטו להם כולם. וישב יהודה עד לפני יוסף וינהום עליו כאריה ויצעק עליו צעקה גדולה ומרה מאד. ותשמע הצעקה ההיא עד למרחוק, וישמעוה כל יושבי סוכות, ותרעש כל מצרים מקול הצעקה. וגם כל חומות מצרים וארץ גושן נפלו כולם מרעש הארץ, ויפול גם פרעה מעל כסאו על פניו ארצה. וגם כל נשי מצרים וגושן ההרות נפלו ילדיהן ממעיהן בשמעם את כל הרעש, כי יראו מאד מאד. וישלח פרעה לאמר: מה הדבר הזה אשר נהיה היום בארץ מצרים? ויבואו ויגידו לו את כל הדברים מראש ועד סוף, ויבהל פרעה ויתמה ויחרד מאד, ותוסף לו יראה על יראה בשמעו את כל הדברים, וישלח אל יוסף לאמר: הלהחריב את כל מצרים הבאת לי את העברים, מה לך בעבד הגנב ההוא, שלחתי וילך עם אחיו ולא נאבד ברעתם גם אנחנו גם אתה גם כל מצרים. ואם לא תחפוץ לעשות הדבר הזה עזוב מעליך כל חמודותי ולך לך עמהם אל ארצם אם חפצת בם, כי תחריבו היום את כל ארצי ויהרגו את כל אנשי וכל נשי מצרים הפילו ילדיהן בצעקתם, ראה את אשר עשו בצעקה ובדבר, ואף אם ילחמו בחרב ותחריבו את יתר הארץ. עתה בחר לך את אשר תחפוץ, אם אני אם העברים, ואם מצרים ואם ארץ העברים.

ויבואו ויגידו ליוסף את כל דברי פרעה אשר שלח אליו, ויירא יוסף מדברי פרעה מאד. ויהודה ואחיו עודם נצבים לפני יוסף בחמה ובחרון אף, וינהמו כל בני יעקב על יוסף כנהמת ים וגליו. ויירא יוסף מאד מפני אחיו ומפני פרעה ויבקש יוסף עלילה להוודע אל אחיו, פן יחריבו את כל מצרים. ויצו יוסף

את מנשה בנו, וילך מנשה ויגש לפני יהודה וישם את ידו על כתיפו, וחמת יהודה שככה. ויאמר יהודה אל אחיו: אל יאמר איש מכם כי מעשה גער מצרי זה, כי אם מעשה בית אבי זה. וירא יוסף וידע כי חמת יהודה שככה, ויגש לדבר אל יהודה לשון רכה. ויאמר יוסף אל יהודה: הלא אמת תדברו ונכונה בפיכם על כל גבורתכם היום, ואלהיכם אשר חפץ בכם יוסף עליכם טובה. אך הלא תגיד נא לי למה תלחם עמי אתה על הנער מכל אחיך, אשר לא דבר אלי אחד מהם בעבורו דבר? ויען יהודה את יוסף לאמר: הלא ידעת כי אנכי ערבתי את הנער מעם אבי לאמר, אם לא אביאנו אליו וחטאתי לו כל הימים. על כן נגשתי לפניך היום מכל אחי, כי ראיתי כי לא אבית לתתו ולשלחו מאתך. עתה, אמצא חן בעיניך ושלחתהו ללכת עם אחיו, והנני אנכי יושב תחתיו לשרתך בכל אשר תחפוץ, כי לכל אשר תשלחני אלך לשרתך בגבורתי הגדולה, שלח נא אותי אל מלך קשה אשר מרד בכך וידעת את אשר אעשה לו ולארצו. אף אם לו רכב ורגלי ועם עצום מאד, והרגתי את כולם ואביא את ראש מלכם לפניך. הלא ידעת אם לא שמעת כי אברהם אבינו עם עבדו אליעזר הכו שניהם את כל מלכי עילם עם צבאותיהם בלילה אחת, לא השאירו מהם שריד. ומהיום ההוא והלאה ניתנה לנו גבורת אבינו לרשתה, לנו ולזרענו עד עולם.

ויען יוסף ויאמר: אמת תדברו וכזב אין בפיכם, כי גם הוגד לנו כי יש לעברים גבורה, וה' אלהיהם חפץ בם מאד, ומי יוכל לעמוד בפניהם, אך בזאת אשלח לכם את אחיכם, אם תביאו לפני את אחיו בן אמו אשר אמרתם כי ירד מצרים מאתכם. והיה בהביאכם אלי את אחיו ולקחתיו תחתיו, יען כי לא ערב אותו אחד מכם אל אביכם, והיה בבואו אליו שלחתי לכם את אחיו אשר ערבתם. ויחר אף יהודה אל יוסף בדברו את הדבר הזה, ויזלגו עיניו דם מכעסו, ויאמר אל אחיו: זה מבקש להמית את נפשו ואת כל מצרים היום. ויען שמעון אל יוסף לאמר: הלא אמור אמרנו לך בתחילה כי לא ידענו מקום לכתו, ואם

מת ואם חי הוא, ולמה ידבר אדוני את הדברים האלה. וירא יוסף פני יהודה וידע כי החל אפו לחרות עליו בדברו אליו לאמר הביאו אחיכם אחר תחת אחיו, ויאמר יוסף אל אחיו: והלא אמרתם כי אחיכם מת ויאבד, והנה אם קראתיו היום והבא לפניכם התתנוהו לי תחת אחיו? ויחל יוסף לדבר ולקרוא יוסף, יוסף, בוא היום לפני והראה אל אחיך ושב נא לפניהם.

ויהי כדבר יוסף לפניהם את הדבר הזה ויביטו איש כה וכה לראות מאין יבוא יוסף אחיהם. וירא יוסף את כל מעשיהם ויאמר אליהם: למה תראו כה וכה, אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. ועתה אל נא יחר בעיניכם כי מכרתם אותי, כי למחיה מרעב שלחני אלהים לפניכם. ויבהלו אחיו ממנו בשמעם את דברי יוסף, ויבהל יהודה ממנו מאד מאד. ובנימין בשמעו את דברי יוסף, והוא היה לפניהם בבית פנימה, וירץ בנימין אל יוסף אחיו ויחבקהו ויפול על צואריו ויבכו. ויראו אחי יוסף את בנימין נופל על אחיו ויבך עמו, ויפלו גם הם על יוסף ויחבקהו ויבכו בכי גדול עם יוסף.

והקול נשמע בית פרעה כי אחי יוסף הם, וייטב בעיני פרעה מאד, כי ירא אותם פן יחריבו את מצרים. וישלח פרעה את עבדיו אל יוסף לשמחו באחיו אשר באו אליו. ויבואו כל שרי החיילים והגבורים אשר במצרים לשמוח עם יוסף, וישמחו כל מצרים באחי יוסף מאד. וישלח פרעה אל יוסף לאמר, אמור לאחיך להביא את כל אשר להם ויבואו אלי והושבתם במיטב ארץ מצרים, ויעשו כן. ויצו יוסף את אשר על ביתו להוציא אל אחיו מנות ומתנות ובגדים. ויוצא להם בגדים רבים, בגדי מלכות ומנות ומתנות רבות, ויחלקם יוסף לכל אחיו. ויתן לכל אחד מאחיו חליפות בגדים כבגדי המלוכה, ומאה כסף עמהם. ויתן לבנימין אחיו חמש חליפות בגדים, בגדי זהב וכסף, ושלש מאות כסף. ויצו יוסף אליהם וילבשו כולם את הבגדים האלה ויביאם לפני פרעה. וירא פרעה את כל אחי יוסף כי כולם גבורים ויפי תואר, וישמח מאד. ויצאו אחרי כן מלפני פרעה ללכת ארצה כנען אל אביהם, ובנימין אחיהם אתם. ויקם

יוסף ויתן להם עשתי עשרה מרכבות מאת פרעה, ויתן להם יוסף מרכבתו אשר רכב עליה ביום מלכו על מצרים להביא את אביו עליה אל מצרים. וישלח יוסף לכל ילדי אחיו בגדים כמספרם, ומאה כסף לאחד מהם, וגם לנשי אחיו שלח בגדים כמספרן מבגדי נשי המלך וקטורת ותמרוקין שלח אליהן. ויתן לכל אחד מאחיו עשרה אנשים ללכת עמו ארצה כנען לשרתו ולשאת את בניהם ואת כל אשר להם לבוא מצרימה. וישלח יוסף ביד בנימין אחיו עשרה בגדים לעשרת בניו שכם אחד על ילדי בני יעקב. וישלח לכל אחד חמשים כסף, ועשר מרכבות מאת פני פרעה. וישלח לאביו עשרה חמורים נושאים מכל טוב מצרים, ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון לאביו ולכל אשר אתו לצידה לדרך. וישלח לדינה אחותו בגדי זהב וכסף וקטורת ומור ואהלים ותמרוקי נשים הרבה מאד, וגם לנשי בנימין שלח כזאת מאת נשי פרעה. ויתן לכולם, לאחיו גם לנשיהם מכל אבני שוהם ובדולח ברקת ופטדה ומכל סגולות גדולי מצרים, לא נותר דבר אשר לא נתן יוסף לכל בית אביו מכל דבר חמדה.

וישלח את אחיו וילכו, ואת בנימין אחיו שלח עמהם ללכת ארצה כנען. ויצא יוסף עמהם לשלחם בדרך עד גבול מצרים, ויצום על אביו ועל ביתו לבוא מצרימה. ויאמר אליהם: אל תרגזו בדרך כי מאת ה' היה הדבר הזה למען חיות עם רב מרעב, כי עוד חמש שנים רעב בארץ. ויצו אותם לאמר: בבואכם ארץ כנען אל תבואו פתאום לפני אבי בדבר הזה, כי עשו תעשו כחכמתכם. ויכל יוסף לצוות אותם ויפן וישב מצרימה, ובני יעקב הלכו ארצה כנען בשמחה ובטובה אל יעקב אביהם.

ויבואו עד גבול הארץ, ויאמרו איש אל רעהו: מה נעשה בדבר הזה לפני אבינו, כי אם נבוא אליו פתאום ונגד לו הדבר ונבהל מאד מדברינו ולא יאבה לשמוע אלינו. וילכו להם עד קרבם אל בתיהם, וימצאו את שרח בת אשר אשר יוצאת לקראתם, והנערה טובה עד מאד וחכמה ויודעת לנגן בכנור.

ויקראו אליה ותבוא אליהם ותשק אליהם ויקחוה ויתנו לה כנור אחד לאמר: בואי נא לפני אבינו וישבת לפניו והך בכנור ודברת ואמרת כדברים האלה לפניו. ויצו אותה ללכת אל ביתם, ותקח הכנור ותמהר ותלך לפניהם ותבוא ותשב אצל יעקב. ותיטיב הכנור ותנגן ותאמר בנועם דבריה: יוסף דודי חי הוא וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ולא מת. ותוסף ותנגן ותדבר כדברים האלה, וישמע יעקב את דבריה ויערב לו. וישמע עוד בדברה פעמים ושלש, ותבוא השמחה בלב יעקב מנועם דבריה, ותהי עליו רוח אלהים, וידע כי כל דבריה נכונה. ויברך יעקב את שרח בדברה הדברים האלה לפניו ויאמר אליה: בתי, אל ימשול מות בך עד עולם, כי החיית את רוחי. אך דבר נא עוד לפני כאשר דברת, כי שמחתני בכל דבריך. ותוסף ותנגן כדברים האלה, ויעקב שומע ויערב לו וישמח ותהי עליו רוח אלהים.

עודנו מדבר עמה והנה בניו באו אליו בסוסים ומרכבות ובגדי מלכות ועבדים רצים לפניהם. ויקם יעקב לקראתם, וירא את בניו מלובשים בלבוש מלכות, וירא את כל הטובה אשר שלח יוסף אליהם. ויאמרו אליו: התבשר, כי יוסף אחינו חי, וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים, והוא אשר ידבר אלינו ככל אשר דברנו אליך. וישמע יעקב את כל דברי בניו ויפג לבו אל דבריהם כי לא האמין להם עד ראותו את כל אשר נתן להם יוסף, ואשר שלחו ואת כל האותות אשר דבר יוסף אליהם. ויפתחו לפניו ויראוהו את כל אשר שלח יוסף, ויתנו לכל אחד מהם את אשר שלח לו יוסף, וידע יעקב כי נכונה דברו, וישמח מאד על בנו. ויאמר יעקב: רב לי אשר עוד יוסף בני חי, עתה אלכה ואראנו בטרם אמות.

ויגידו לו בניו את כל הקורות אותם, ויאמר יעקב: ארדה לי מצרימה לראות את בני ואת ילדיו. ויקם יעקב, וילבש את הבגדים אשר שלח לו יוסף, וישם את המצנפת על ראשו אשר שלח לו יוסף אחרי אשר רחץ וגלח את כל שעריו. וילבשו כל אנשי בית יעקב ונשיהם את כל אשר שלח אליהם יוסף,

וישמחו מאד ביוסף כי עודנו חי וכי הוא המושל במצרים.
וישמעו כל יושבי כנען את הדבר הזה, ויבואו וישמחו את יעקב
ביוסף מאד כי עודנו חי. ויעש להם יעקב משתה שלשת ימים,
ויאכלו וישתו וישמחו בבית יעקב כל מלכי כנען וכל גדולי
הארץ.

פרק חמישה-עשר

יעקב במצרים

ויהי אחרי כן ויאמר יעקב: אלך ואראה את בני במצרים, ואשובה ארץ כנען, אשר דבר אלהים לאברהם כי לא אוכל לעזוב את ארץ מולדתי. והנה דבר ה' אליו: קום רד מצרימה עם כל ביתיך ושב שם, אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם. ויאמר יעקב אל לבו: אלכה לי ואראה את בני, העוד יראת אלהיו בלבם בין כל יושבי מצרים. ויאמר ה' אל יעקב: אל תירא מיוסף, כי עודנו מחזיק בתומתו לעבדני כאשר ייטב בעיניך. וישמח יעקב מאד מאד על בנו.

בעת ההיא צוה יעקב אל בניו ואל ביתו ללכת מצרימה בדבר ה' אליו. ויקם יעקב ובניו וכל ביתו ויצאו מארץ כנען מבאר שבע בשמחה וטוב לבב, וילכו ארצה מצרים. ויהי בקרבם לבוא מצרימה וישלח יעקב את יהודה לפניו אל יוסף להורות לפניו מושב במושבי מצרים. ויעש יהודה כדבר אביו, וימהר וירץ וילך אל יוסף, וישימו להם מקום בארץ גושן אל יעקב ואל כל ביתו, וישב יהודה וילך אל אביו בדרך. ויוסף אסר את המרכבה ויזעק את כל גבוריו ועבדיו וכל שרי מצרים ללכת לקראת יעקב אביו. ויעביר קול יוסף במצרים לאמר, כל אשר איננו יוצא לקראת יעקב — יומת.

ויהי ממחרת ויצא יוסף עם כל מצרים, חיל גדול ועצום מלובשים כולם בבגדי בוך וארגמן וכלי זהב וכסף וכלי מלחמתם עמם. ויצאו כולם לקראת יעקב בכל כלי זמר ותופים ומחולות ומזמור ואהלים מפוזרים בכל הדרך. וילכו כולם כמשפט הזה

ותרעש הארץ מקולם. וגם כל נשי מצרים עלו על גגות מצרים ועל החומות לקראת יעקב ושוחקות גם הנה בתופים ובמחולות. ויוסף וכל העם אשר אתו הלכו לקראת יעקב, ובראש יוסף כתר המלכות אשר לפרעה, כי שלחו אליו פרעה ללבשו בעת לכתו לקראת אביו.

ויהי כאשר קרב יוסף אל אביו בחמישים אמה, וירד מעל המרכבה וילך ברגליו לקראת אביו. וכל שרי מצרים וגדוליה בראותם כי ירד יוסף ברגליו אל אביו וירדו גם הם וילכו ברגליהם לקראת יעקב. ויהי כאשר הקריב יעקב ובניו אל מחנה יוסף ויבט יעקב אל המחנה ההולכת לקראתו עם יוסף בנו ותישר בעיניו ויפלא יעקב ממנה. ויאמר יעקב אל יהודה: מי האיש אשר אנכי רואה במחנה המצרים, הדור בלבושו בבגדי המלוכה, ועליו בגד אדום מאד וכתר מלכות בראשו וירד לארץ מעל מרכבתו וילך לקראתינו. ויען יהודה את אביו לאמר: הוא בנך יוסף המלך. וישמח יעקב בראותו את כבוד בנו. ויקרב יוסף לפני אביו וישתחו לאביו וישתחו עמו כל אנשי המחנה אל יעקב ארצה. והנה יעקב רץ וימהר אל יוסף בנו ויפול על צוארו וישקהו ויבך עמו. ויחבק גם יוסף את אביו וישקהו ויבכו, ויבכו עמהם כל אנשי מצרים.

ויאמר יעקב אל יוסף: הנה אמותה הפעם בטובה אחרי אשר ראיתי פניך כי עודך חי ובכבוד. וכל בני יעקב ונשיהם ובניהם ועבדיהם וכל בית יעקב בכו עם יוסף מאד, וישקוהו ויחבקוהו ויבכו עמו הרבה מאד. ואחרי כן שבו להם יוסף וכל עמו מצרימה אל מקומם, ויעקב ובניו וכל ביתו באו את יוסף מצרימה ויושיבם יוסף במיטב מצרים בארץ גושן. ויאמר יוסף אל אביו ואל אחיו: אעלה ואגידה אל פרעה לאמר: אחי ובית אבי וכל אשר להם באו אלי, והנם בארץ גושן. ויעש כן יוסף, ויקח מאחיו את ראובן ואת יששכר וזבולון ובנימין אחיו, ויעמידם לפני פרעה. וידבר יוסף אל פרעה לאמר: אחי ובית אבי וכל אשר להם גם צאנם גם בקרם באו אלי מארץ כנען לגור מצרימה כי חזק עליהם הרעב. ויאמר פרעה אל יוסף:

במיטב כל הארץ הושב את אביך ואת אחיך, אל תמנע מהם כל טוב, והאכלתם כל חלב הארץ. ויען יוסף לאמר: הנה הושבתים בארץ גושן, כי רועי צאן הם, על כן ישבו להם בגושן לרעות צאנם מפני המצרים. ויאמר פרעה אל יוסף: כל אשר יאמרו אליך אחיך עשה אתם. וישתחוו בני יעקב אל פרעה ויצאו מאתו בשלום.

ואחרי כן הביא יוסף את אביו לפני פרעה, ויבוא יעקב וישתחו אל פרעה, ויברך יעקב את פרעה ויצא. בעת ההיא ישבו יעקב וכל בניו וכל ביתו בארץ גושן. בשנה השנית, היא שנת שלושים ומאת שנה לחיי יעקב. ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף כל ימי הרעב, לא חסרו דבר. ויתן להם יוסף את מיטב כל הארץ, ויאכלו בני יעקב את טוב מצרים כל ימי יוסף, גם בגד ושלמה יתן להם יוסף לכלל בית אביו שנה שנה, וישבו בני יעקב במצרים לבטח כל ימי יוסף אחיהם. ויעקב אכל תמיד עם יוסף בשולחנו, לא סרו יעקב ובניו משולחן יוסף לילה ויום מלבד אשר יאכלו בני יעקב בביתם.

וכל מצרים אוכלים ושותים לחם כל ימי הרעב מבית יוסף, כי מכרו כל מצרים את כל אשר להם מפני הרעב. ויקן יוסף את מצרים ואת אדמתם ואת שדותיהם בלחם אל פרעה. ויכלכל יוסף את כל מצרים בלחם כל ימי הרעב. וילקט יוסף את כל הכסף ואת הזהב אשר בא אליו בידו בשבר אשר הם שוברים כל הארץ, וימצא זהב וכסף הרבה מאד, מלבד אבני שוהם ובדולח ובגדים יקרים אשר הביאו אל יוסף כל הארץ ככלות להם הכסף, אין מספר. ויקח יוסף מכל הכסף והזהב הבא בידו בשבר כשתים ושבעים ככרי זהב וכסף, וגם מאבני שוהם ובדולח הרבה מאד. וילך יוסף ויטמון אותם אל ארבעה חלקים, ויטמון אחד במדבר אצל ים סוף, ואחד על נהר פרת, והשלישי והרביעי טמן אותם במדבר נגד מדבר פרס ומדי. ויקח מן הנשאר זהב וכסף ויתן אל כל אחיו ואת כל בית אביו ולכל נשי בית אביו, ואת היותר הביא ביתה פרעה, כעשרים ככרי

זהב וכסף. ויתן יוסף את הזהב והכסף הנותר אל פרעה, וישימהו פרעה באוצרותיו. ותכלינה כל ימי הרעב מכל הארץ אחרי כן, ויזרעו ויקצרו כל הארץ, וימצאו להם כמשפט שנה שנה, לא חסרו דבר. ויוסף ישב במצרים לבטח, ותהי כל הארץ תחת עצתו, ואביו וכל אחיו ישבו להם בארץ גושן, ויאחזו בה. ויעקב זקן מאד, בא בימים, ושני בני יוסף, אפרים ומנשה, יושבים תמיד בבית יעקב עם ילדי בני יעקב אחיהם ללמוד את דרכי ה' ואת תורותיו. וישבו יעקב ובניו בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. בעת ההיא חלה יעקב את חליו אשר ימות בו, וישלח ויקרא אל יוסף בנו ממצרים, ויבוא יוסף אל אביו. ויאמר יעקב אל יוסף ואל בניו: הנה אנכי מת ואלהי אבותיכם פקוד יפקוד אתכם והשיב אתכם אל הארץ אשר נשבע ה' לתת לכם ולבניכם אחריכם. ועתה במותי קברו אותי במערה אשר במכפלה בחברון בארץ כנען אל אבותי. וישבע יעקב את בניו לקבור אותו במכפלה בחברון, וישבעו לו בניו על הדבר הזה.

ויצו אותם לאמר: עבדו את ה' אלהיכם, כי הוא יציל אתכם מכל צרה, כאשר הציל את אבותיכם. ויאמר יעקב: קראו לי לכל בניכם, ויבואו כל ילדי יעקב וישבו לפניו. ויברך אותם יעקב ויאמר אליהם: ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם וככם אלף פעמים, ויברך אתכם ויתן לכם את ברכת אברהם אביכם. ויצאו כל ילדי בני יעקב מאת יעקב ביום ההוא כאשר ברך אותם. ויהי ממחרת ויקרא יעקב עוד אל בניו ויקבצו כולם ויבואו אליו וישבו לפניו. ויברך יעקב את בניו ביום ההוא לפני מותו, איש איש כברכתו ברך אותם, הנה כתובה בספר תורת ה' לישראל. ויאמר יעקב אל יהודה: ידעתי בני כי גביר לאחריך אתה ומלך עליהם ובניך ימלכו על בניהם עד עולם, אך למד נא את בניך קשת וכל כלי מלחמה למען ילחמו את מלחמות אחיהם המלך בכל אויביו. ויצו יעקב את בניו עוד

יעקב במצרים

ביום ההוא לאמר : אני הנני נאסף היום הזה אל עמי, שאוני ממצרים וקברו אותי במערת המכפלה כאשר צויתי אתכם. אך השמרו נא כי אל ישא אותי אחד מבניכם כי אם אתם. וזה הדבר אשר תעשו לי בשאתכם את גוייתי ללכת בה ארצה כנען לקבור אותי : יהודה, יששכר וזבולון ישאו את מטתי מקדמה מזרחה. ראובן, שמעון, גד ישאו מתימנה. אפרים, מנשה ובנימין — ימה, דן אשר ונפתלי — צפונה. לוי, אל תעזבוהו לשאת עמכם, כי הוא ובניו ישאו את ארון ברית ה' עם ישראל במחנה. וגם יוסף בני לא ישא, כי כמלך כן כבודו, אך אפרים ומנשה בניו יהיו תחתיהם. ככה תעשו לי בשאתכם אותי, לא תגרעו דבר מכל אשר צויתי אתכם. והיה כאשר תעשו לי הדבר הזה, ופקד ה' אתכם לטובה, ובניכם אחריכם, עד עולם. ואתם בני, כבדו איש את אחיו ואיש את קרובו וצוו את בניכם ואת בני בניכם אחריכם לעבוד את ה' אלהי אבותיכם כל הימים, למען תאריכו ימים בארץ, אתם ובניכם ובני בניכם עד עולם, כי תעשו הטוב והישר בעיני ה' אלהיכם ללכת בכל דרכיו. ואתה יוסף בני, שא נא לפשע אחיך ולכל חטאתם ברעה אשר גמלוך, כי הנה האלהים חשבה לטובה לך ולבניך. ואל תעזוב בני את אחיך מפני יושבי מצרים, ואל תעצב את פניהם, כי הנם ביד אלהיהם נתתים ובידך לשמרם כל ימך מפני המצריים.

ויענו בני יעקב את אביהם : כל אשר צויתנו כן נעשה אבי, אך יהי נא אלהים עמנו. ויאמר יעקב אל בניו : כן יהיה אלהים אתכם בשמרכם את כל דרכיו, לא תסורו מכל דרכיו ימין ושמאל בעשותכם את הטוב ואת הישר בעיניו, כי אנכי ידעתי כי צרות רבות ורעות ימצאו אתכם באחרית הימים בארץ הזאת, לבניכם ולבני בניכם, אך עבדו את ה' ויושיע אתכם מכל צרה. והיה כי תלכו אחרי אלהיכם לעבדו, ולמדתם את בניכם אחריכם לדעת את ה' ואת בני בניכם, והקים ה' לכם ולבניכם מושיע מבניכם, והציל ה' אתכם על ידו מכל צרה, והוציא אתכם ממצרים, והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם לרשתה לבטח.

ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסוף רגליו אל המטה וימת ויאסף אל עמיו. ויפול יוסף על אביו ויצעק ויבך עליו, וישקהו ויקרא בקול מר ויאמר: אבי, ויבואו גם נשי בניו וכל ביתו ויפלו על יעקב ויבכו עליו ויצעקו בקול גדול מאד על יעקב. ויקומו כל בני יעקב יחד, ויקרעו שמלותיהם וישימו כולם יחד שקים במתניהם ויפלו על פניהם ויזרקו עפר על ראשיהם השמימה. ויוגד הדבר לאסנת אשת יוסף, ותקם ותלבש שק, ותבוא היא וכל נשי מצרים עמה, ויספדו כולם ויבכו את יעקב. וגם כל אנשי מצרים אשר ידעו את יעקב באו כולם ביום ההוא בשמעם את הדבר הזה, ויבכו כל מצרים את יעקב ימים רבים. וגם מארץ כנען באו אנשים אל מצרים בשמעם כי מת יעקב, ויבכו אותו במצרים שבעים יום. ויהי אחרי כן ויצו יוסף את עבדיו את הרופאים לחנוט את אביו במור ולבונה וכל קטורת ובושם ויחנטו הרופאים את יעקב כאשר צוה אותם יוסף. וכל מצרים וזקניה וכל יושבי ארץ גושן בוכים וסופדים את יעקב וכל בניו ובני ביתו מקוננים ומתאוננים על יעקב אביהם כל הימים.

ויהי כאשר עברו ימי בכיתו, מקץ שבעים יום, ויאמר יוסף אל פרעה: אעלה ואקברה את אבי ארצה כנען כאשר השביעני, ואשובה. וישלח פרעה את יוסף לאמר: עלה וקבור את אביך כאשר דיבר וכאשר השביעך. ויקם יוסף וכל אחיו ללכת ארצה כנען לקבור את יעקב אביהם כאשר ציוו. ויצו פרעה ויעבירו קול במצרים לאמר: כל אשר איננו עולה את יוסף ואחיו ארצה כנען לקבור את יעקב — יומת. וישמעו כל מצרים את קול פרעה ויקומו כולם יחד ויעלו את יוסף כל עבדי פרעה וזקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים. ויעלו כל השרים והפרתמים אשר לפרעה ועבדי יוסף, וילכו לקבור את יעקב בארץ כנען.

וישאו בני יעקב את מיטת יעקב אשר שכב עליה ככל אשר ציוו אביהם כן עשו בניו לו. והמטה היתה מזהב טהור ואבני שוהם ובדולח עליה במסגרתה מסביב, ומכסה המיטה מעשה אורג זהב וקשור בפתילים ועליהם קרסים מאבני שוהם ובדולח.

וישם יוסף על ראש יעקב אביו עטרת זהב גדולה, וישם שרביט זהב בידו ויסבהו על המיטה כמשפט המלכים בחייהם. וכל גדודי מצרים לפניו כמערכת הזה: ילכו בראשונה, כל גדודי פרעה וגבורי יוסף, ועליהם יתר יושבי מצרים, וכולם חגורי חרב ומלובשי שריונות ועדיי המלחמה עליהם. וכל הבוכים והמקוננים הולכים רחוק נגד המיטה, הלוך ובכה וקונן ויתר העם הולכים אחרי המיטה. ויוסף וביתו הולכים יחד קרוב אל המיטה יחפים ובוכים, ויתר עבדי יוסף וגבוריו הולכים סביביו איש עדין עליו, וכולם חגורים כלי מלחמתם. וחמישים מעבדי יעקב הולכים אל פני המיטה, ויפזרו בכל הדרך מור ואהלות וכל בושם. וכל בני יעקב נושאי המיטה הולכים על הבושם, ועבדי יעקב ילכו לפניהם הלוך והשלך כל הבושם על הדרך. ויעל יוסף במחנה כבוד ויעשו כמשפט הזה בכל יום עד געתם ארץ כנען.

ויבואו עד גורן האטד אשר בעבר הירדן, ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד במקום ההוא. וישמעו כל מלכי כנען את הדבר הזה ויצאו כולם איש ממקומו, שלושים ואחד מלכי כנען, ויבואו כולם עם כל אנשיהם לספוד ולבכות את יעקב. ויראו כל המלכים האלה את מיטת יעקב והנה עליה כתר יוסף, ויקחו גם המה וישימו את כתריהם על המיטה ויסובבוה בכתריהם. ויעשו כל המלכים האלה במקום ההוא מספד גדול וכבד עם בני יעקב ומצרים על יעקב, כי ידעו כל מלכי כנען את גבורת יעקב ובניו.

פרק שישה-עשר

יוסף, עשו ואנגיאס

והשמועה באה עד עשו לאמר כי מת יעקב במצרים ויביאו אותו בניו כל מצרים ארצה כנען לקבור אותו. וישמע עשו את הדבר הזה והוא יושב בהר שעיר, ויקם הוא ובניו ובני בניו וכל אנשיו כל ביתו, עם רב מאד, ויבואו לספוד ולבכות את יעקב. ויהי בבוא עשו ויספוד את יעקב אחיו. ויקומו עוד כל מצרים וכל כנען ויספדו מספד גדול עם עשו אל יעקב במקום ההוא. וישאו יוסף ואחיו את יעקב אביהם מן המקום ההוא וילכו חברונה לקבור את יעקב במערה עם אביו. ויבואו קרית ארבע אל המערה.

ויהי בבואם ויעמוד עשו וכל בניו ואנשיו אל יוסף ואחיו לשטן במערה לאמר: לא יקבר יעקב בה כי לנו ולאבינו הוא. וישמע יוסף ואחיו את דברי בני עשו ויחר אפם מאד. ויגש יוסף אל עשו לאמר: מה הדבר הזה אשר תדברו, הלא קנה קנה אותה יעקב אבי ממך בעושר רב אחרי מות יצחק, זה היום עשרים וחמש שנה. וגם כל ארץ כנען קנה מאתך ומאת בניך וזרעך אחריך, ויקנה אותה יעקב לבניו ולזרעו אחריו עד עולם לאחוזוה. ולמה תדבר כדברים האלה היום הזה? ויען עשו את יוסף לאמר: שקר תאמר וכזב תדבר, כי לא מכרתי את אשר לי בארץ הזאת מאומה. ועשו דיבר הדברים האלה למען הכחיש את יוסף בדבריו, כי ידע עשו כי לא היה יוסף בימים ההם, במכור עשו את כל אשר לו בארץ כנען ליעקב. ויאמר יוסף אל עשו: הלא כי ספר המקנה כתב אבי בדברים

האלה עמך, ויעד עדים בספר, והנה במצרים אתנו. ויען עשו לאמר: לכו הביאו את הספר, את כל אשר אמצא בספר ההוא אעשה. ויקרא יוסף אל נפתלי אחיו ויאמר: מהרה חושה אל תעמוד ורוץ נא מצרימה והביא את כל הספרים, את ספר המקנה ואת החתום ואת הגלוי וגם כל הספרים הראשונים אשר כתוב בהן את כל דברי עשו ובניו אשר ידברו ביום הזה. וישמע נפתלי בקול יוסף, וימהר וירץ לרדת מצרימה. ונפתלי קל ברגליו מאד מכל הצבאים אשר על פני המדבר, כי הלך ילך על שבלת הזרע ולא תשבר. וירא עשו כי הלך נפתלי להביא את הספרים, ויוסף להשטין על המערה הוא ובניו, ויקומו כולם, עשו ואנשיו, על יוסף ואחיו למלחמה. וילחמו כל בני יעקב ומצרים עם עשו ואנשיו, וינגפו בני עשו ואנשיו לפני בני יעקב ויהרגו בני יעקב מאנשי עשו ארבעים איש.

וחושים בן דן בן יעקב היה בעת ההיא את בני יעקב, אך היה רחוק ממקום המלחמה כמאה אמה כי ישב עם ילדי בני יעקב על מיטת יעקב לשמרה. וחושים היה אלם מדבר וחרש משמוע, אך הבין את קול האדם הומה. וישאל לאמר: מדוע לא קברתם המת, ומה היא התמייה הגדולה הזאת? ויענוהו ויגידו לו את דברי עשו ובניו אשר מנעם מלקבור את יעקב במערה. ויהי בהבינו הדברים אשר עשה עשו ובניו ויחר אפו מאד עליהם, וימהר ויקח חרב וירץ אל עשו אל תוך המלחמה ויך את עשו. בחרב ויכרות את ראשו ממנו, ותלך למרחוק, ויפול עשו בתוך אנשי המלחמה. ויהי בעשות חושים את הדבר הזה ויגברו בני יעקב על בני עשו, ויקברו בני יעקב את יעקב אביהם בחזקה במערה, ובני עשו רואים.

ויקבר יעקב בחברון במערת המכפלה אשר קנה אברהם מאת בני חת לאחוזת קבר, ויקבר בבגדים יקרים מאד. ולא נעשה למלך ככל הכבוד הזה אשר עשה יוסף לאביו במותו, כי קבר אותו בכבוד גדול כקבור את המלכים. ויעשו יוסף ואחיו ליעקב אביהם אבל שבעת ימים.

ויהי אחרי כן ויערכו בני עשו מלחמה את בני יעקב, וילחמו

בני עשו בבני יעקב בחברון, ועשו עודנו מת ולא נקבר. ויהי מלחמה חזקה מאד ביניהם וינגפו בני עשו לפני בני יעקב, ויהרגו בני יעקב מבני עשו שמונים איש, ומאנשי בני יעקב לא מת אחד. ותגבר יד יוסף על כל אנשי בני עשו, וילכוד את צפו בן אליפז בן עשו ואת חמישים מאנשיו, ויאסור את כולם בכבלי ברזל ויתנם ביד עבדיו להביאם מצרימה. ויהי כאשר לכדו בני יעקב את צפו ואת אנשיו וייראו כל הנשאים מבית עשו מאד לנפשם פן ילכדו גם הם, ויברחו כולם עם אליפז בן עשו ואנשיו, וישאו את גויית עשו, וילכו הר שעיר לדרכם. ויבואו הר שעיר ויקברו את עשו בשעיר, אך ראשו לא הביאו אותה שעירה כי נקברה במקום ההוא במקום המלחמה בחברון.

ויהי כאשר ברחו בני עשו מפני בני יעקב וירדפו בני יעקב אחריהם עד גבול שעיר, אך לא המיתו מהם איש ברדפם אותם כי חמלו על גויית עשו אשר נשאו עמהם וינוסו. וישבו בני יעקב מעליהם ויבואו עד המקום אשר שם אחיהם בחברון וישבו שם ביום ההוא ומחרתו עד נחו מהמלחמה.

ויהי ביום השלישי ויאספו את כל בני עשו החורי, ויאספו את כל בני קדם עם כחול הים הרבה מאד, וילכו וירדו מצרימה להלחם עם יוסף ואחיו להציל את אחיהם. וישמעו יוסף וכל בני יעקב כי התקבצו בני עשו ובני קדם ויבואו עליהם למלחמה להציל את אחיהם. ויצאו לקראתם יוסף ואחיו וגבורי מצרים וילחמו בם בארץ רעמסס. ויכו יוסף ואחיו את בני עשו ואת בני שעיר ואת בני קדם מכה רבה מאד. ויהרגו מהם כשש מאות אלף איש ויהרגו בהם את כל גבורי בני שעיר החורי, לא נותר מהם כי אם מתי מספר אנשים. וגם מבני קדם ובני עשו הרגו מהם הרבה מאד, וינוסו כולם, אליפז בן עשו ובני קדם לפני יוסף ולפני אחיו. וירדפו יוסף ואחיו אחריהם עד בואך סוכות ויהרגו מהם עוד בסוכות שלושים איש והנשאים נמלטו וינוסו איש לעירו. וישבו מעליהם יוסף ואחיו וגבורי מצרים בשמחה ובטוב לבב כי נגפו את כל אויביהם.

וצפו בן אליפז ואנשיו עודם במצרים, עבדים לבני יעקב, ויוסף להם מכאוב על מכאובם. ויהי בשוב בני עשו ובני שעיר אל ארצם, ויראו בני שעיר כי נפלו כולם ביד בני יעקב ומצרים בעבור מלחמת בני עשו. ויאמרו בני שעיר אל בני עשו: אתם ראיתם וידעתם כי בגללכם היתה המכה בנו, לא נותר איש גבור ויודע מלחמה. ועתה צאו לכם מארצנו ולכו מאתנו ארצה כנען אל ארץ מגורי אבותיכם, למה יירשו בניכם את בנינו בארצנו באחרית הימים. ולא אבו בני עשו לשמוע אל בני שעיר, ויאמרו בני שעיר להלחם בם.

וישלחו בני עשו בסתר אל אנגיאס מלך אפריקה, היא דנהבה, לאמר: שלח לנו אנשים מאנשיך ויבואו אלינו ונלחמה יחד עם בני שעיר החורי, כי נועצו להלחם אתנו להוריש אותנו מן הארץ. ויעש אנגיאס מלך דנהבה כן, כי אוהב היה אנגיאס לבני עשו בימים ההם. וישלח אנגיאס אל בני עשו חמש מאות איש רגלי גבור החיל ושמונה מאות רוכבי סוסים. ובני שעיר שלחו אל בני קדם ואל מדין לאמר: אתם ראיתם את אשר עשו לנו בני עשו, אשר בעבורם תמנו כולנו במלחמות את בני יעקב, ועתה בואו אלינו ועזרונו ונלחמה יחד והורשנו אותם מן הארץ וננקמה מהם את נקמת אחיכם ואחינו אשר מתו בעבורם במלחמתם את בני יעקב אחיהם.

וישמעו כל בני קדם אל בני שעיר ויבואו אליהם בשמונה מאות איש שולף חרב, וילחמו בני עשו את בני שעיר בעת ההיא במדבר פארן. ויתחזקו בני שעיר מבני עשו בפעם ההוא. ויהרוג בני שעיר מבני עשו במלחמה ההיא כמאתים איש מאנשי אנגיאס מלך דנהבה ביום ההוא. ויהי ביום השני ויוסיפו עוד בני עשו ויבואו להלחם את בני שעיר שנית. ותכבד המלחמה עוד על בני עשו שנית, ויצר להם מאד מפני שעיר. ויראו בני עשו כי חזקו בהם בני שעיר, ויסובו וישובו מבני עשו אנשים איש אל רעהו ויעזרו את בני שעיר אויביהם. ויפלו עוד מאנשי בני עשו במלחמה השנית חמשים ושמונה איש מאנשי אנגיאס מלך דנהבה. ויהי ביום השלישי וישמעו

בני עשו כי שבו עליהם מאחיהם להלחם בם במלחמה השנית, ויתאבלו בני עשו בשמעם את הדבר הזה. ויאמרו: מה נעשה לאחינו אשר שבו עלינו לעזור את בני שעיר אויבינו? ויוסיפו בני עשו וישלחו אל אנגיאס מלך דנהבה לאמר: שלח לנו עוד אנשים אחרים ונלחמה בהם את בני שעיר, כי כבודו ממנו זה פעמיים. ויוסף עוד אנגיאס וישלח אל בני עשו כשש מאות איש גבורי חיל, ויבואו לעזור את בני עשו.

ויהי לעשרת הימים ויוסיפו בני עשו ויערכו מלחמה את בני שעיר במדבר פארן. ותכבד המלחמה ההיא על בני שעיר ויתחזקו בני עשו אל בני שעיר בפעם הזאת. וינגפו בני שעיר לפני בני עשו, ויהרגו מהם בני עשו כאלפיים איש. וימותו כל גבורי בני שעיר במלחמה הזאת, ולא נשאר בהם איש כי אם בניהם הקטנים אשר נשארו בעירם. וכל מדין ובני הקדם נסו להם מהמלחמה, ויעזבו את בני שעיר וינוסו בראותם כי כבדה מהם המלחמה. וירדפו בני עשו אחרי כל בני קדם עד געתם אל ארצם, ויהרגו בני עשו מהם בדרך עוד כמאתים וחמשים איש.

ומאנשי בני עשו נפלו במלחמה ההיא כשלשים איש, אך מאת אחיהם היתה הרעה אליהם לשוב אליהם לעזור את בני שעיר החורי. וישמעו בני עשו עוד את רעת אחיהם, ויתאבלו עוד על הדבר הזה. ויהי אחרי המלחמה וישבו בני עשו ויבואו שעירה אל מקומותם ויהרגו בני עשו את הנשאים בארץ מבני שעיר, גם נשיהם וטפם הרגו, לא החיו מהם נשמה, אך החיו מהם כחמשים נערים ונערות קטנים, ולא המיתום בני עשו, ויהיו להם הנערים לעבדים, ואת הנערות לקחו לנשים. וישבו בני עשו בשעיר תחת בני שעיר וירשו את ארצם ויאחזו בה. ויקחו בני עשו את כל אשר לבני שעיר בארץ, גם צאנם גם בקרם ורכושם וכל אשר לבני שעיר לקחו בני עשו, וישבו בני עשו בשעיר תחת בני שעיר עד היום הזה. ויחלקו בני עשו את הארץ למחלקות לחמשת בני עשו למשפחותיהם.

ויהי בימים ההם ויתיעצו בני עשו להמליך עליהם מלך בארץ אשר ירשו אותה. ויאמרו איש אל רעהו: לא כי מלך ימלוך עלינו בארצנו, להיותנו תחת עצתו וללחום את מלחמו-תינו באויבינו. ויעשו כן. וישבעו כל בני עשו לאמר, אשר לא ימלוך עליהם מלך מאחיהם עד עולם, כי אם איש נכרי אשר לא מאחיהם, כי מרה נפש כל בני עשו איש על בנו ואיש על אחיו ואיש על רעהו מפני הרעה אשר עשו להם אחיהם בהלחמם את בני שעיר. על כן נשבעו בני עשו לאמר, מהיום והוא והלאה לא ימליכו עליהם מאחיהם כי אם איש נכרי עד היום הזה. ויהי שם איש אחד מאנשי אנגיאס מלך דנהבה, בלע בן בעור שמו. והאיש גבור חיל מאד ויפה תואר וטוב רואי וחכם בכל חכמה ובעל שכל ועצה, ואין איש מאנשי אנגיאס כמוהו. ויקחוהו כל בני עשו וימשחו אותו וימליכוהו עליהם למלך וישתחוו לו ויאמרו: יחי המלך, יחי המלך. ויפרשו השמלה, ויתנו לו איש גזם זהב וכסף ואיש טבעת ואיש צמיד ואיש קשיטה, ויעשירוהו מאד בכסף וזהב ושוהם ובדולת. ויעשו לו כסא מלכות, וישימו לו כתר מלכות בראשו, ויבנו לו היכל וישב בו, ויהי על בני עשו למלך.

ואנשי אנגיאס לקחו את שכר מלחמתם מאת בני עשו וילכו וישובו אל אדוניהם דנהבה בעת ההיא. וימלוך בלע על בני עשו שלשים שנה, וישבו בני עשו בארץ תחת בני שעיר וישמידום וישבו תחתם לבטח עד היום הזה.

ויהי בשנת שתים ושלשים שנה לרדת ישראל מצרימה, היא שנת שבעים ואחת שנה להיי יוסף, וימת פרעה מלך מצרים בשנה ההיא, וימלוך מגרון בנו תחתיו. ופרעה צוה את יוסף לפני מותו להיות למגרון בנו לאב, ולהיות מגרון תחת יד יוסף ותחת עצתו. וישמעו כל מצרים לדבר הזה להיות יוסף עליהם, כי אהבו כל מצרים את יוסף כתמול שלשום. אך מגרון בן פרעה ישב על כסא אביו, ויהי למלך תחת אביו בימים ההם. בן ארבעים ואחת שנה מגרון במלכו, וארבעים שנה מלך במצרים. ויקראו כל מצרים את שמו פרעה, כשם אביו, כמשפטם

לעשות במצרים על מלך אשר ימלוך עליהם. ויהי כמלוך פרעה תחת אביו ויתן את משפטי הארץ וכל דברי המלוכה ביד יוסף, כאשר צוה אביו. ויהי יוסף למלך על מצרים תחת ידו ותחת עצתו, כי גטו כל מצרים אחרי יוסף אחרי מות פרעה, ויאהבוהו מאד למלוך עליהם, אך לא חפצו מהם אנשים לאמר לא ימלוך עלינו איש נכרי. ואולם על פי יוסף היתה כל מלכות מצרים בימים ההם אחרי מות פרעה, הוא המוציא והוא המביא, לעשות כחפצו בכל הארץ, ואין דובר אליו דבר. ותהי כל מצרים תחת יד יוסף וילחם יוסף עם כל אויביו מסביב ויכניעם תחת ידו, וגם כל הארץ וכל פלשתים עד גבול כנען הכניע יוסף, ויהיו כולם תחת ידו, ויתנו ליוסף מס מדי שנה בשנה.

ופרעה מלך מצרים ישב על כסאו תחת אביו, אך היה תחת יד יוסף ועצתו כאשר היה בתחילה תחת יד אביו. וגם לא היה מושל כי אם בארץ מצרים לבד, תחת עצת יוסף. ויוסף מלך על כל הארץ בעת ההיא, ממצרים ועד הנהר הגדול נהר פרת. ויהי יוסף בכל דרכיו משכיל וה' אלהיו עמו. ויוסף ה' ליוסף חכמה והוד והדר ואהבה בלב מצרים וכל הארץ, וימלוך יוסף על כל הארץ ארבעים שנה. וכל הארץ, פלשתים וכנען וצידון ועבר הירדן מביאים ליוסף מנחות כל ימיו, ומס יביאו לו מדי שנה בשנה כמשפט. וילחם יוסף עם כל אויביו ויכניעם, ותהי כל הארץ ביד יוסף. וישב יוסף על כסאו במצרים לבטח. וגם כל אחיו בני יעקב ישבו לבטח בארץ גושן כל ימי יוסף, ויפרו וירבו מאד מאד בארץ, ויעבדו את ה' כל ימיהם כאשר צוה אותם יעקב אביהם.

ויהי מקץ ימים רבים ושנים, בשבת בני עשו בארצם לבטח עם בלע מלכם ובני עשו פרו ורבו בארץ. ויתיעצו ללכת להלחם עם בני יעקב וכל מצרים להציל את צפו בן אליפז אחיהם ואת אנשיו, כי עודם במצרים בימים ההם, עבדים ליוסף. וישלחו בני עשו אל כל בני קדם ויעשו אתם שלום, ויבואו אליהם כל בני קדם ללכת את בני עשו מצרימה למלחמה. וגם מאנשי אנגיאס מלך דנהבה באו אליהם, וגם אל

בני ישמעאל שלחו ויבואו אליהם. ויתקבצו כל העם הזה ויבואו שעירה לעזור את בני עשו במלחמתם, ותהי המחנה הזאת מחנה גדול וכבד, עם כחול הים הרבה מאד, כשמונה מאות אלף איש, בין רגלי ורוכבי סוסים. וירדו כל הגדודים האלה מצרימה להלחם את בני יעקב, ויחנו על רעמסס. ויצאו לקראתם יוסף ואחיו וכל גבורי מצרים כשש מאות איש וילחמו אתם בארץ רעמסס. וילחמו בני יעקב את בני עשו בעת ההיא עוד בשנה החמישים שנה לרדת בני יעקב מצרימה, היא שנת השלשים שנה למלוך בלע על בני עשו כשעיר. ויתן ה' את כל גבורי עשו ובני קדם ביד יוסף ואחיו, וינגפו אנשי בני עשו ובני קדם לפני יוסף, ויפלו מאנשי עשו ובני קדם חללים רבים לפני בני יעקב כמאתים אלף איש, ויפול גם בלע בן בעור מלכם עמם במלחמה. ויראו בני עשו כי נפל מלכם עמם במלחמה וימת, וירפו ידיהם מהמלחמה.

ויוסף ואחיו וכל מצרים עודם מכים באנשי בית עשו, וייראו מאד כל אנשי עשו מפני בני יעקב, וינוסו לפניהם. וירדפו אותם יוסף ואחיו וכל מצרים מהלך יום, ויכו מהם עוד כשלש מאות איש, הלוך והכות אותם בדרך, וישובו אחרי כן מעליהם. וישובו יוסף וכל אחיו מצרימה, לא נפקד מהם איש, אך מהמצריים נפלו שנים עשר איש. ויהי כשוב יוסף מצרימה ויצו לאסור עוד את צפו ואת אנשיו, ויאסרו אותם בנחושתיים ויוסיפו להם יגון על יגונם. וכל אנשי בני עשו ובני קדם שבו איש אל עירו בבושה, כי נפלו כל הגבורים אשר היו בהם במלחמה. ויראו בני עשו כי מת מלכם במלחמה, וימהרו ויקחו איש מאנשי בני קדם, יובב בן זרח שמו מארץ בצרה, וימליכוהו עליהם תחת בלע מלכם. וישב יובב על כסא בלע תחתיו למלך, וימלוך יובב באדום על כל בני עשו עשר שנים. ולא יספו בני עשו עוד ללכת להלחם עם בני יעקב מהיום ההוא והלאה, כי ידעו בני עשו את גבורת בני יעקב וייראו מהם מאד. אך מהיום ההוא והלאה שנאו בני עשו את בני יעקב, ותהי השנאה והאיבה חזקה ביניהם כל הימים, עד היום הזה.

ויהי אחרי כן מקץ עשר שנים וימת יובב בן זרח מלך אדום,
ויקחו בני עשו איש אחד ושמו חושם מארץ תימן, וימליכוהו
עליהם תחת יובב. וימלוך חושם באדום על בני עשו עשרים
שנה. ויוסף מלך מצרים ואחיו וכל בני ישראל ישבו לבטח
במצרים בימים ההם כל ימי יוסף ואחיו, אין שטן ואין פגע
רע, ותשבות ארץ מצרים מהמלחמה בעת ההיא בימי יוסף
ואחיו.

פרק שבעה-עשר

עלילות צפון בן אליפז

ואלה שמות בני ישראל אשר ישבו במצרים, הבאים את יעקב, איש וביתו באו כל בני יעקב מצרימה. בני לאה: ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולון ודינה אחותם. ובני רחל יוסף ובנימין. ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר. ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי. ואלה תולדותם אשר ילדו להם בארץ כנען טרם בואם מצרימה עם יעקב אביהם: בני ראובן חנוך ופלוא וחצרון וכרמי, ובני שמעון ימואל וימין ואוהד ויכין וצוחר ושאול בן הכנענית. ובני לוי גרשון קהת ומררי ויוכבד אחותם אשר יולדה להם ברדתם מצרימה. ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח. וימת ער ואונן בארץ כנען, ויהיו בני פרץ חצרון וחמול, ובני יששכר תולעה ופנה ויוב ושמרון. ובני זבולון סרד ואלון ויחלאל. ובני דן חושים. ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם. ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי וארודי ואראלי. ובני אשר ימנה וישוי ובריעה ושרח אחותם, ובני בריעה חבר ומלכיאל. ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מופים וחופים וארד. ובני יוסף אשר יולדו לו במצרים מנשה ואפרים. ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש, אלה הבאים את יעקב אביהם מצרימה לגור שם.

וישבו יוסף וכל אחיו במצרים לבטח, ויאכלו את טוב ארץ מצרים כל ימי חיי יוסף. ויחי יוסף בארץ מצרים שלש ותשעים שנה, וימלוך יוסף על כל מצרים שמונים שנה. ויקרבו ימי יוסף למות, וישלח ויקרא אל אחיו ואל כל בית אביו: הנה

אנכי מת ואלהים פקוד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאבותיכם לתת לכם. והיה בפקוד אלהים אתכם להעלותכם מזה אל ארץ אבותיכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם. וישבע יוסף את בני ישראל ואת זרעם אחריהם לאמר, פקד יפקוד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם. ויהי אחרי כן וימת יוסף בשנה ההיא, היא שנת שבעים ואחת שנה לרדת ישראל מצרימה. ויוסף בן מאת שנה ועשר שנים במותו בארץ מצרים. ויקומו כל אחיו וכל עבדיו ויחנטו את יוסף כמשפט, ויבכו אותו אחיו וכל מצרים שבעים יום. וישימו את יוסף בארון אשר מלא בשמים וכל מעשה רוקת, ויקברוהו על שפת היאור הוא שיחור. ויעשו לו בניו וכל אחיו וכל בית אביו אבל שבעת ימים.

ויהי אחרי מות יוסף ויחלו כל מצרים למשול בבני ישראל בימים ההם. ופרעה מלך מצרים המולך תחת אביו לקח את כל משפטי מצרים, וינהג את כל מלכות מצרים תחת עצתו, וימלוך לבטח על עמו.

ויהי לתקופת השנה בשנת שנים ושבעים שנה לרדת ישראל מצרימה אחרי מות יוסף, ויברח צפו בן אליפז ממצרים הוא ואנשיו וילכו. ויבואו אפריקה, היא דנהבה, אל אנגיאס מלך אפריקה, ויקבלם אנגיאס בכבוד גדול. וישם את צפו לשר צבאו. וימצא צפו חן בעיני אנגיאס ובעיני עמו, ויהי צפו שר צבא לאנגיאס מלך אפריקה ימים רבים.

ויסת צפו את אנגיאס מלך אפריקה לקבץ את כל חילו ללכת להלחם עם המצרים ועם בני יעקב, ולנקום מהם נקמת אחיו. ולא אבה אנגיאס לשמוע אל צפו לעשות הדבר הזה, כי ידע אנגיאס את גבורת בני יעקב ואשר עשו לחילו במלחמתם את בני עשו. וצפו גדול מאד בימים ההם בעיני אנגיאס ובעיני כל עמו, ויסיתם תמיד להלחם במצרים ולא אבו.

ויהי בימים ההם ויהי בארץ כתים איש בעיר פוצימנא ושמו עוצי, ויהי לבני כתים לאלוה תעתועים. וימת האיש ובן אין לו כי אם בת אחת ושמה יאניה. והנערה יפה עד מאד, טובת

מראה וחכמה, לא נראה כיפיה וכחכמתה בכל הארץ. ויראו אותה אנשי אנגיאס מלך אפריקה, ויבואו ויהללו אותה אליו. וישלח אנגיאס אל בני כתים וישאל אותה לקחתה לו לאשה, ויאבו לו אנשי כתים לתתה לו לאשה. ויהי בצאת מלאכי אנגיאס מארץ כתים ללכת לדרכם, והנה מלאכי תורגוס מלך ביבינטו באו כתימה כי תורגוס מלך ביבינטו גם הוא שלח את מלאכיו לשאול לו את יאניה לקחתה לו לאשה, כי הללו אותה אליו גם הוא כל אנשיו, על כן שלח אליה כל עבדיו. ויבואו עבדי תורגוס כתימה וישאלו את יאניה לקחתה אל תורגוס מלכם לאשה.

ויאמרו להם אנשי כתים: לא נוכל לתתה, כי אנגיאס מלך אפריקה בקש אותה לקחתה לו לאשה טרם בואכם, ונתן אותה אליו, ועתה לא נוכל לעשות הדבר הזה להסיר את הנערה מיד אנגיאס לתתה לתורגוס, כי אנחנו יראים מאד מאנגיאס פן יבוא עלינו למלחמה והשמידנו, וגם תורגוס אדוניכם לא יוכל להציל אותנו מידו. ויהי כשמוע מלאכי תורגוס את כל דברי בני כתים ויפנו וישובו אל אדוניהם ויגידו לו את כל דברי בני כתים.

ובני כתים שלחו ספר אל אנגיאס לאמר, הנה תורגוס שלח בעד יאניה לקחתה לו לאשה, וכזה השבנו אותו. ונשמע כי קבץ את כל חילו לבוא עליך למלחמה, וישם פניו לעבור דרך סרדוניה להלחם עם לוקוש אחיך ואחר יבוא להלחם אתך. וישמע אנגיאס את דברי בני כתים אשר שלחו לו בספר, ויחר אפו. ויקם ויאסוף את כל חילו ויבוא באיי הים דרך סרדוניה אל לוקוש אחיו מלך סרדוניה. וישמע ניבלוש בן לוקוש כי בא אנגיאס דודו, ויצא לקראתו בחיל כבד וישקהו ויחבקהו. ויאמר ניבלוש אל אנגיאס: בשאלך שלום מעם אבי בצאתי אתך להלחם עם תורגוס, ושאלת ממנו להשימני שר צבאו. ויעש אנגיאס כן, ויבוא אל אחיו, ויצא אחיו לקראתו וישאלהו לשלום. וישאל אנגיאס מעם לוקוש אחיו לשום את ניבליש בנו לשר צבאו, ויעש לוקוש כן.

ויקומו אנגיאס ולוקוש אחיו וילכו לקראת תורגוס למלחמה, וחיל רב ועם כבד עמהם. ויבואו באניות ויבואו במחוז אשתורש. והנה תורגוס בא לקראתם, כי יצא אל סרדוניא ויאמר להחרימה, ואחר יעבור משם אל אנגיאס להלחם עמו. ויפגשו אנגיאס ולוקוש אחיו את תורגוס בבקעת כנפיא, ותהי מלחמה חזקה ועצומה מאד ביניהם במקום ההוא. ותכבד המלחמה על לוקוש מלך סרדוניא ויפול כל חילו ויפול גם ניבלוש בנו במלחמה ההיא. ויצו אנגיאס ויעשו לניבלוש גולם זהב ויתנוהו בתוכו. ויערוך עוד אנגיאס מלחמה לקראת תורגוס, ויחזק ממנו אנגיאס ויהרגהו, ויפל את כל עמו לפי חרב. וינקום אנגיאס את נקמת ניבלוש בן אחיו ואת נקמת חיל לוקוש אחיו. ויהי במות תורגוס וירפו ידי הנשאים מחילו במלחמה וינוסו לפני אנגיאס ולפני לוקוש אחיו. וירדפו אחריהם אנגיאס ולוקוש אחיו עד אם הדרך אשר בין אלבנו ובין רומה, ויהרגו כל חיל תורגוס לפי חרב.

ולוקוש מלך סרדוניא צוה את עבדיו ויעשו ארון נחושת וישימו בתוכו את גויית ניבלוש בנו, ויקברוהו במקום ההוא. ויבנו עליו מגדל גבוה, שם על אם הדרך, ויקראו את שמו ניבלוש על שמו עד היום הזה. וגם תורגוס מלך ביבינטו קברו אותו שם עם ניבלוש במקום ההוא, והנה על אם הדרך בין אלבנו ובין רומה קבר ניבלוש מזה וקבר טורנוס(!) מזה ורצפה ביניהם עד היום הזה. ויהי בקבור ניבלוש וישב לוקוש אביו עם חילו אל ארצו סרדוניא, ואנגיאס אחיו מלך אפריקה עם חילו הלכו עד עיר ביבינטו היא עיר טורנוס. וישמעו יושבי ביבינטו את שמעו וייראו מאד ממנו, ויצאו לקראתו בבכי ובתחנונים, ויתחנו יושבי ביבינטו אל אנגיאס לבלתי המיתם ולבלתי השחית את עירם, ויעש כן, כי מערי בני כתים תחשב ביבינטו בימים ההם, על כן לא השחית את העיר. אך מהיום ההוא והלאה ילכו גדולי מלך אפריקה כתימה לשלול שלל ולבוז בז, ויהי מדי לכתם והלך צפו שר צבא אנגיאס עמהם. ויהי אחרי כן ויפן אנגיאס עם חילו ויבואו אל עיר פוצימנא

ויקח שם אנגיאס את יאניה בת עוצי לאשה, ויביאה אפריקה אל עירו.

ויהי בעת ההיא ויצו פרעה מלך מצרים לכל עמו לעשות לו היכל חזק במצרים. ויצו גם על כל בני יעקב לעזור את מצרים בבנין. ויעשו המצריים אל פרעה היכל יפה ונאה לבית מלכותו, וישב בו ויחדש את מלכותו וימלוך לבטח. וזבולון בן יעקב מת בשנה ההיא, היא שנת שבעים וארבע לרדת ישראל מצרימה. וימת זבולון בן מאה וארבע עשרה שנה, ויושם בארון ויותן ביד בניו. ובשנת שבעים וחמש שנה מת שמעון אחיו, בן מאה ועשרים שנה במותו ויושם גם הוא בארון ויותן ביד בניו.

וצפו בן אליפז בן עשו שר צבא אנגיאס מלך דנהבה עודנו מסית את אנגיאס יום יום לערוך מלחמה להלחם את בני יעקב במצרים. ולא אבה אנגיאס לעשות הדבר הזה, כי ספרו לו עבדיו את כל גבורת בני יעקב אשר עשו להם במלחמתם את בני עשו. ויהי צפו מסית את אנגיאס יום יום להלחם את בני יעקב בימים ההם. ויהי מימים וישמע אנגיאס אל דברי צפו, ויאבה לו להלחם במצרים את בני יעקב. ויערוך אנגיאס אל כל עמו עם רב כחול אשר על שפת הים, וישם פניו ללכת מצרימה למלחמה. ושם היה נער אחד מעבדי אנגיאס, בן חמש עשרה שנה, בלעם בן בעור שמו, והנער חכם מאד ומבין בחכמת הקסם. ויאמר אנגיאס אל בלעם: קוסמי נא לנו בקסם ונדעה מי יגבר במלחמה הזאת אשר אנחנו הולכים עליה. ויצו בלעם ויביאו לו דונג ויעש ממנו תמונת רכב ופרשים, תבנית חיל אנגיאס וחיל מצרים, וישימם במים המחוכמים אשר אתו על ככה, ויאחוז בידו כפות תמרים ויתחכם ויקסום בהם על המים. ויראו אליו במים תמונת צלמי חיילות אנגיאס נופלים לפני תמונת צלמי מצרים ובני יעקב. ויגד בלעם את הדבר הזה אל אנגיאס, ויתיאש אנגיאס ולא התאזר לרדת מצרימה למלחמה, וישב בעירו.

ויהי כראות צפו בן אליפז כי נתיאש אנגיאס לצאת למלחמה

את מצרים, ויברח צפו מאת אנגיאס מאפריקה וילך ויבוא כתימה. ויקבלוהו כל אנשי כתים בכבוד גדול וישכרו אותו להלחם מלחמותם כל הימים. ויתעשר צפו מאד בימים ההם, וגדודי מלך אפריקה עודם פושטים בארץ כתים בימים ההם. ויאספו בני כתים וילכו אל הר קופיציאה מפני גדודי אנגיאס מלך אפריקה הבאים עליהם.

ויהי היום ויאבד לצפו פר בן בקר וילך לבקש את הפר, וישמע את געייתו סביבות ההר ההוא. וילך צפו וירא והנה בתחתית ההר ההוא מערה גדולה ואבן גדולה שומה בפתח המערה. ויפוצץ צפו את האבן ויבוא אל המערה וירא והנה חיה גדולה אוכלת השור, מחציה ומעלה דמות איש ומחציה ומטה דמות חיה. ויקם צפו על החיה ההיא ויהרוג אותה בחרבו. וישמעו יושבי כתים הדבר הזה וישמחו מאד ויאמרו: מה נעשה לאיש הזה אשר הרג את החיה הזאת אשר כלתה בהמתנו. ויוועדו כולם לעשות לו יום אחד בשנה יום מועד, ויקראו את שם היום ההוא צפו, על שמו, וינסכו לו נסכים מדי שנה בשנה ביום ההוא, ויביאו לו מנחות.

בעת ההיא חלתה יאניה בת עוצי אשת המלך אנגיאס ויקשה חוליה על אנגיאס המלך ועל שריו. ויאמר אנגיאס אל חכמיו: מה אעשה ליאניה ובמה ארפא את חוליה. ויאמרו לו חכמיו: כי לא אויר ארצנו כאויר ארץ כתים ולא מימינו כמימיהם, על כן חלתה המלכה יאניה מזה, כי בהשתנות עליה האויר והמים חלתה, וגם כי בארצה איננה שותה כי אם המים הבאים מן פורמה אשר העלו אותם אבותיה בגשרים. ויצו אנגיאס את עבדיו ויביאו ממימי פורמה אשר לכתים בכלים. וישקלו המים ההם עם כל מימי ארץ אפריקה, וימצאו את מימי פורמה קלים ממימי אפריקה. וירא אנגיאס את הדבר הזה, ויצו את כל שריו לאסוף חוצבי אבנים לאלפים ולרבבות ויחצבו אבנים לאין מספר. ויבואו הבונים ויבנו גשר עצום מאד, ויביאו מעין מים מארץ כתים עד אפריקה. ויהיו המים ההמה ליאניה המלכה ולכל אודותיה לשתות ולאפות בהם ולכבס ולרחוץ בהם, וגם

להשקות בהם כל זרע האוכלת ממנו וכל פרי האדמה. וגם מעפר ארץ כתים צוה המלך ויביאו ממנו באניות רבות וגם אבנים לבנות בהם הביאו, ויבנו הבונים היכלות ליאניה המלכה ותתרפא המלכה מחוליה.

ויהי לתקופת השנה ויוסיפו עוד גדודי אפריקה ויבואו ארץ כתים לשלול שלל כפעם בפעם. וישמע צפו בן אליפז את שמעם, ויצא אליהם וילחם בהם, וינוסו לפניו, ויציל את ארץ כתים מהם. ויראו בני כתים את גבורת צפו ויתיעצו בני כתים וימליכו עליהם את צפו ויהי למלך עליהם. ויהי במלכו וילכו לכבוש את בני תובל ואת כל איי הים אשר סביבותיהם. ויצא צפו מלכם בראשם, וילחמו את בני תובל ואת האיים ויכבשום. ויהי בשובם מהמלחמה ויחדשו לו את מלכותו ויבנו לו היכל גדול מאד לבית מלכותו ולמושבם ויעשו לו כסא גדול, וימלוך צפו על כל ארץ כתים ועל כל ארץ איטלייא חמשים שנה.

בשנה ההיא, היא שנת שבעים ותשע שנה לרדת ישראל מצרימה, מת ראובן בן יעקב בארץ מצרים. בן מאת שנה ועשרים וחמש שנים ראובן במותו. וישימוהו בארון ויותן ביד בניו. ובשנת השמונים מת דן אחיו, בן מאת שנה ועשרים וארבע שנים במותו, ויושם גם הוא בארון ויותן ביד בניו. ובשנה ההיא מת חושם מלך אדום, וימלוך אחריו הדד בן בדד חמש ושלשים שנה. ובשנת שמונים ואחת שנה מת יששכר בן יעקב במצרים. ויששכר בן מאת שנה ושתיים ועשרים שנה במותו. ויושם בארון ויותן ביד בניו. ובשנת שמונים ושתיים שנה מת אשר אחיו, בן מאת שנה ושלש ועשרים שנה במותו, ויושם בארון ויתן ביד בניו. ובשנת שמונים ושלש שנים מת גד, מאה ועשרים וחמש שנים חיה, ויושם בארון במצרים ויותן ביד בניו.

ויהי בשנת שמונים וארבע שנים, היא השנה החמישית למלכות הדד בן בדד מלך אדום, ויקבוץ הדד את כל בני עשו ויערוך את כל חילו, כארבע מאות אלף איש, וישם פניו ארץ מואב, וילך להלחם את מואב לתת אותם תחת ידו למס עובד.

וישמעו בני מואב את הדבר הזה וייראו מאד, וישלחו אל בני מדין לעזור אותם להלחם את הדד בן בדד מלך אדום. והדד בא ארץ מואב, ויצאו בני מואב ובני מדין לקראתו, ויערכו אתו מלחמה בשדה מואב. וילחם הדד את מואב, ויפלו מבני מואב ובני מדין חללים רבים, כאלפים איש. ותכבד המלחמה על מואב, ויראו בני מואב כי חזקה עליהם המלחמה, וירפו ידיהם, ויתנו עורף, ויעזבו את בני מדין להלחם. ובני מדין לא ידעו את מחשבת מואב, אך התחזקו במלחמה, וילחמו את הדד ואת כל חילו, ויפלו כל מדין לפניו. ויכה הדד את כל מדין מכה רבה, ויהרגם לפי חרב, לא השאיר מהם שריד, את כל היוצאים לעזור את מואב. ויהי כאשר תמו כל בני מדין במלחמה ובני מואב נמלטו, וישם הדד את כל מואב בעת ההיא למס עובד, ויהיו תחת ידו, ויתנו לו מס כמשפט שנה שנה, ויפן הדד וישב אל ארצו.

ויהי לתקופת השנה, כשמוע יתר מדין אשר בארץ כי נפלו כל אחיהם במלחמת הדד בעבור מואב, וכי נתנו בני מואב עורף במלחמה, ויעזבו את מדין להלחם, ויתיעצו חמשת נשיאי מדין עם יתר אחיהם אשר נשארו בארצם, להלחם את מואב לנקום מהם נקמת אחיהם. וישלחו בני מדין אל כל אחיהם בני קדם, ויבואו כל אחיהם כל בני קטורה לעזור את מדין להלחם את מואב. וישמעו בני מואב את הדבר הזה וייראו מאד, כי נאספו עליהם כל בני קדם למלחמה. וישלחו גם הם, בני מואב, ספר אל ארץ אדום, אל הדד בן בדד מלך אדום לאמר: בוא נא אלינו ועזרנו ונכה את מדין, כי נאספו כולם יחד ויבואו עלינו עם כל אחיהם בני קדם למלחמה להנקם ממנו נקמת מדין הנופלים במלחמה.

ויצא הדד בן בדד מלך אדום מארץ אדום עם כל חילו, וילך ארץ מואב לעזור את בני מואב להלחם את מדין. וילחמו מדין ובני קדם עם מואב בשדה מואב, ותהי ביניהם מלחמה חזקה מאד. ויך הדד את כל בני מדין ובני קדם לפי חרב, ויצל הדד את מואב מיד מדין בעת ההיא. וינוסו הנשארים ממדין ובני